

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra pastorálních oborů a právních věd

Bc. Daniel Zidek

ČINNOST CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ KATOLICKÉ CÍRKVE
POROVNÁNÍ S OSTATNÍMI ORGANIZACEMI

Diplomová práce

Vedoucí práce: Dr. Vojtěch Eliáš

PRAHA 2012

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

Bibliografická citace

ČINNOST CHARITATIVNÍCH ORGANIZACÍ KATOLICKÉ CÍRKVE.

POROVNÁNÍ S OSTATNÍMI ORGANIZACEMI: Diplomová práce./Daniel Zídek; vedoucí práce: Dr. Vojtěch Eliáš. -- Praha, 2012. -- 119 s.

Anotace

Magisterská práce na téma „Činnost charitativních organizací katolické církve, porovnání s ostatními organizacemi“ má za cíl představit charitu jako takovou. Pojednává o sociálním působení církví v ČR, popisuje službu potřebným a uvádí seznam registrovaných církví, které se profesionálně angažují v sociální oblasti. Zejména pojednává o Charitě Česká republika. Zaměřuje se hlavně na diecézní charity v české provincii, mezi něž patří: Diecézní charita České Budějovice, Diecézní katolická charita Hradec Králové, Diecézní charita Litoměřice, Diecézní charita Plzeň, Arcidiecézní charita Praha a Řeckokatolická charita. Analýza nebyla vymezena jen oblastí jednotlivých arcidiecézních, diecézních anebo oblastních či farních charit, ale také typem poskytovaných služeb (humanitní rozvojová pomoc, sociálně právní poradna, chráněné dílny, probační systém, domovy důchodců apod.), ale též typologií lidí, o které se jednotlivé charity starají (bezdomovci, bývalí trestanci, ženy v nouzi a jejich děti aj.). Práce je pro přehlednost uspořádána systematicky dle abecedy. Tato práce se snaží vytvořit současný souhrnný přehled činností charitativních organizací katolické církve v české provincii a vyhodnotit, jak tyto činnosti odpovídají požadavkům regionů. Chce sloužit nejen jako zdroj důležitých informací, ale chce i poskytnout nový pohled na současnou charitu a diakonii v ČR.

Klíčová slova

Charita, diecézní, diakonie, sociální pomoc, služba, vzdělání, sociální péče, senioři, azylové domy.

Abstract

This master's thesis "The activity of charitable organizations of the Catholic Church - compared to other organizations" aims to present the charity itself. It discusses the social effects of Churches in the Czech Republic, describes the service to the needed and presents the list of registered churches that are professionally involved in the social field. Mainly deals with the Caritas of the Czech Republic. The focus is on the diocesan Caritas in the Czech

province, including: the Caritas Czech Budejovice, the Catholic Charities Diocese of Hradec Kralove, the Caritas Litomerice, the Caritas Plzen, the Archdiocese Caritas Prague, and Greek Catholic charity. The analysis was not determined only by defined areas of individual archdiocesan, diocesan or regional parishor charities, but also by the type of service (human development aid, social and legal counseling, sheltered workshops, probation system, retirement homes, etc.) as well as by the typologies of people, which the individual charities care (homeless, ex-convicts, women in need and their children, etc.). The thesis is arranged systematically in alphabetical order for easy reference. This thesis tries to present a summary of the activities of charitable organizations of the Catholic Church in the Czech province and to evaluate how these activities meet the requirements of the regions. This study wants not only to serve as a source of important information, but also wants to provide new insights into the current charity and deacon in the country.

Keywords

Charity, Diocesan, Diaconate, social assistance, service, education, social care, seniors, shelters.

Počet znaků (včetně mezer): 238 936

Poděkování

Velmi děkuji vedoucímu mé práce, Dr. Vojtěchovi Eliášovi, za cenné rady a připomínky, které mi poskytoval při jejím vytváření.

Obsah

Úvod.....	8
1 Charita jako souhrnný celek pomoci druhým	10
2 Sociální působení církví v ČR.....	12
2.1 Služba potřebným.....	13
2.2 Seznam registrovaných církví, které se profesionálně angažují v sociální oblasti	14
3 Charita Česká republika	16
3.1 Diecézní charita České Budějovice.....	24
3.1.1 Projekty Diecézní charity České Budějovice a městské charity České Budějovice	25
3.1.2 Projekty Oblastní charity Horažďovice.....	26
3.1.3 Projekty Farní charity Jindřichův Hradec	27
3.1.4 Projekty Farní charity Kamenice nad Lipou	29
3.1.5 Projekty Farní charity Milevsko.....	30
3.1.6 Projekty Farní charity Pacov	31
3.1.7 Projekty Oblastní charity Pelhřimov	33
3.1.8 Projekty Oblastní charity Písek	35
3.1.9 Projekty Farní charity Počátky	36
3.1.10 Projekty Farní charity Prachatice	36
3.1.11 Projekty Farní charity Protivín.....	39
3.1.12 Projekty Oblastní charity Strakonice.....	40
3.1.13 Projekty Oblastní charity Sušice	41
3.1.14 Projekty Farní charity Tábor	43
3.1.15 Projekty Oblastní charity Třeboň	45
3.1.16 Projekty Farní charity Veselíčko	46
3.1.17 Projekty Oblastní charity Vimperk	46
3.1.18 Projekty Charita Zliv	48
3.1.19 Souhrn	49
3.2 Diecézní katolická charita Hradec Králové.....	52
3.2.1 Projekty Oblastní charita Havlíčkův Brod	52
3.2.2 Projekty Oblastní charity Hradec Králové	53
3.2.3 Projekty Farní charity Chrudim.....	53
3.2.4 Projekty Oblastní charity Jilemnice	53
3.2.5 Projekty Oblastní charity Kutná Hora.....	54
3.2.6 Projekty Farní charity Litomyšl	55
3.2.7 Projekty Oblastní charity Pardubice.....	55
3.2.8 Projekty Oblastní charity Polička.....	56
3.2.9 Projekty Oblastní charity Trutnov	57
3.2.10 Souhrn	57
3.3 Diecézní charita Litoměřice	59
3.3.1 Projekty Oblastní charity Česká Kamenice.....	64
3.3.2 Projekty Charita Česká Lípa	64
3.3.3 Projekty Oblastní charity Liberec	67
3.3.4 Projekty Farní charita Lovosice	69
3.3.5 Projekty Oblastní charity Most	69
3.3.6 Projekty Oblastní charity Rumburk.....	73
3.3.7 Projekty Oblastní charity Sobotka.....	75
3.3.8 Projekty Oblastní charity Teplice.....	76
3.3.9 Projekty Oblastní charity Ústí nad Labem	76

3.3.11 Souhrn	79
3.4 Diecézní charita Plzeň	81
3.4.1 Projekty Farní charity Aš	85
3.4.2 Projekty Oblastní charity Blovice	86
3.4.3 Projekty Oblastní charity Bor u Tachova	86
3.4.4 Projekty Oblastní charity Domažlice	87
3.4.5 Projekty Oblastní charity Cheb	88
3.4.6 Projekty Farní charity Karlovy Vary	89
3.4.7 Projekty Oblastní charity Klatovy	89
3.4.8 Projekty Farní charity Mariánské Lázně	90
3.4.9 Projekty Oblastní charity Ostrov nad Ohří	90
3.4.10 Projekty Oblastní charity Rokycany	90
3.4.11 Projekty Farní charity Sokolov	91
3.4.12 Souhrn	91
3.5 Arcidiecézní charita Praha	94
3.5.1 Humanitární a rozvojová pomoc	94
3.5.2 Sociální a zdravotnické služby Arcidiecézní charity Praha	99
3.5.3 Souhrn	107
3.6 Řeckokatolická charita	110
3.6.1 Stručné dějiny řeckokatolické církve v českých zemích	110
3.6.2 Činnost Řeckokatolické charity	111
3.6.3 Souhrn	112
Závěr	113
Použitá literatura	117
Použité internetové odkazy	117
Přehled použitých zkratk	119

Úvod

Téma své magisterské práce „Činnost charitativních organizací katolické církve“ jsem si vybral na základě svého dlouholetého zájmu o charitativní činnost v České republice včetně podpory vzdělávání dětí. Byl jsem vychován v prostředí, které bylo prolnuté vírou. Moji rodiče mě od dětství vedli k tomu, že víra souvisí i s láskou k druhým a má pronikat vším. Učili mě, aby má víra byla přítomna nejen v soukromé oblasti mého života, ale především i ve společenské oblasti. Vzhledem k tomu, že jsem se dříve věnoval profesionálně krasobruslení, tanci a hře na hudební nástroje, mohu dnes předávat své zkušenosti v mimoškolních aktivitách dalším dětem. Tuto práci cítím jako své životní poslání a velmi mě naplňuje. Ve škole, kde vyučuji, se snažím vést děti k tomu, že je potřeba pomáhat druhým a že je možné tak učinit i třeba prostřednictvím umění. Několikrát naše hudební a taneční oddělení spolupracovalo s mezinárodní humanitární organizací jménem ADRA a připravoval jsem i několik dalších dobročinných hudebních a tanečních koncertů. Dále mám jednu velmi silnou osobní zkušenost, kdy jsem učil bruslit děti z jednoho dětského domova, prožil jsem s těmito dětmi jejich velkou radost a to jsou pro mě nezapomenutelné okamžiky.

V dnešní době média především publikují negativní a katastrofické zprávy. Myslím si, že je nutné též zmínit něco pozitivního, že tu jsou organizace a lidé, kteří chtějí pomáhat a daří se jim to. V charitativní oblasti jsem poznal řadu zajímavých lidí, kterých si vážím a kteří mě inspirovali. Z tohoto důvodu mě mrzí častější vyzdvihování negativních ohlasů na charitativní činnost právě v médiích, které zpochybňují dobrou vůli lidí a vrhají špatné světlo na všechny další charitativní organizace. Činnost charitativních organizací katolické církve je pro mě téma přínosné a zároveň zajímavé, dává mi možnost podívat se na svět z mnoha jiných úhlů pohledu, ke kterým jsem dříve neměl přístup.

Tématem předkládané práce je činnost charitativních organizací katolické církve včetně srovnání s ostatními organizacemi. Toto pole je nesmírně široké a obtížně zmapovatelné. Vzhledem k možnostem rozsahu této práce a též z důvodu špatné komunikace s některými dotazovanými organizacemi, které neposkytly přes opakované žádosti požadované informace, bylo nutno vybrat pouze ty organizace, které jsou v Rejstříku evidovaných právnických osob¹ vedeny jako účelová zařízení – Charity. Vynechal jsem všechny různé dobré aktivity, které mají formu občanských sdružení, ačkoliv je jejich vazba na katolickou církev zřejmá (např. organizace Siriri.org). Dále jsem se z výše uvedeného

¹ Rejstřík evidovaných právnických osob:
http://www3.mkcr.cz/cns_internet/CNS/Seznam_cpo.aspx?id_subj=1386&str?zpet=Seznam_

důvodu rozhodl vymežit se při této analýze pouze na charitativní organizace v české provincii, stejně tak mi rozsah této práce neumožňuje zabývat se historickým vývojem, kterým tyto organizace prošly. Proto jsem se zaměřil jen na současný stav těchto institucí.

V této diplomové práci jsem použil analytickou metodu. Analyzoval jsem oficiální dostupné materiály, nejčastěji výroční zprávy. Zjišťoval jsem a vyhodnocoval typy nabízených služeb. Analyzované údaje jsem nakonec srovnával mezi sebou metodou komparace.

Přítomná práce si klade za cíl představit charitu jako takovou. Dále se snaží vytvořit současný souhrnný přehled činností charitativních organizací katolické církve a vyhodnotit, jak tyto činnosti odpovídají požadavkům regionů.

Předkládaná práce je rozčleněna do tří částí. V první části práce se snažím objasnit pojem „charita“ jako takový a následně ho uvádím do vztahu s křesťanstvím. Tato kapitola by měla být jakýmsi úvodem k ostatním kapitolám. Ve druhé části práce pojednávám o sociálním působení církve v ČR, popisuji službu potřebným a uvádím seznam registrovaných církví, které se profesionálně angažují v sociální oblasti. V navazující třetí a zároveň poslední části pojednávám o Charitě Česká republika. V této kapitole se zaměřuji hlavně na diecézní charity v české provincii, mezi něž patří: Diecézní charita České Budějovice, Diecézní katolická charita Hradec Králové, Diecézní charita Litoměřice, Diecézní charita Plzeň, Arcidiecézní charita Praha a Řeckokatolická charita. Analýza v této části práce, nebyla vymezena jen oblastí jednotlivých arcidiecézních, diecézních anebo oblastních či farních charit, ale také typem poskytovaných služeb (humanitní rozvojová pomoc, sociálně právní poradna, chráněné dílny, probační systém, domovy důchodců apod.) a též typologií lidí, o které se jednotlivé charity starají (bezdomovci, bývalí trestanci, ženy v nouzi a jejich děti aj.). Ve své práci jsem pro přehlednost postupoval systematicky dle abecedy. Tato práce se snaží posloužit nejen jako zdroj důležitých informací, ale chce i poskytnout nový pohled na současnou charitu a diakonii v ČR.

1 Charita jako souhrnný celek pomoci druhým

Termín „charita“ pochází z latinského výrazu „caritas“, který se do českého jazyka překládá jako „slitování, smilování“. Obvykle tento termín označuje dobrovolné a dobročinné akce na pomoc trpícím lidem a to převážně dětem, starým a nemohoucím lidem, sociálně slabým, nemocným apod. V samotné praxi může charita nabývat mnoha různých forem – peněžité a věcné dary anebo práce, která je pro nějakou dobročinnou či humanitární organizaci vykonávána zdarma.

Péče o nemocné je v charitě ukotvena teologicky i právně. V otázce nemoci katolická církev uznává, že *„ačkoliv nemoc úzce souvisí se stavem člověka, žijícího v hříchu, tak i přesto se má hříšným lidem dostat potřebné pomoci“*.² Svatý Augustin se snaží nabádat svým svědectvím ostatní lidi, aby nezapomínali na věci podstatně vyšší, a zároveň jim ukazuje, že smrtelný lidský život má být vykoupen účastí na smrti a zmrtvýchvstání Krista. Sám Ježíš, ale odmítá starozákonní dogmatiku, že člověk je nemocen proto, že je nositelem dědičného hříchu. Důkazem je rozhovor Ježíše a slepého u rybníka Siloe, kterého poté Ježíš uzdravuje a přitom praví: *„Ani on, ani jeho rodiče nezhřešili“*.³ Bůh má dost moci změnit zlo v dobro a opakovaně – ostatně my všichni se musíme podílet na naší budoucnosti a to jak v našem chování, tak i v pomoci druhým.⁴

Přímo o službě nemocných se veřejně praví: *„Nejen nemocný má bojovat proti nemoci. Také lékaři a všichni, kteří se jakýmkoli způsobem věnují péči o nemocné, ať uváží, že mají udělat, vyzkoušet a pokusit se o všechno, co by mohlo nemocným přinést duševní a tělesnou úlevu, když takto jednájí, plní Kristova slova, jimiž přikázal – navštěvovat nemocné: jakoby říkal, že ti, kdo navštěvují nemocné, mají mít na mysli celého člověka a poskytovat hmotnou pomoc i duchovní posilu“*. Právně je péče o nemocné zakotvena v Kodexu kanonického práva. Přímo v kodexu se praví: *„Aby farář pečlivě plnil službu pastýře, snaží se poznat sobě svěřené věřící. Proto navštěvuje rodiny a má účast hlavně na jejich starostech, úzkostech a zármutku a posiluje je v Pánu. Nemocným, a to hlavně blízkým smrti, se věnuje se zvláštní láskou, posiluje je pečlivě svátostmi a jejich duše pomáhá odporoučet k Bohu...“*.⁵ Nezapomenutelný úkol církve leží ve zvěstování naděje tváří v tvář smrti, strachu z nemoci a stáří – naději potřebují všichni nemocní. Ne však všichni nemocní si budou přát slyšet slovo Boží. Avšak přijít k nemocnému společně s Kristem neznamena sednout si na pelest postele

² Srov: PAPINI, Giovanni: Svatý Augustin, Praha: B.Rupp, 1947.

³ Srov: Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona, podle ekumenického vydání z roku 1985, Praha: Česká biblická společnost, 1991., Jan 9,3.

⁴ Staženo 2.3.2011 <http://catholica.cz/svatosti-05.pdf>

⁵ Srov: Kánon 529, o povinnostech faráře na sboru

nemocného anebo umírajícího s Biblií v ruce. Křesťan, který usedá u lůžka nemocného anebo umírajícího, by se měl především naučit rozpoznávat a vnímat Krista, který k němu v nemocném člověku přichází.

Pojem charita je také zakotvena na pěti důležitých typech, kterými jsou starozákonní motivy stvoření (člověk jako obraz Boha, jenž má svou důstojnost a odpovědné partnerství), motiv smlouvy (desatero, kterým jsou definovány povinnosti související s důstojností člověka), sociální étos⁶ proroků, eschatologická etika Ježíšova (dvojí přikázání lásky a to k Bohu i bližnímu svému, základ všech mravních norem – spravedlnost, milosrdenství, morálky, věrnost v manželství a dosti podstatná norma pro tuto práci – služba bližnímu) a poslední normou je Pavlova teologie (lidská svoboda).

Charitu, jako takovou, můžeme rozdělit do několika podkapitol, které se dále větví dle svého zaměření a pozice ve společnosti. V první řadě se charita uplatňuje v církevních a necírkevních organizacích. Složka církevních organizací, na rozdíl od necírkevních, zahrnuje širší okruh společností, které se zabývají pomocí druhým. Mezi církevní nebo také náboženské organizace můžeme začlenit například: rytířské církevní řády, sekulární řády, III. řády, církevní školy, organizace reformovaných církevních společenství, muslimské organizace anebo i společnosti jiných církví.

⁶ Sociální étos je v doslovném překladu sociální mrav anebo morálka, které vedou k odpovědnosti.

2 Sociální působení církví v ČR

V současnosti se nachází na území České republiky celkem 13 registrovaných církví, které se angažují profesionálně v sociální oblasti. V častých případech však neexistuje přímá úměrnost mezi velikostí církve a rozsahem její sociální činnosti. Samozřejmě, že zde platí i to pravidlo, že čím větší církev, tím je větší sociální činnost. Vyjmenování všech druhů sociální pomoci však není možné, ale mezi ty nejzákladnější patří: Tříkrálová sbírka, humanitární a rozvojová pomoc, sociální a zdravotní služby, péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních (hospicích⁷). Všechny tyto výše zmíněné typy sociálních aktivit patří k církevním i necírkevním organizacím. Největší sociální organizací katolické církve je Charita Česká republika. U ostatních církevních organizací jsou to tzv. diakonie⁸ ČR, jejichž úkolem je zprostředkovávat výměnu zkušeností a informací formou schůzek, seminářů či konferencí a spolupracovat v oblasti duchovní a sociální péče nebo se i navzájem podporovat. Církev adventistů sedmého dne zprostředkovává zase pomoc prostřednictvím sdružení ADRA, jež poskytuje humanitární pomoc v rozvojových oblastech – Afrika, Čína apod.

Sociální pomoc v jakékoli oblasti a to jak pro katolíka, tak i pro člověka bez víry, je jakousi spásou, kterou pro nás získal za vysokou cenu Pán Ježíš Kristus. Spása je prvkem, který proniká světem ve skutečnosti, kterou každý jedinec nabízí druhým. Součástí spásy a sociální pomoci je i termín solidarity, jenž je přijímán jako morální kategorie a právě tato kategorie je pevná a trvalá odhodlanost usilovat o obecné blaho, neboli o dobro všech, protože každý jedinec je zodpovědný za všechny.

Charita a diakonie různých církví na našem území poskytují svým pracovníkům teologické základy související se sociální prací. V Českobratrské církvi evangelické musí každý diakonický pracovník, ať už je věřící anebo nevěřící, projít povinně kurzem. Úvod do diakonické práce ho seznamuje s křesťanským rozměrem jeho služby.⁹ Na Univerzitě Palackého v Olomouci na katedře pastorální a spirituální teologie je zařazen nový předmět s názvem „Teologie služby“, díky němuž také vyšla stejnojmenná kniha od profesora a františkánského řeholníka Ctirada Václava Pospíšila, který tento předmět vyučuje. Tato kniha pojednává o teologických souvislostech sociální a charitativní péče a mně se stala během

⁷ Hospic je zdravotnicko-sociální zařízení, které slouží k pobytu nevléčitelně a těžce nemocných osob a péči o ně. Současná zdravotnická zařízení hospicového typu dostala své jméno podle instituce hospiců – míst pro odpočinek poutníků, která vznikla ve čtvrtém století. Hlavním účelem hospiců je maximálně zlepšit kvalitu života v jeho závěrečné fázi a umožnit důstojné umírání. Děje se tak především snižováním nebo odstraňováním bolesti a jiných nepříjemných fyzických projevů nemoci. Hospic umožňuje vyřešit nebo alespoň zmírnit různé psychologické a duchovní problémy spojené s umíráním.

⁸ Diakonie je církevně organizovaná služba pomoci. Základem práce jsou principy lidských práv a sociálních spravedlností. Předmětem je profesionální pomáhání.

⁹ Staženo 3.2.2011 <http://www.diakonie.cz/vzdelavani/>

psaní práce velkou oporou. Sám profesor Pospíšil se k charitě a sociální pomoci vyjadřuje: „Česká teologie zatím charitativním pracovníkům a lidem, kteří se věnují službě potřebným, dost dluží“¹⁰. V České republice existuje kromě Katolické teologické fakulty UK ještě celá řada teologických škol (např. Jabok, Caritas, Evangelická akademie a fakulta, Baptistická vyšší odborná sociální a teologická škola apod.), jež připravují své studenty na práci v sociální oblasti a dávají jim vědomosti, jak ze zdravotnictví, psychologie, tak i filozofie, které jsou pro sociální sféru nezbytné.

Ve školství, v církvi i ve státní sociální oblasti, je nejvíce vidět důraz na propojenost teologických vědomostí a vědomostí ze sociálních oborů. Samostatný obor, který by však obě tyto složky – teologii a sociální práci sloučil, se zatím vyučuje jen na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci a jedná se o již výše uvedené „teologické služby“. Je ale pravdou, že mnoho témat, která souvisí alespoň částečně se sociální pomocí, se na jiných školách částečně vyučuje. Mezi takovéto předměty patří morální teologie, křesťanská antropologie a pastorální teologie.

2.1 Služba potřebným

Samotná služba potřebným patří k podstatné dimenzi života Kristovy církve po dva tisíce let její existence. O pomoci a vzájemné solidaritě mezi křesťany v prvotní církvi svědčí četné texty například ve Skutcích apoštolů anebo v novozákonních listech. V projevech lásky k bližnímu zde hraje významnou roli následování Ježíše, ale také působení Ducha svatého. Podle profesora Pospíšila je nutné se dívat na projevy křesťanské lásky a péče o potřebné zároveň v souvislosti s působením Ducha svatého v církvi, s darem uzdravování, jenž je přičítán k darům Ducha svatého: „Každý, kdo ve svém nitru soucítí s trpícím a postiženým a kdo se jim snaží pomoci Kristovou láskou a co nejlépe jim sloužit, má v jistém slova smyslu podíl na daru uzdravování“.¹¹ V době církevních otců patřila charitativní služba do kompetence biskupů a podle spisu ze 4. století, do něhož byla zakomponována celá řada starších spisů, můžeme dnes vyčíst úlohu biskupů na poli charitativní služby. Mezi první úlohu biskupů patřilo spravedlivé rozdělování almužny mezi sirotky, vdovy, postižené a cizince bez jakýchkoliv prostředků. Druhou úlohou bylo pečovat o opuštěné a nemocné bez ohledu na to, zda se jednalo o přátele anebo nepřátele. Dále pak pečovat o výchovu sirotků,

¹⁰ Srov: POSPÍŠIL, Ctirad Václav: Teologie služeb, Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

¹¹ Srov: tamtéž.

zprostředkovávat jejich adopci do nových rodin, pokoušet se najít zaměstnání lidem bez práce, sytit hladové, odívat nahé, starat se o ty, co byli uvrženi do vězení, poskytovat pohostinství cizincům, řádně pohřbívat zemřelé křesťany do země, aby jejich tělo mohlo být vzkříšeno a organizovat sbírky na pomoc pronásledovaným, na podporu ostatních církevních obcí. Samozřejmě, že biskup nemohl zastávat všechny tyto funkce a proto se začaly brzo objevovat diakonie, které biskupství jen řídilo a spravovalo. Od roku 313, po vydání Milánského ediktu, se křesťanství stalo státem uznávaným náboženstvím a křesťanské charitativní postoje se po částech dostaly do státní struktury.

Ve středověku se o potřebné starala především špitální bratrstva, řeholní a rytířské řády. Jejich péče se zaměřovala na chudé, nemocné, staré, sirotky anebo i na vojáky, kteří pro slávu Boží byli raněni v boji. Charitativní dílo vždy vypučelo díky působení zvláště významné osobnosti, která se podílela na pomoci potřebným např. František z Asissi, Benedikt z Nursie, Anežka Přemyslovna nebo Mikuláš. Později katolická církev tyto charismatické osoby přijala za své a prohlásila za svaté. Charita se dostala do krize až ve 14. a v 15. století a to v době renesance. S příchodem humanismu přišlo i jiné pojetí člověka, který už nebyl vnímán jako součást Boha a jeho hodnoty se odvíjely od toho, jak je užitečný. V této době se k myšlence pomoci druhým připojila i nově vzniklá protestantská teologie, která omezovala sice úlohu církve, ale v charitě a pomoci druhým byla jednotná.

2.2 Seznam registrovaných církví, které se profesionálně angažují v sociální oblasti

Podle zákonů České republiky s číslem 308/1991 Sb. a číslem 3/2002 Sb. je u Ministerstva kultury registrováno na 25 církví a náboženských společností. Z křesťanské tradice jich vychází celkem 22 a ne vždy se jedná o církve v pravém slova smyslu. Osm z těchto organizací v současné době, nevykonává profesionální sociální činnost, ale i přesto pracují jako dobrovolníci v sociálních a příbuzných oborech. Mezi organizace, které provádějí profesionální pomoc, patří: Církev římskokatolická, Českobratrská církev evangelická, Církev československá husitská, Česká metropolitní pravoslavná církev, Slezská církev evangelická augsburského vyznání, Církev bratrská, Církev adventistů sedmého dne, Apoštolská církev, Bratrská jednota baptistů, Jednota bratrská, Evangelická církev metodistická, Starokatolická církev v ČR, Armáda spásy a Církev křesťanského společenství.

Mezi největší sociální organizace patří již zmíněná Charita Česká republika, která je provozována na celém území České republiky v osmi diecézích a provozuje více než 200 zařízení. Druhou největší organizací je Diakonie Českobratrské církve evangelické, která má v České republice 29 středisek a poté Slezská diakonie s 24 zařízeními. Kolem dvaceti zařízení spravuje také Armáda spásy.

3 Charita Česká republika

Charita Česká republika byla založena jako nezisková humanitární organizace Římskokatolickou církví, konkrétně Českou biskupskou konferencí. Organizační základy Charity začaly vznikat už v roce 1919 na Moravě. Velký podíl na vzniku Charity nese Ludvík Antonín Bláha, který sloužil jako kaplan na Svatém Kopečku, dále také olomoucký arcibiskup Antonín Cyril Stojan a P. Jan Stavěl. Jednotlivé podsložky Charity začaly vznikat na Moravě až po roce 1922. Od té doby Charita začala plně pracovat na budování svých cílů. To se jim částečně dařilo i během II. světové války.

V roce 1948 byla katolická Charita krátkodobě vytlačena ze sociálního a zdravotního působení na obyvatelstvo. Diecézní a arcidiecézní charity byly na základě nových komunistických zákonů nahrazeny jedinou dobrovolnou organizací a to Českou katolickou charitou, která byla plně podřízena státnímu dozoru a veškerý její majetek, jako nemocnice a úřady, byl zabaven. Její činnost byla tak silně omezena jen na produkci náboženské literatury, která byla ostře sledována ministerstvem vnitra. Vedení Charity v době komunismu bylo obsazeno dosazenými státními úředníky, kteří měli všem věřícím ukázat, že katolíci jsou špatní a veškeré jejich cíle jsou zaměřeny proti socialistickému člověku.

Charita se dočkala radikálních změn až po revoluci a to v roce 1990. O rok později se začaly opět zřizovat i diecézní charity. A od 1.12.1993 Charita začala se zřizováním charitativních domů přímo pro řeholníky a kněze. Název „Česká katolická charita“ zůstal aktuální až do roku 2006 a poté se celá organizace přejmenovala na „Charitu Česká republika“. Hlavní náplní se Charitě stala pomoc potřebným v ČR. Mezi hlavní celostátní programy také patří každým rokem se opakující tzv. Tříkrálová sbírka¹².

Výtěžek z charitativní Tříkrálové sbírky je tradičně určen především na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším jinak sociálně zanedbaným skupinám lidí a to hlavně v těch regionech, kde se sbírka koná. Přibližně desetina výnosu je určena na humanitární pomoc do zahraničí.¹³

Tříkrálová sbírka probíhá přesně podle předem stanovených pravidel. Na úvod kněz anebo diecézní biskupové požehnají skupinám¹⁴ či jednotlivcům. Koledníci chodí podle

¹² Tříkrálová sbírka je finanční sbírka, která navazuje na starý lidový zvyk tříkrálového koledování. Její výtěžek je však určený na pomoc lidem v nouzi anebo na výstavbu nemocnic či dalších oddělení (např. dětské péče). Sběrka je pořádána Charitou ČR od roku 2001 a o rok dříve proběhla sbírka jen pro vyzkoušení v Olomouckém kraji. Na realizaci sbírky se podílí velká část zaměstnanců Charity, dobrovolníků z řad farníků apod. Patří mezi největší realizované dobrovolnické akce na celém světě.

¹³ Staženo 4.12.2010 <http://www.trikralovasbirka.cz/zamery-sbirky/>

¹⁴ Skupinky jsou zpravidla tvořeny třemi dětmi a jedním dospělým, který přebírá hmotnou a fyzickou

legend od domu k domu anebo koledují přímo na ulici – přináší lidem radostnou zvěst vánočních svátků a čas od času je obdarovávají drobnou pozorností a to např. 5g baleného cukru.¹⁵ Tříkrálová sbírka v kolednicích anebo v pracovnících Arcidiecézní charity Praha vyvolává dlouhé a toužebné očekávání. Součástí každého koledníka je zapečetěná průhledná kasička opatřená logem arcidiecéze a kroj.

U pražské arcidiecézní Tříkrálové sbírky se také od roku 2008 vytváří Tříkrálový koncert, který je pořádán v Městském divadle v Brně. Celý koncert je přenášený v přímém přenosu Českou televizí, křesťanskou televizní stanicí Noe, Radiožurnálem a Českým rozhlasem 1.¹⁶

Během Tříkrálové sbírky do ulic, obcí a měst, vychází každým rokem více než 14 tisíc kolednických skupinek, což je přibližně 50 tisíc dobrovolníků a celkový výtěžek je něco kolem 40 – 60 milionů korun. Tříkrálovou sbírku Charita provádí i prostřednictvím telekomunikačních služeb formou zaslání dárcovské SMS ve tvaru „DMS KOLEDA“. Tím, že každý koledník anebo skupinka koledníků má svůj průkaz od Charity, nečiní si výhradní právo přímo na tento zvyk, a proto můžete potkat i koledníky bez průkazu. To nedává 100 % informovanost, kam se peníze dostanou a na jaké účely budou použity. Koledovat může opravdu kdokoli. Charita však žádá lidi, prostřednictvím multimediálních sítí, aby i přesto, že se nacházejí mezi koledníky jiní koledníci bez průkazu, „*otevřeli svá srdce a podpořili charitativní dílo*“¹⁷.

Mimoto se organizace začala zabývat také humanitární pomocí a dobročinnými programy pro zahraničí – živelné pohromy, Adopce na dálku[®] a další. Tím se i zařadila do celosvětového sdružení katolických charit pod pojmem *Caritas Internationalis*. Charita Česká republika vyvíjí mezinárodní humanitární činnost už od roku 1995. Po roce 2000 se organizace začala zabývat přímo rozvojovými zeměmi, patrně mezi nejznámější projekty této organizace patří Adopce na dálku^{®18}. Nejvíce se na programu adopce podílí přímo Arcidiecézní charita Praha.

zodpovědnost a funguje u dětí jako doprovod – například, aby děti nepřišly o nasbírané peníze apod. Dospělý je vždy vybaven průkazem koledníka s razítkem příslušné diecéze kde pracuje, a jedno dítě je vždy podobné východnímu králi „Baltazarovi“, jenž přichází podle legendy za Ježíškem do Betléma.

¹⁵ Staženo 4.12.2010 <http://www.trikralovasbirka.cz/zamery-sbirky/>

¹⁶ Na Tříkrálovém koncertě vystupují přední čeští umělci – Eva Pilarová, Tereza Kerndlová, Lád'a Kerndl nebo i skupina Mako Mako. Během reportáže je vždy odvysíláno několik spotů z míst, kde charita proběhla, a jsou zmíněna i místa, kde koledníci získali nejvíce financí.

¹⁷ Staženo 23.11.2010 <http://www.trikralovasbirka.cz/o-sbirce/>

¹⁸ Zhruba od roku 2000 začala Charita ČR poskytovat humanitární pomoc rozvojovým zemím postiženým určitou katastrofou nebo nemocemi a to většinou formou Adopce na dálku[®]. V řadě míst (Gruzie, Indonésie, Moldavsko, Mongolsko, Senegal, Severní Kavkaz) pokračuje v dlouhodobých projektech, ale zároveň reaguje i na okamžité potřeby způsobené např. katastrofou.

Vnitřní struktura Charity Česká republika se rozděluje na šest diecézních (DCH) a dvě arcidiecézní charity (ACH), devátým subjektem jsou Česká katolická charita - Domovy duchovních a řeholnic. Přidruženými členy se mohou stát další právnické a fyzické osoby, jejichž činnost vychází z křesťanských principů (zatím nejsou žádné členem). Všechny devět členů sdružení má vlastní právní subjektivitu. V čele každé ACH/DCH stojí ředitel a prezident, který se stará o duchovní formaci a pastorační činnost.

V každé ACH/DCH je základní složkou farní, oblastní nebo městská charita (FCH, OCH nebo MCH). Způsob existence těchto charit je v jednotlivých diecézích rozdílný. Jsou charity dobrovolné, jejichž základní činností je organizování jednorázových charitativních akcí a sbírek, dále existují malé charity s jedním či jen několika zaměstnanci, provozující jednu činnost, až po velké FCH, OCH či MCH čítající i více jak sto zaměstnanců, provozující i sedm projektů či více. I míra samostatnosti je různá, dle místních zvyklostí a potřeb. Tato pestrost činnosti i forem existence zaručuje trvalý vývoj a růst charitního díla. Principem všech charit však zůstává základní poslání – šířit svou službou milosrdenství, tedy z lásky k bližnímu pomáhat v nouzi.

Dnes existuje více jak tři sta padesát FCH, OCH a MCH. Dohromady provozují a zřizují v ČR přes pět set projektů (charitních domovů, stacionářů, domácích služeb, poraden a nejrůznějších středisek pomoci).¹⁹

Ještě než se dostanu ke konkrétní činnosti v jednotlivých oblastních a farních charitách, které jsem do této diplomové práce vybral, rád bych zmínil základní rozdělení služeb²⁰, které jsou Charitou Česká republika poskytovány:

1) Sociální poradenství:

- Základní sociální poradenství – poskytuje osobám potřebné informace přispívající k řešení jejich nepříznivé sociální situace.

- Odborné sociální poradenství – je poskytováno se zaměřením na potřeby osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

¹⁹ Srov. Dne 20.3.2012 <http://www.charita.cz/o-charite/organizacni-struktura-charity-cr/>

²⁰ Toto rozdělení je uvedeno na webových stránkách Charity ČR.

2) Služby sociální péče:

- **Osobní asistence** – *Terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.*

- **Ošetrovatelská péče** – *Domácí zdravotní péče je odborná ošetrovatelská péče v domácím prostředí poskytovaná obvykle zdravotními sestrami dle indikace registrujícího praktického lékaře. Je hrazena z veřejného zdravotního pojištění.*

- **Pečovatelská služba** – *Terénní nebo ambulantní služba, která je poskytována osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Tísňová péče** – *Terénní služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností.*

- **Podpora samostatného bydlení** – *Terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Odlehčovací služby** – *Terénní, ambulantní nebo pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.*

- **Centra denních služeb** – *Ambulantní služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Denní stacionáře** – *Ambulantní služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Týdenní stacionáře** – *Pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Domovy pro osoby se zdravotním postižením** – *Pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Domovy pro seniory** – *Pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Domovy pro řeholnice a duchovní České katolické charity** – *Pobytové služby poskytované řeholním sestrám a duchovním, kteří mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.*

- **Domovy se zvláštním režimem** – *Pobytové služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.*

- **Chráněné bydlení** – *Pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení.*

- **Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče** – *Pobytové sociální služby se poskytují osobám, které již nevyžadují ústavní zdravotní péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení ústavní péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování*

terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb.

- Hospice – *jsou speciální lůžková zařízení, která zajišťují paliativní a symptomatickou léčbu osob v terminálním stavu, zejména s onkologickými, kardiologickými a neurologickými diagnózami. Nevyléčitelně nemocní, umírající a jejich příbuzní prožijí v těchto zařízeních nejobtížnější chvíle svého života v bezpečí, bez bolesti, se svými nejbližšími v klidu a v bezpečí.*

3) Služby sociální prevence:

- Raná péče – *Terénní, popřípadě ambulantní služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivé sociální situace. Služba je zaměřena především na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby.*

- Telefonická krizová pomoc – *Terénní služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.*

- Azylové domy – *Pobytové služby poskytované na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.*

- Domy na půl cesty – *Pobytové služby poskytované zpravidla osobám do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby. Způsob poskytování sociálních služeb v těchto zařízeních je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.*

- Kontaktní centra – *Tato nízkoprahová zařízení poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek.*

- **Krizová pomoc** – *Terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytována osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami.*

- **Intervenční centra** – *Terénní, ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu. Na základě rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí nebo zákazu vstupu do něj vydaného podle zvláštního právního předpisu je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení opisu tohoto rozhodnutí intervenčnímu centru. Pomoc intervenčního centra může být poskytnuta rovněž na základě žádosti osoby, ohrožené násilným chováním jiné osoby, obývající s ní společné obydlí, nebo i bez takového podnětu, a to bezodkladně poté, co se intervenční centrum o ohrožení osoby násilným chováním dozví. Součástí služby je zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry, poskytovateli jiných sociálních služeb, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi, útvary Policie České republiky a obecní policie, jakož i ostatními orgány veřejné správy.*

- **Nízkoprahová denní centra** – *Ambulantní, popřípadě terénní služby poskytované osobám bez přístřeší.*

- **Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež** – *Ambulantní, popřípadě terénní služby poskytované dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.*

- **Noclehárny** – *Ambulantní služby poskytované osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování.*

- **Služby následné péče** – *Terénní služby poskytované osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly ústavní léčbu ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují, nebo osobám, které abstinují.*

- **Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi** – *Terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.*

- **Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením** – *Ambulantní služby, popřípadě terénní služby poskytované osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením.*

- **Sociálně terapeutické dílny** – *Ambulantní služby, poskytované osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu uplatnitelné na otevřeném, ani chráněném trhu práce. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie.*

- **Terapeutické komunity** – *Pobytové služby i na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života.*

- **Terénní programy** – *Terénní služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba může být osobám poskytována anonymně.*

- **Sociální rehabilitace** – *Je poskytována formou terénních a ambulantních služeb nebo formou pobytových služeb poskytovaných v centrech sociálně rehabilitačních služeb. Jedná se o soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí.*

4) Charitní služby:

- Charita poskytuje také další charitní služby sociálního charakteru, především humanitární sklady oblečení, půjčovny kompenzačních pomůcek, provozuje chráněné dílny či mateřská centra.

5) Humanitární pomoc:

- Jednotlivé složky Charity ČR se podle svých možností zapojují do pomoci lidem, kteří jsou postiženi přírodní či humanitární katastrofou na území ČR (zejména povodně) a to v součinnosti s ostatními složkami Integrovaného záchranného systému, jehož je Charita ČR součástí.

6) Pomoc cizincům v nouzi na území ČR:

- Jednou z oblastí, v níž charita naplňuje své poslání, je pomoc cizincům na území České republiky, kteří se ocitli v obtížné životní situaci. Do této skupiny patří cizinci a uprchlíci, které z jejich původní vlasti vyhnal válečný konflikt, pronásledování nebo chudoba.²¹

3.1 Diecézní charita České Budějovice

Další důležitou složkou Římskokatolické církve je Diecézní charita České Budějovice, která je neziskovou humanitární organizací a významným nestátním poskytovatelem sociálně-právních a zdravotních služeb v celém Jihočeském kraji.

Pracovníci oblastních charit se specializují na pomoc matkám s dětmi v tísní, ohroženým ženám a dívkám, lidem bez domova, osobám se zdravotním a mentálním postižením, sociálně slabým rodinám, drogově závislým, ohrožené mládeži, seniorům, migrantům a celkově lidem, kteří se vyskytli ve svízelné situaci.

Mezi nejdůležitější práce patří také pomoc lidem postiženým povodněmi. Tento druh pomoci je poskytován pravidelně dvakrát do roka, a to jak na území České republiky, tak i v Srbsku nebo Bělorusku, dle podepsané smlouvy o spolupráci.

V českobudějovické diecézi se celkem nachází 40 oblastních a farních charit a z toho 25 má svou právní subjektivitu a dalších 15 je bez právní subjektivity²². Níže bych chtěl uvést jen oblastní a farní charity se svou vlastní subjektivitou.

²¹ Staženo 22.3.2012 <http://www.charita.cz/cinnost-v-cr/>

²² Oblastní a farní charity, které nemají právní subjektivitu jsou CH Bílá Hůrka, FCH Hartmanice, CH Husinec, FCH Kájov, FCH Lažiště, FCH Lštění u Vimperka, FCH Netolice, CH Nová Bystrice, OCH Nové Hrady, FCH

3.1.1 Projekty Diecézní charity České Budějovice a městské charity České Budějovice

Diecézní a městská charita v Českých Budějovicích poskytuje služby typu:

- a) Charitní pečovatelská služba, která je určena lidem se sníženou schopností péče o domácnost a také o svou osobu. Služba podává pomocnou ruku i lidem s tělesným i mentálním postižením či lidem trpícím chronickými nebo akutními nemocemi. Prostřednictvím služby je poskytována také duchovní a sociální služba, jenž lidem zachovává jejich životní styl.
- b) Charitativní ošetrovatelská služba je poskytována lidem v přirozeném domácím prostředí každého klienta. Služby klientům obstarávají vyškolené zdravotní sestry na základě lékařského doporučení a rovněž je pro klienty připravena i hospicová péče. Služba není nijak věkově omezena a je otevřena jak pro seniory, tak i pro děti, které trpí nevyléčitelnými chorobami.
- c) Osobní asistence je, stejně jako jiné služby, poskytována v přirozeném domácím prostředí u každého klienta, jenž má sníženou soběstačnost.
- d) Kompenzační pomůcky je služba, jež je poskytována lidem, kteří potřebují různé pomůcky během svého léčení – invalidní vozíky, polohovací lůžka apod.
- e) Pro malé děti od 3 do 6 let je připraveno nízkoprahové centrum s názvem Srdíčko – Jiloro. Dospívající děti od 7 do 14 let se shromažďují v klubu s názvem V.I.P. a starší děti od 15 do 18 let se zase shromažďují v klubu Ruda.
- f) Dům svatého Pavla je připraven pro lidi bez domova a také pro dospívající děti. Nový dočasný i dlouhodobější domov zde naleznou lidé z vyloučených nebo postižených komunit, a mladí zde mají prostor poznat osudy druhých lidí. Je to vynikající preventivní pomůcka, která naučí mladé lidi pomáhat druhým a jejich životy soustředit pozitivnějším směrem. V Domě sv. Pavla se nachází také ošetrovna, která je otevřena od 15 do 16 hodin a v případě potřeby je poskytována i jako terénní či mobilní. Dále se zde nachází výdejna polévky, sociálně právní poradna a sebevzdělávací centrum, kde je také distribuční centrum časopisu Nový prostor.

3.1.2 Projekty Oblastní charity Horažďovice

Oblastní charita Horažďovice se nejvíce zaměřuje na charitativní a ošetrovatelskou práci. Mimo to pořádá i řadu kulturních, sportovních (např. turnaje v petangue) a duchovních akcí, do kterých patří mimo jiné mše svaté. Charitativní služby se snaží poskytovat a zajišťovat služby klientům od 27 do více jak 80 let a jsou rozděleny celkem na tři skupiny: dospělí (od 27 do 64 let), mladší senioři od 64 do 80 let a na seniory, kteří jsou starší 80 let. Horažďovická charitativní pomoc zajišťuje péči o klienty, kteří potřebují jednak pomoci z důvodu svého vysokého věku anebo i o osoby, které jsou různě zdravotně postižené. Vymezuje si však právo na neposkytnutí pomoci lidem s vážným postižením a to z důvodu, že nedisponuje profesionály z oblasti medicíny. Pouze tedy může nabídnout asistenční služby proškolených pracovníků. Služba je poskytována jak terénní²³ formou, tak i ambulanti²⁴. Mezi základní principy služby samozřejmě patří: respekt k lidem a to jak ke klientům, tak i ke spolubydlícím, pomoc klientům během pobytu i při příchodu do charity, náboženská tolerance, začlenění klientů do společného programu. Klient je seznámen s prostředím domu a také se zde klade důraz na jeho potřeby, v rámci tohoto principu jsou poskytovány hygienické potřeby (koupel, čištění zubů, stříhání, pedikúra apod.), pomoc během oblékání anebo i zajištění chodu domácnosti.

Ošetrovatelská charitativní služba (CHOS) je otevřena klientům 24 hodin denně a zaměřuje se na pomoc seniorům a zdravotně postiženým klientům na území horažďovického mikroregionu.

Terénní anebo také domácí zdravotní péče je poskytována všem pacientům různých diagnostikovaných skupin a to bez rozdílu věku, pohlaví, národnosti, náboženství anebo politického smýšlení. Oblastní charita poskytuje své služby bez výjimek, ale pouze na písemné potvrzení ošetřujícího lékaře. Po dobu třech měsíců je služba hrazena ze zdravotního pojištění klienta a poté je už na pacientovi nebo jeho příbuzných, zda bude chtít dále být ošetřován pracovníky charity či ne. Důležitým potvrzením je také podpis smlouvy o „poskytování služby v sociálním prostředí klienta“, kde je vyznačeno několik bodů o tom, jak má služba probíhat apod. Je to hlavně z důvodu, aby nedošlo k právním problémům, jako tomu bylo v minulosti²⁵. Důležitou složkou charity jsou zdravotní sestry, které přebírají zdravotnická kritéria klientů a plně jsou za ně zodpovědné. Díky tomu, že zde pracují

²³ Díky terénní službě je možno se postarat celkem o 205 klientů z 28 obcí na území českobudějovické diecéze.

²⁴ Pro ambulanti službu je možno využít jen 25 lůžek.

²⁵ Podle případu z roku 2006 z oblasti severních Čech: bývalá pracovnice oblastní charity si nechala přepsat dům klienta na sebe a poté, co dala v práci výpověď, si soudně vymohla umístění bývalého klienta do domova k tomu, aby mohl v domě žít se svým druhem a dětmi.

zdravotní sestry anebo bratři, tak je možnost se kompletně o klienty postarat a to třeba: pravidelnými převazy, aplikacemi infuzí, cévkováním, měřením glykémie – tlaku a pulsu, injekční aplikací léků a mnoho dalších zdravotnických úkonů dle potřeb. Všechny sestry, které pracují pro charitu, musí být členkami ČAS, což je Česká asociace sester.

3.1.3 Projekty Farní charity Jindřichův Hradec

Farní charita Jindřichův Hradec poskytuje svým klientům pravidelně informace, rady, doprovázení po úřadech či lékárnách, vyjednávání s úřady a exekutory anebo i potravinovou a šatní pomoc pro lidi v mimořádných situacích.

Pracovníci charity poskytují také sociálně-právní poradenství podle zákona §37 č.108/2006 Sb. o sociálních službách. Smyslem tohoto programu je vysvětlit klientům všechny informace, které potřebují v řešení se sociálními, zdravotními nebo právními organizacemi. Celá tato služba je poskytována ambulantně a zcela bezplatně či anonymně. Pracovnice charity mohou i po dohodě docházet přímo do rodiny klientů anebo se setkávat mimo kancelář na úplně jiném místě.

Další důležitou službou Farní charity Jindřichův Hradec je terénní služba, která podporuje jedince i celé rodiny, které žijí na hranici chudoby nebo jsou nezaměstnané díky své nízké kvalifikaci či svému etnickému původu.

Cílem terénní práce je navázat kontakt s výše uvedenými klienty a zastavit tak státní sociální propad ve společnosti. Pracovníci farní charity nejvíce svou práci směřují k osobám žijícím v sociálně vyloučených romských lokalitách, což jsou z větší části jednotlivci, ale mohou jimi být i celé rodiny nebo děti, které jsou ohroženy primární kriminalitou. Těmto klientům je nabídnuta nejenom sociálně-právní poradenská služba, pečovatelská i ošetřovatelská pomoc, ale i možnost vybrat si oblečení jak pro děti, tak i pro dospělé. Projekt jménem „šatník“ se nejvíce uplatnil během povodní v minulých letech a zůstává tak jakousi rezervou do budoucna pro podobné případy.

3.1.3.1 Intervenční centrum pro osoby ohrožené násilím

Jindřichohradecká oblastní charita poskytuje také pro své klienty bez rozdílu věku, náboženství a politického názoru intervenční centrum pro jedince, kteří jsou ohroženi domácím anebo jiným násilím. Tím je myšleno jakékoliv násilí, které je fyzického,

psychického anebo sexuálního charakteru a pochází z různých oblastí kolem jedince.²⁶ Projevy násilí jsou vždy intenzivnější, z větší části se dějí v soukromí jedince – dětský pokoj, ložnice – a také stále opakující se fenomén se musí zavčas řešit nebo zanechá velké šrámy na duši dítěte i dospělého.

Pracovníci intervenčního centra poskytují odbornou pomoc všem ohroženým osobám, koordinují ohrožené klienty v jejich další sociálně-právní činnosti a vytváří informační databázi o místech pomoci v celém Jihočeském kraji. Centrum je specializačním sociálně-právním zařízením, jehož činnost je zaměřena na nehmotnou podporu. Je zde prostor pro vyslechnutí napadených, dále také místo pro poskytnutí adekvátní pomoci a pro celkovou podporu. Pracovníci centra nabízejí svým klientům doprovody do lékařských zařízení, na policii ČR či přímo k soudu. Pomáhají postiženým osobám s vykázáním násilníka na dobu nezbytně nutnou nebo s jeho uvězněním do cely předběžného zadržení.²⁷

Intervenční centrum se snaží pracovat dle listiny základních práv a svobod²⁸, deklarace práv dítěte, úmluva o právech dítěte z roku 1989, zákona o rodině č.94/1963 Sb.²⁹ a podle zákona č. 359/1999 Sb. „o sociálně-právní ochraně dětí a mládeže“³⁰. Součástí je samozřejmě i občanský a trestní zákoník, jenž hraje ve výše zmíněných problémech velkou roli.

Intervenční centrum odmítá pomoci osobám, které jsou pod vlivem alkoholu nebo omamných či psychotropních látek anebo těm, kteří jsou vůči ostatním osobám či pracovníkům centra agresivní.

Cílem intervenčního centra je stabilizovat psychický stav a sociální situaci u ohrožených osob a ostatních členů rodiny, zabránit dalším násilnostem páchaných na ohrožených osobách či dětech, poskytnout následnou pomoc po útoku na jedince a také poskytnout odbornou pomoc ohroženým osobám či zprostředkovat konzultaci s jiným odborníkem, který se nachází mimo intervenční centrum – sexuolog, dětský psycholog, policejní psycholog, orgány činné v trestním řízení apod.

²⁶ Staženo 23.12.2011 http://www.dkc.cz/syndrom_can.php

²⁷ Zákony vztahují se k ochraně dětí a dospělých postižených syndromem CAN jsou tyto: § 195, 196 trest. zák. o ochraně dětí před neplněním povinností rodičů, § 198 – 199 o týrání svěřené osoby a únosu svěřené osoby, § 140, 142 o zavraždění narozeného dítěte matkou, § 168 o ochraně před obchodováním s dětmi dalšími lidmi, § 202 o ochraně mravní výchovy dětí a mládeže, § 187 o pohlavním zneužívání, § 185 o znásilnění, § 168 o obchodování s lidmi, § 189 o kuplířství, § 191 odst. 2 o ochraně mravnosti dětí (přenechávání pornografických děl pro nezletilé osoby), § 283 odst. 2 písm. c - § 286 odst. 2 písm. c - § 287 odst. 2 písm. b - § 204 o ochraně před zneužíváním návykových látek.

²⁸ Staženo 23.12.2011 <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

²⁹ Staženo 23.12.2011 http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/14111/_s.155/701?l=94/1963

³⁰ Staženo 23.12.2011 http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=359/1999

3.1.4 Projekty Farní charity Kamenice nad Lipou

Farní charita Kamenice nad Lipou se zabývá pečovatelskou pomocnou službou, sběrem oblečení pro lidi bez přístřeší i pro ty, co se stali obětí mimořádných situací, půjčováním kompenzačních pomůcek a také humanitární sbírkou, která je zaměřena na pomoc jak na území České republiky, tak i v zahraničí.

Posláním charitativní pomocné pečovatelské služby je poskytovat terénní pomoc všem lidem, kteří o pomoc sami požádají – seniorům, nemocným a zdravotně postiženým. Svě služby cílí charita jen na Kamenici nad Lipou a malé okolí a to hlavně z důvodu nízkého rozpočtu.

Pracovníci pečovatelské pomocné služby se snaží svým klientům zvládnout běžné každodenní činnosti a to jak o vlastní osobu (pomoc při stravování, oblékání, pohybu a hygieně) tak i činnosti, kterými je například úklid či praní špinavého prádla. Při podpisu dalších smluv o pomoci mohou pracovníci charity zajistit také i doprovod do úřadů či nemocnic, výběr důchodů anebo i pomoc při platbě v bance. Cílovou skupinou jsou většinou chronicky nemocní, senioři, ale i rodiny s dětmi, které se nachází ve velmi špatné ekonomicko-sociální situaci. Služba terénní pomoci je otevřena svým klientům 24 hodin denně. Mezi hlavní cíle samozřejmě patří umožnit uživatelům co nejdéle setrvat ve svém sociálním prostředí, na které jsou zvyklí.

Charitativní pečovatelská služba v Kamenici nad Lipou je individuální³¹, odborná³², bezpečná, diskrétní a dobrovolná. Pracovníci charity jsou schopni se denně postarat celkem o 60 uživatelů a z toho o 3 klienty, kteří jsou upoutáni trvale na lůžko. Během jednoho dne, dle statistik z roku 2010, rozvezou maximálně 50 obědů.

Centrum pečovatelské služby se nachází přímo ve středisku farní charity, kde je vybudována přímo místnost s potřebným sociálním a hygienickým zázemím. Tato místnost slouží jako zázemí, tak i jako kancelář, kde mohou příbuzní budoucích klientů objednat své služby.

Pro seniory nebo osoby se sníženým prahem vnímání je připravena půjčovna kompenzačních pomůcek, kde je možnost si vypůjčit polohovací lůžko, invalidní mechanický i elektrický vozík, pojízdné WC, stoličky do vany a další kompenzační pomůcky.

Nedílnou a velice potřebnou součástí je sběr šatstva a dalších věcí, kterých se lidé rádi zbaví a díky charitě neskončí na ulici, ale v potřebných rukou. Věci jako oděvy, domácí potřeby, hračky, ložní prádlo, přikrývky a další věci jsou poskytovány lidem bez přístřeší

³¹ Ke každému jedinci je přístupováno s respektem k jedinečnosti osobnosti.

³² Je poskytována jen osobami, které jsou prověřeni dle zákona 108/1999 Sb.

anebo také osobám, které ocitly v mimořádné situaci a přišly o veškerý nashromážděný majetek.

Mezi další projekty Oblastní charity v Kamenici nad Lipou patří humanitární sbírka, která je poskytována jako součást tzv. „šatníku“ a je určena všem, kteří potřebují pomoc a to jak na území České republiky, tak i v zahraničí. Velice často humanitární sbírka končí na účtech nadací, starajících se o zrakově anebo tělesně postižené, o ohrožené děti anebo v místech, kde se objevila nějaká přírodní katastrofa. V minulém roce oblastní charita přispívala na pomoc obětem hladomoru v Somálsku a Etiopii anebo na ubožáky žijící v africké Tanzanii – většinou však ekonomický rozpočet těchto sbírek končí jen v řádech několika tisíc korun.

3.1.5 Projekty Farní charity Milevsko

Farní charita Milevsko je zacílena výhradně jen na projekty týkající se pečovatelské služby, které jsou zaštiťovány místním klášteřem³³ premonstrátů. Zabývá se však řadou dalších drobných činností jako je např. humanitární sbírka, sběr ošacení a předmětů potřebných k životu a hygieně, také drobnými benefičními slavnostmi či koncerty, mezi které patří setkávání s kolovratem, což je setkání pracovníků charity a klientů při povídání a ukázkách, jak se dříve pracovalo s kolovratem. Dále pravidelná Tříkrálová sbírka, charitativní ples, postní almužničky, které jsou návratem ke staré křesťanské tradici v době půstu, srpnové posvícení v milevském parku Bažantnice nebo také několik koncertů v podobě klasické barokní hudby či Adopce na dálku®.

Milevská pečovatelská služba je určena všem osobám bez rozdílu věku, které mají sníženou soběstačnost v základních životních dovednostech a při plnění základních potřeb a to jednak z důvodu svého věku nebo svého zdravotního stavu – pomáhají také zdravotně, tělesně a mentálně postiženým osobám. Pečovatelská služba Farní charity Milevsko je spíše terénní službou a může tak být poskytnuta všem osobám v Milevsku a okolí, které o pomoc žádají.

Pečovatelská služba v Milevsku je stejně tak, jako každá jiná v ČR, poskytována na základě smlouvy mezi charitou a klientem – je to hlavně z důvodu, aby se předešlo zbytečným soudním sporům anebo nedorozuměním. Služba může být poskytnuta jak dlouhodobě, tak i dočasně a to například v rekonvalescenci po operaci anebo v době, kdy je partner či rodina klienta na dovolené. Tato charita však nepracuje jako některé jiné na

³³ Duchovním a správcem kláštera je P. Norbert Vehovský.

doporučení lékaře a není hrazena ze zdravotního pojištění. Výměnou za platbu klienti získají nadstandardní zacházení, profesionálně vyškolené zdravotní sestry a lékaře, kteří se zaměřují na pomoc nejenom ze zdravotní stránky, ale i z psychologické a duchovní. Obyčejná návštěva lékaře se tak mění v přátelské a duchovní posezení.

Pečovatelky asi nejvíce svým klientům vypomáhají s osobní hygienou, donáškou obědů a večeří, pomáhají s přípravou dalšího jídla, připravují a dohlížejí na dávkování léků nebo obstarávají těžké nákupy, které by byly pro klienta nezvladatelné. Mezi hlavní cíle pečovatelské služby patří zlepšit dosavadní život všech klientů a podporovat je tak k přirozené soběstačnosti. Součástí pečovatelské služby je i poradenství v oblasti sociálně-právní.

Jelikož se mezi klienty nachází i řada věřících jedinců, je proto možnost i zprostředkovat návštěvy duchovních, což jim velice usnadňuje místní premonstrátský klášter. Návštěva kněze je zajištěna i v posledních hodinách klienta, tak i pokud se chce jedinec pomodlit či jen se vyznat ze svého hříchu.

Mezi další důležité druhy pomoci Farní charity Milevsko patří humanitární pomoc a adopce na dálku. Humanitární pomoc je realizována ve spolupráci s Diakonií Broumov a spíše než o finanční sbírky se jedná o sběr ošacení, hygienických pomůcek, obuvi, lůžkovin, nádobí či hraček.

Projekt Adopce na dálku[®] se zase specializuje na pomoc řeholním sestřičkám ze Zimbabwe, které se starají o místní děti z dětského domova v Kwekwe.³⁴ Martin Maxmilián L. Janda z Řádu svatého Lazara Jeruzalémského ve své knize udává, že pouhý 1 dolar (24 - 26 Kč) dokáže poskytnout stravu anebo lékařské ošetření jednomu dítěti z Afriky. Farní charitě Milevsko se v minulém roce podařilo na tento projekt vybrat více než 7000 Kč, což dle výpočtů dopomůže přežít 280 dětem anebo jedno dítě může z této částky žít déle jak 9 měsíců.

3.1.6 Projekty Farní charity Pacov

Farní charita Pacov se specializuje převážně na své čtyři základní projekty (pečovatelská-terénní služba, osobní asistence, nízkoprahový klub Spirála pro děti a mládež, mateřské centrum Sovička). Dále pořádá benefiční koncerty a jiné sbírkové projekty na pomoc lidem v tísní.

Mezi první projekty patří, stejně tak jako je tomu v jiných oblastních charitách, pečovatelská terénní služba, jež usiluje o to, aby senioři a zdravotně postižení jedinci

³⁴ Srov: JANDA, M. M. L.: Vzdělávací systém v Africe, Brno: Librix, 2011.

z Pacovska měli možnost setrvat co nejdéle ve svých domovech a udržovat nadále kontakt se svými vrstevníky či rodinou. Cílem pečovatelské terénní služby je plně podporovat a zachovávat stávající soběstačnost klientů a jejich životní styl. Služba se snaží konkrétně pomáhat při každodenních činnostech – při oblékání, svlékání, přesunu na lůžko či toaletu apod. Pečovatelská služba je rozdělena na dvě části, na terénní a stálou. Terénní služba se stará o osoby v místě jejich bydliště a stálá má své sídlo v centru Pacova, kde poskytuje pomoc přímo na místě a to od 8:00 – 15:30 hodin. Na druhou stranu terénní služba je klientům poskytována přímo 24 hodin denně, proto je výhodnější. Například za poslední dva roky se počet klientů terénní služby zdvihl zhruba o 20 osob, v současné době pracovníci charity každý den vyjíždějí celkem k 100 seniorům a nemocným, kteří si život bez pomoci těchto pracovníků už jen těžko dokážou představit.

Součástí pečovatelské pomocné služby je také půjčovna kompenzačních pomůcek, díky níž si většina klientů usnadní svůj namáhavý život. Charita poskytuje kompenzační pomůcky i bez doporučení lékaře, kterými z větší části jsou polohovací postele, mechanické invalidní vozíky, madla do koupelny i na WC, pojízdné WC, berle, schůdky apod. Pracovníci pečovatelské služby se také velice dobře starají o kulturní dění občanů Pacova a to tak, že jednou za čas uspořádají setkání místních seniorů, nabízejí společné měření krevního tlaku nebo otevrou diskuzi při pravidelném setkávání klientů, pracovníků obce na téma „den charity“.

Další následující program je osobní asistence, která plynule navazuje na pečovatelskou terénní službu, jejímž cílem je poskytovat specializovanou pomoc klientům se ZTP průkazem, kteří mají invalidní vozík. Obsahem asistenční služby je klasická pomoc při hygieně, oblékání, denních činnostech, ale hlavně pomoc při dopravě do zaměstnání a školy nebo po úřadech. Většina míst a dopravních prostředků je stále bariérová a proto to právě těmto klientům ztěžuje jejich cesty. Asistenti poskytují pomoc bez rozdílu věku a to každý den od 7:30 – 16:30 hodin i v době státních a církevních svátků.

Odlišným pracovištěm a projektem Farní charity Pacov je nízkoprahový klub Spirála pro děti a mládež, jenž poskytuje zázemí, pomoc, podporu a sociálně-právní poradnu pro děti (od 11 – 15 let), mládež 16 – 23 let) i jejich rodiče. Klub je celkem využíván 64 stále docházejícími klienty (37 chlapců, 27 dívek) ve věku od 11 do 17 let. Starší klienti většinou chodí pracovníkům klubu pomáhat.

Nízkoprahový klub „Spirála“ je otevřený pro všechny bez rozdílu náboženství, politického názoru, etnika apod. Pracovníci se snaží nabízet svým klientům nadstandardní služby, které mnohdy z rodin zmizely – hry, komunikaci a radu. Nejenom však hrou a

komunikací je klub naplněn, ale děti si zde mohou pracovat na svých domácích úkolech, učit se na další hodiny anebo řešit s pracovníky své rodinné či soukromé problémy. Velice často se zde pořádají preventivní přednášky zaměřené na zdraví, hygienu, lidské tělo, kriminalitu a náboženství.

Pro malé děti, od batolat počínaje do 6 let věku, je připraveno „mateřské centrum – Sovička“, které vzniklo ze starého klubu zvaného „Brouček“, jenž fungoval v Pacově ještě před rokem 2008. Mateřské centrum „Sovička“ slouží k neformálnímu setkávání rodičů a malých dětí, k výměně zkušeností a kontaktů pro další setkávání.

3.1.7 Projekty Oblastní charity Pelhřimov

V Pelhřimově se nacházejí jen čtyři, ale na druhou stranu velké projekty, kterými je pečovatelská a asistenční služba, charitní šatník, hospicová služba a odborná rodinná poradna. V Oblastní charitě Pelhřimov se samozřejmě nacházejí také i jiné další projekty, které jsou drobnějšího charakteru a pracují spíše na sběru financí pro další akce: Tříkrálová sbírka, benefiční koncerty apod.

Mezi nejvýznamnější projekty charity patří pečovatelská služba, která je stejně jako pacovská pečovatelská služba klasifikována spíše do vlastního sociálního prostředí, tudíž je i terénní. Služba se snaží pomáhat všem osobám, které se ocitly v osobní krizi, nouzi, v nebezpečí nebo pomáhá těm, co jsou společensky vyloučeni či potřebují podpořit. Tato služba se stará o všechny od 19 do 80 let. Snaží se podporovat rodiny, které pečují o své nemocné nebo o rodinné příslušníky, kteří jsou na něčem závislí. Pomáhají lidem zdravotně postiženým nebo i těm, kteří se díky mimořádné situaci dostali do problémů. Pracovníci charity poskytují službu, oproti jiným oblastním charitám, které pracují 24 hodin denně, pouze v omezeném čase. Pečovatelská služba v Pelhřimově zajišťuje také pro své klienty fakultativní a nadstandardní služby (např. pedikúra a doprovod s použitím služebního bezbariérového automobilu).

Terénní služba není jen u pečovatelské služby, ale i u osobní asistence, která plynule navazuje na projekty Oblastní charity Pelhřimov. Asistenční služba se snaží podporovat a udržovat samostatnost a nezávislost svých smluvených klientů, mezi které patří senioři, osoby se zdravotním či chronickým postižením a to od 7 do XX let. Na rozdíl od pečovatelské služby je asistenční služba poskytována nepřetržitě a to po dobu 24 hodin denně i během svátků, jen s tím detailem, že je hrazena přímo klientem a nikoli zdravotní pojišťovnou. Asistenční pomoc se pohybuje v Oblastní charitě Pelhřimov kolem 100 Kč za jednu hodinu.

Pelhřimovská oblastní charita, jako jediná z celé své diecéze, poskytuje lidem tzv. občanskou poradnu a rodinnou poradnu.³⁵ Poradna pro všechny potencionální klienty je poskytována anonymně a zcela zdarma a nabízí rady v oblasti rodinných a mezilidských vztahů (asociální a sociální rodiny, rozvody apod.), zabývá se rozpočtovou rodinnou problematikou (nezaměstnanost, neodborná vzdělanost rodičů, příliš vysoké, ale neproduktivní zaměstnání), pracovních-právními vztahy, bydlením, legislativou a lidskými právy, občansko-právními vztahy a sociálními dávkami. Pracovníci poradny však odmítají klientům vypočítávat důchody, zpracovávat pojištění, starat se o jejich daně. Stejně tak neradí ani v komerčních záležitostech a ani nezastupují soud. Toto pravidlo výhradně platí pro romské rodiny, které žijí v klanech a jsou zvyklé soudit své lidi samy bez právních zástupců ČR a mnohdy si ke svým soudním či soukromým konzultacím zvou i úředníky z měst nebo farností.³⁶

Pracovník poradny klientům nabízí potřebné informace a možnosti, které mu mohou pomoci z beznadějné situace. Vždy je však nutno respektovat konečné rozhodnutí každého klienta i pokud se rada týká celé rodiny. Stanovisko každého jedince je důležité, neboť je to jeho svobodné rozhodnutí. Pelhřimovská farní poradna je nezávislou a nestrannou občanskou službou, která poskytuje klientům informace o možných důsledcích jejich rozhodnutí a činů. Pokud by se však klientům něco nelíbilo, tak je možné kdykoli spolupráci ukončit a to bez udání důvodu. Pokud se klient nebo klienti tak rozhodnou, nehraje to žádnou roli v dalším poskytování služeb do budoucnosti.

Stejně tak jako každý občan, tak i občanská poradna v Pelhřimově musí dodržovat zákony o ohlašovací povinnosti a to bez výjimky. Pokud by tak nebylo učiněno, budou pracovníci postiženi jako občanské subjekty, nikoli právní. Cílem občanské poradny je pomáhat lidem, aby si byli vědomi svých práv a povinností a dokázali tak uplatňovat své nabyté zkušenosti ze života a orientovali se ve svém životě a rodině. Stejně tak, aby se stali nezávislími na všech úřadech a pracovnících charity.

Pro lidi, kteří žijí na ulici nebo pro ty, co se ocitli náhle bez přístřeší vlivem mimořádné situace je připraven v Pelhřimově šatník, který poskytuje oblečení, lůžkoviny, obuv, hračky anebo i nádobí. Sběry do šatníku charita poskytuje po celé republice a to pravidelně díky Diakonii Broumov. Výdej je poté jednou týdně od ranních do večerních hodin. Sebrané ošacení vždy ještě prochází tříděním, praním a poté vydáváním.

³⁵ Staženo 15.3.2011 <http://www.obcanskeporadny.cz>

³⁶ Informace získaná na základě kontaktu s romskou organizací KhaMoro dne 14.7.2010.

Pro osoby s vážným onemocněním a pro umírající je v Pelhřimově připraven projekt hospicové péče, která poskytuje pomoc všem osobám, které o pomoc žádají a nabízí jim příjemné prožití zbytku života v krásném prostředí.

3.1.8 Projekty Oblastní charity Písek

Oblastní charita Písek slaví svých dvacet let profesionální praxe v oblasti sociálních a zdravotních služeb. Mezi hlavní projekty této oblastní charity patří ošetrovatelská a pečovatelská služba a také charitativní poradna. Práce v Oblastní charitě Písek zahrnuje také služby šatníku, výdej potřebných potravin či hygienických výrobků anebo také humanitární pomoc, jež je výsledkem pravidelných benefičních koncertů nebo Tříkrálové sbírky.

Charitativní ošetrovatelská služba pomáhá osobám nemocným, tělesně postiženým, přestárlým, osamělým či lidem s mentálními poruchami. Pomáhají všem, kteří o pomoc požádají a těm co se nedokážou o sebe postarat sami. Služba jim tak zajistí určité osamostatnění a zajištění mobility. Ošetrovatelská služba je poskytována na základě doporučení ošetřujícího lékaře a je plně hrazena zdravotní pojišťovnou. Potřebné zdravotnické úkony, aplikace léků, injekce, měření tlaku a glykémie, zajišťují kvalifikované zdravotní sestry, které jsou schopny poskytovat služby na profesionální úrovni. Ošetrovatelská služba se v minulém roce postarala celkem o 56 klientů (14 mužů, 42 žen) a celkem provedla přes 8864 zdravotnických úkonů, je to zhruba o 15 % více zdravotních úkonů, než je tomu u jiných oblastních charit, které poskytují ošetrovatelskou službu. Své služby poskytují pracovníci klientům od 27 do XX let.

Na ošetrovatelskou službu navazuje také pečovatelská služba, jež umožňuje klientům od 18 do 100 let strávit život v jejich přirozeném prostředí, kde se narodili nebo kde žijí. Charita se snaží svým klientům zprostředkovávat i pravidelný kontakt s rodinou, kamarády anebo vrstevníky v podobě pravidelných setkání či kulturních akcí. Účelem podpory je v co nejvyšší míře zachovávat a rozvíjet schopnosti svých klientů a umožnit jim tak samostatně rozhodovat o svém dalším způsobu života. Pečovatelská služba je stejně tak jako výše uvedená ošetrovatelská služba terénním programem. Pečovatelská služba se v současné době stará o 17 klientek.

Charitativní poradna je dalším projektem písecké oblastní charity, která se zaměřuje na pomoc lidem bez přístřeší, osobám v krizi, osobám, co vedou rizikový život anebo jedincům, kteří jsou ohroženi násilím či syndromem CAN. Zaměřuje se na pomoc v sociálně-právních aktivitách a snaží se svým klientům poskytnout adekvátní pomoc v jejich neštěstí.

Díky propojenosti farní charity navazuje na poradnu také Tříkrálová sbírka, která průměrně každým rokem získá více jak 27 000 Kč a také humanitární sbírka ošacení a financí.

3.1.9 Projekty Farní charity Počátky

Farní charita Počátky na Pelhřimovsku se zabývá jen jedním projektem, kterému věnuje dostatek času i financí ze svého i městského rozpočtu. Tímto projektem jsou pečovatelské služby, které jsou poskytovány na vysoké profesionální úrovni a snaží se tak zajistit příjemné žití svých klientů v přirozeném prostředí jejich domovů bez jakéhokoliv sociálního omezení. Cílem služby je podporovat všechny dovednosti a schopnosti u klientů a zachovávat tak i vazby na rodinu či přátele.

Cílovou skupinou jsou lidé, kteří dosáhli takového věku a zdravotního stavu, že je nutno se o ně postarat. Služba se poskytuje také dočasně občanům se zdravotním či tělesným omezením. Mezi hlavní zásady poskytovaných sociálních služeb patří odbornost, diskrétnost, profesionalita, individuální péče a loajalita.

V první řadě je s klientem podepsána smlouva o přímé péči a poskytování služeb. Stejně tak je ve smlouvě uvedena informace o zapůjčení klíčů apod. Aby klient mohl dostávat nadstandardní péči, je nutno hradit pečovatelskou službu přímo klientem anebo rodinou klienta a to dle vyhlášky 505/2006.

3.1.10 Projekty Farní charity Prachatice

Farní charita Prachatice se stará o několik projektů ve svém regionu, ale mezi ty nejhlavnější patří Charitativní dům sv. Dominika Savia, který je určen pro matky s dětmi do 15 let. Dům sv. Dominika poskytuje pomoc i těhotným ženám starších 16 let a zařízení funguje podobně jako azylový dům.

Dům svatého Dominika Savia je však otevřen i pro bezdětné ženy, které potřebují pomoci v tíživé životní situaci (např. domácí násilí). Pokud však o pomoc požádají muži s dětmi, kteří potřebují pomoci, tak se dveře domova otevřou i jim, ale vždy musí splnit specifické podmínky domova.

Pracovníci charity se snaží poskytnout dostatek času, potřebných prostor a i podpory všem svým klientům. Snaží se pomáhat téměř se všemi problémy, s kterými se klienti setkají, ale v žádném případě nechtějí, aby se klienti na nich stali závislí. Služba se snaží podporovat

matky, případně i otce do takové míry, aby zvládli svou vlastní silou problémy, např. najít si nové bydlení, zaměstnání a vyřídit si potřebné osobní doklady.

Do domu však nemohou být v žádném případě přijati samostatné děti ani mladiství, cizí státní příslušníci, těžce zdravotně postižení jedinci, manželské či partnerské dvojice s dětmi, osoby pod vlivem alkoholu či omamných látek nebo i osoby, jež jeví sklony k agresivnímu chování.

Standardní doba pro ubytování se pohybuje od 3 – 6 měsíců, pokud to však situace vyžaduje, přistupuje se k prodloužení smlouvy na základě zpětného hodnocení, jak se ženy a jejich děti v domě chovaly. Smlouva však může být prodloužena maximálně na 12 měsíců a poté je nutno, aby rodina požádala o pomoc jiný azylový dům či se odstěhovala do svých nově nalezených prostor. Pracovníci domu se snaží svým klientům poskytnout sociální poradenství v oblasti finančních dávek nebo vyplňování potřebných dokumentů. Poskytují také pomoc v právní či psychologické oblasti, uschovávají cenné rodinné věci nebo svým klientům poskytují materiální pomoc.

Mezi důležité principy Domu sv. Dominika Savia patří: integrace, přímá komunikace s klienty i úřady, rovný a individuální přístup ke každému jedinci v domě, anonymita a také i zodpovědnost za své činy.

Speciálně pro muže má Farní charita Prachatice připravený projekt s názvem Dům sv. Petra, který poskytuje pobytové a azylové služby a sociální poradnu mužům starších 18 let, kteří chtějí svou životní situaci nějakým způsobem řešit. Služba domu je poskytována na dobu nezbytně nutnou, ale jen do doby 12 měsíců. Služba však není zdarma a ani není dotována žádnou jinou organizací, každý klient musí za každý kalendářní den zaplatit 100 Kč (tzn. cca 3000 Kč/měsíc). Domov sv. Petra však neposkytuje úplné služby jako Dům sv. Dominika Savia, ale je zde i možnost připravit si svou vlastní stravu. Stejně tak jako u výše zmíněného domu, nesmí být do zařízení přijat muž, který je mladší 18 let, je drogově závislý, pod vlivem alkoholu, se sklony k agresi nebo těžce nemocný. Podle celoročního průměru zhruba 10 % klientů odejde z azylového domu do svého samostatného bydlení, které si sami zajistí, 30 % klientů odchází z azylového domu do nového zaměstnání s plným úvazkem, dalších 60 % se ve svém životě tzv. „lopotí“, chodí od práce k práci a od podnájmu k podnájmu.

Dalším prachatickým projektem pro pomoc lidem v nouzi je tzv. Most naděje, jenž se snaží řešit problémy u lidí, kteří se nacházejí v tíživé životní situaci. Jedná se o službu základního sociálního poradenství, jež je poskytována v terénu, tedy přímo v místě, kde klient pracuje nebo bydlí.

Cílem této služby je nalézt co možná nejjednodušší a nejlepší řešení v problémové situaci každého klienta. Snaží se také o to, aby klienti byli vnímáni svými sousedy anebo spolupracovníky stejně jako dříve a nebyli za svou žádost o pomoc odsuzováni. Cílovou skupinou jsou všichni lidé, kteří se ocitli v krizové situaci – osoby dlouhodobě nezaměstnané, osoby přicházející z výkonu trestu, oběti domácího násilí, osoby přicházející anebo stále navštěvující psychiatrické léčebny, osoby z azylových domů nebo osoby bez domova či z etnických menšin. Pracovníci projektu Most naděje pomáhají také v rodinách, kde pomáhají v nácviu základních sociálních a ekonomických dovednostech (finanční hospodaření, nákupy apod.). Terénní služba Most naděje je bezplatná a to podle zákona č. 108/2006 Sb.

Posledním projektem Farní charity Prachatice je tzv. program Opus. Program se zaměřuje na zvýšení zaměstnanosti a celkového uplatnění na pracovním trhu a to pro celou skupinu sociálně znevýhodněných a vyloučených z prachatického regionu. Jeho cílem je v první řadě narovnat bariéry, které limitují určité cílové skupiny na pracovním trhu. Pracovníci služby se snaží motivovat a aktivizovat klienty do jejich dalšího pracovního života.³⁷

Podle Mgr. Michaeli Veselé z Farní charity Prachatice se bude služba dále rozvíjet a expandovat i do ekonomické oblasti, do budoucna se budou snažit radit svým klientům i v oblasti oddlužování.³⁸

Cílovou skupinou jsou lidé, kteří pečují o svou blízkou osobu, dále osoby pocházející z etnických menšin či jiného prostředí anebo osoby, které přišly z výkonu trestu. Každý, kdo se chce stát součástí programu Opus, musí být v evidenci ÚP, jeho zdravotní stav musí být v pořádku nebo jen s lehkým omezením a posledním bodem je, aby každý byl motivován do budoucnosti svého života. Pro klienty je pak připraveno skupinové poradenství nebo i případná rekvalifikace na základě individuálních plánů jednotlivých účastníků.

Součástí programu Opus byla také agentura práce, která byla ke dni 31.12.2010 zrušena. Agentura byla zřízena v roce 2006 pro uživatele výše zmíněných služeb ke zprostředkování zaměstnání. Nejčastěji se jednalo o práce v oborech úklidových služeb, stavebních a pomocných prací, práce v lesnictví nebo v zemědělství. Podle statistik agentury práce bylo v roce 2006 zaměstnáno díky tomuto projektu celkem 53 osob, v následujících letech se však zájem o agenturu zmenšil na jednotky a proto byla koncem roku 2010 agentura zrušena.

³⁷ Staženo 23.8.2010 <http://www.prachatice.charita.cz/>

³⁸ Staženo 23.8.2010 <http://www.prachatice.charita.cz/>

Mezi poslední projekty charity patří charitní šatník, který plní stejné funkce jako ostatní. Otevřen byl ve stejné době jako agentura práce a na rozdíl od ní si získal více klientů.

3.1.11 Projekty Farní charity Protivín

I přesto, že Farní charita Protivín nemá širokou paletu projektů zaměřujících se na pečovatelskou anebo asistenční službu, tak pracovníci farní charity veškerý svůj čas věnují dětem z celé oblasti Protivína. Radek Gális ve svém článku pro Mladou frontu Dnes píše, že „děti pod Landštejnem se nenudí a mají svou Síť“. A to také mají. Mezi hlavní projekty této oblastní charity patří nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, které se nazývá právě Síť.

Služby centra Síť jsou určeny pro děti a mládež nacházející se v sociálně slabém prostředí a cílem projektu je vytvořit tak vhodné podmínky, jež budou v první fázi navázání kontaktu suplovat rodinné prostředí. Projekt Síť si mimo jiné klade za cíl také vyplnit prázdné místo v síti dostupných sociálních služeb ve Starém Městě pod Landštejnem a jeho přilehlém okolí. Pomocí vhodných aktivit a programů, které jsou součástí projektu Síť, pomáhají odstraňovat primárně kriminální jevy ve společnosti – drobné krádeže, šikanu, drogy a alkohol. Projekt tak nabízí dětem a mládeži možnost a prostory pro jejich seberealizaci. Centrum je určeno pro dívky i pro chlapce od 9 do 26 let a dělí se dle věku na tři skupiny: 9 – 10 let, 11 – 15 let a 16 – 26 let. Oddíly se vzájemně prolínají a vypomáhají si. Hlavním pravidlem centra je to, aby každý klient měl zájem o návštěvu klubu.

Potřeba takového zařízení v obci Staré Město pod Landštejnem je velice potřebná, neboť město je charakteristické tím, že je zde vysoká nezaměstnanost a zvýšený počet sociálně slabých rodin. V okolí obce se nenachází žádná jiná poradna ani klub, který by s lidmi z podobného prostředí pracoval.

Služba nízkoprahového centra Síť je poskytována celoročně od pondělí do pátku. Soboty a neděle patří jen akcím, které jsou předem nahlášeny (plesy, koncerty, rytířské souboje, olympiády apod.). Chlapci od 11 do 13 let ze Starého Města pod Landštejnem se například pravidelně účastní v Českých Budějovicích turnaje v halové kopané, pro mladší děti se pravidelně připravuje maškarní rej v obecním společenském sále. Jelikož se obec nachází pod hradem Landštejn, tak místní farář, starosta i pracovníci charity, žijí své životy ve stínu rytířů a středověku. Proto připravují v jarních dnech pravidelná setkání pro místní obyvatele s hudbou, občerstvením, soutěžemi a se šermířskou skupinou. Stejně tak je hrad využíván i pro pořádání dějepisné olympiády zvané Doba hradů a zámků.

3.1.12 Projekty Oblastní charity Strakonice

Na rozdíl od Starého Města pod Landštejnem se Oblastní charita Strakonice věnuje celé řadě projektů, které jsou v zásadě specializované na pečovatelskou a ošetrovatelskou službu.³⁹

Mezi hlavní projekty patří tzv. Dům klidného stáří sv. Anny v Sousedovicích⁴⁰, jenž je malým domovem rodinného typu celkem pro 30 klientů starších padesáti let. Svým stylem vyhovuje hlavně klientům se vztahem k přírodě nebo těm, kteří preferují menší rodinné prostředí a chtějí si zachovat svou soběstačnost.⁴¹ V domě je poskytována také ošetrovatelská péče, kterou provádí jen kvalifikovaný personál – tzn. zdravotní sestry, ošetrovatelé nebo lékaři. Samotný odborný lékař navštěvuje domov jednou týdně a dále dle potřeby. Dům klidného stáří sv. Anny v Sousedovicích i pečovatelská terénní služba se cíleně zaměřují na osoby s chronickým onemocněním, s tělesným postižením, s kombinovaným postižením či jiným zdravotním postižením. Domov a služba není určena samozřejmě jen pro postižené, ale také pro seniory. Ošetrovatelská pomoc v domově je poskytována 24 hodin denně, ale pečovatelská služba z důvodu omezení pracovníků a častého cestování mezi klienty může být otevřena pro klienty jen od 7:00 do 17:00 hodin. Terénní služba je otevřena všem od 18 do XX let a pomáhá v celé oblasti Strakonice.

Součástí strakonické charity je také pečovatelská terénní služba v Blatné, která působí na území Blatné a v okolních obcích. Služba se stará, stejně tak jako strakonická, o klienty od 18 do XX let a převážně o seniory a zdravotně postižené. Blatenská pečovatelská služba strakonické charity se také významně stará o klienty s duševním onemocněním, jimž pomáhá zůstat v přirozeném prostředí a celkově se snaží je podpořit v jejich osobním a samostatném vývojovém cyklu. Tím zabraňuje častému vyloučení ze společnosti, které musí tyto lidé často zažívat a také svou práci respektují volby a potřeby každého klienta.⁴²

Pečovatelská služba obstarává také osobní asistenci při návštěvě úřadů, škol, institucí nebo při každodenním nákupu. Služba je často poskytována bez časového omezení v přirozeném sociálním prostředí. Součástí služby je také bezplatná sociální poradna.⁴³

³⁹ Staženo 12.2.2010 <http://charita-strakonice.cz/>

⁴⁰ Staženo 12.2.2010 <http://www.peceoseniory.cz/detail-zarizeni/754-dum-klidneho-stari-sv-anny/>

⁴¹ Staženo 12.2.2010 <http://charita-strakonice.cz/>

⁴² Staženo 12.2.2010 <http://charita-strakonice.cz/>

⁴³ Staženo 12.2.2010 <http://charita-strakonice.cz/>

3.1.13 Projekty Oblastní charity Sušice

Oblastní charita Sušice se zaměřuje na širokou paletu pomoci lidem v nouzi, kteří žádají pomocnou ruku. Mezi první služby patří pečovatelská pomoc, která poskytuje svým klientům od 18 do XX let důstojný a bezpečný život. Cílovou skupinou pečovatelské pomoci jsou lidé zdravotně anebo duševně postižení či senioři, kteří potřebují každodenní pomoc v oblasti osobní hygieny, oblékání, přípravy stravy, nákupů anebo jen chtějí kolem sebe společnost, která se jim nedostává. Služba je poskytována za úhradu v souladu s platnou vyhláškou MPSV ČR v Sušicích a ve 20 km okolí (Kašperské Hory).⁴⁴ Součástí služby je také oblastní sociální poradna, která je poskytována zcela bezplatně, denně, bez ohledu na svátky nebo víkendy a to od 7:30 do 19:00 hodin.

Pomocná pečovatelská služba je také poskytována formou tzv. „jídlonosiče“, což je osoba, která pravidelně rozváží stravu pro postižené či seniory. Také své klienty dopravuje do úřadů, k lékařům a do školy.⁴⁵

Služba je sice poskytována za úhradu, ale musí být stvrzena řádně podepsanou a vyplněnou smlouvou, kde je přímo stanoveno, co bude pracovník vykonávat a do jakých místností má přístup.

Mnohdy se však stává, že někteří klienti musí na službu i čekat. Jelikož je nedostatek pracovníků, nemohou uspokojit všechny žadatele a tak je dávají do čekatelského registru.

Další službou, která je v Oblastní charitě Sušice poskytována, je osobní asistence, která se vykonává podle § 39 zákona č. 108/2006 Sb. a je poskytována terénním způsobem, pomáhá udržovat a rozvíjet sociální kontakty, podporuje začleňování do společnosti a preventivně tím působí proti pocitům osamělosti. S pomocí osobního asistenta je uživatel schopen zvládnout běžné denní činnosti a to v přirozeném prostředí, dle klientského přání, což je velice důležité. Osobní asistence je zaměřena spíše na horské oblasti, kde je problém s dopravou i s lékaři – území Sušicka, Kašperskohorska a oblast kolem obce Horská Kvilda. Čas poskytované pomoci není nijak omezen a trvá 24 hodin denně 365 dní v roce.⁴⁶

Mezi další programy patří tzv. odlehčovací služby pracující dle § 44 zákona č. 108/2006 Sb. Odlehčovací služby umožňují pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek. Dále si mohou klienti během této pomoci vyřizovat své osobní záležitosti či se udržovat na trhu

⁴⁴ Staženo 12.2.2010 <http://www.charitasusice.cz/>

⁴⁵ Staženo 12.2.2010 <http://www.charitasusice.cz/>

⁴⁶ Staženo 12.2.2010 <http://www.charitasusice.cz/>

práce. Poskytované služby jsou však za poplatek, dle vyhlášky MPSV. Naproti tomu je však nabízeno zdarma sociální poradenství.⁴⁷

Další velice důležitou službou je sociálně aktivizační pomoc pro seniory a osoby se zdravotním postižením, poskytovaná dle § 66 zákona č. 108/2006 Sb. Přispívá také k udržování sociálních kontaktů, které jsou pro seniory a nemocné velice důležité, podporují tak psychickou i fyzickou kondici či pomáhají k rozvíjení klasických dovedností klientů. Sociální aktivizační služba je poskytována bezplatně, součástí služby je také sociální poradenství. Aktivizační služby pro nedostatek financí a pracovníků jsou omezeny pouze na dobu od 9:30 do 16:00 hodin.

Další aktivity, které probíhají v různých objektech kolem Sušic a Kašperských Hor, jsou zaměřeny právě na zdravotně nebo psychicky postižené či na seniory a jsou to:

- a) pohybová terapie – pro pravidelné udržování fyzické i psychické kondice
- b) logic club – pro pravidelné procvičování paměti a slovní zásoby
- c) kavárnička pro seniory – místo k rozvíjení sociálních kontaktů
- d) plavání – podporuje hybnost
- e) vycházky – společné výlety prospívají k rozvíjení sociálních kontaktů
- f) tvořivost – pravidelné setkávání v chráněné dílně
- g) besedy a přednášky – rozvíjejí slovní zásobu a sociální kontakty

Oddělené pracoviště v Kašperských Horách patřící k Oblastní charitě Sušice, poskytuje také přímou podporu novým obyvatelům, kteří se do oblasti přistěhují. Služba tak nabízí těmto nově příchozím seznámení s místní kulturou, politikou, náboženstvím⁴⁸ a také se specifickým prostředím.

Nedaleko Volšovského zámku v Oblastní charitě Sušice je také pro lidi bez přístřeší připravena tzv. noclehárna, jež funguje jako ambulantní sociálně preventivní služba, která je především určena pro osoby nacházející se v rizikovém prostředí, praktikující rizikový život nebo osobám bez přístřeší. Často jsou i prostory noclehárny nabídnuty osobám, které se staly součástí mimořádné události.

Poslední službou je odborné sociální poradenství Racek dle § 37 zákona č. 108/2006 Sb., které je poskytováno klientům bezplatně. Je to služba, která poskytuje nejenom odbornou pomoc, ale i psychickou. Služby pomoci jsou poskytovány diskrétně, nestranně a bez nadřazenosti, zcela respektují individualitu a svobodu rozhodování uživatele. Cílovou

⁴⁷ Staženo 12.2.2010 <http://www.charitasusice.cz/>

⁴⁸ Pro nově příchozí křesťany jsou připraveny křesťanské služby – pravidelné setkávání, modlitby apod.

skupinou nejsou jen zdravotně nebo psychicky postižení lidé, ale i osoby, které se jakýmkoli způsobem ocitly v nějaké krizové situaci (např. ztráta zaměstnání, problémy se zdravím, životní změny třeba v rodině apod.) anebo se ocitly v traumatické situaci (např. živelná událost, chudoba) či ve velice stresové situaci. Součástí této služby je psychoterapie. Psychoterapeutická podpora se zaměřuje na rozvoj osobnosti, vyrovnávání se s krizovými situacemi a na zlepšení životního stylu. Sociálně terapeutické činnosti jsou zaměřeny na posilování sociálních dovedností apod.

V roce 2010 byl také v Sušicích zřízen sociální integrační byt, který slouží pro všechny možné klienty – seniory, zdravotně a psychicky postižené, dále pro lidi nacházející se v krizové životní situaci nebo pro klienty, kteří se stali součástí mimořádné události. Integrační byt je samozřejmě jenom jeden, a proto je nutné, aby si na bydlení klienti vždy určitou dobu počkali. Obec ve spolupráci s oblastní charitou tak poskytuje útočiště v bytě na 1 – 2 roky s maximálním prodloužením až na 4 roky. Do té doby má ubytovaný dostatek času na to, aby si našel jiné specifické bydlení a zařídil si i potřebné doklady, které mohl při mimořádné situaci ztratit.

Oblastní charita Sušice pořádá také řadu charitativních projektů a setkání. Mezi první a pravidelné setkávání patří koncerty na Volšavském zámku⁴⁹, které probíhají vždy ve vánočním čase.⁵⁰ Proto, aby se zvýšilo financování místní oblastní charity, tak místní kněz v roce 2009 zavedl tzv. postní almužnu, jež se uchytila i u vedení Charity ČR a stala se celorepublikovým principem pro sběr financí na výše zmíněné pomocné služby.

3.1.14 Projekty Farní charity Tábor

Na jihu Čech, v městě Tábor, se nachází pouze jedno centrum zvané Auritus⁵¹, které ale pod sebe sdružuje dalších šest samostatně pracujících služeb pro lidi v nouzi.⁵² Centrum Auritus poskytuje služby v těchto oblastech: nízkoprahová pomoc, sociální práce, poradenství, krizová intervence, ambulantní léčba (drogy, závislosti na automatech apod.), zprostředkování substituční léčby, ambulantní doléčování po výkonu trestu apod. Centrum nabízí i informace o drogách a to v primární prevenci, pracovních programech či ve zprostředkování léčby. Práce v centru je zacílena na níže uvedené rizikové faktory a osoby:

- osoby užívající stále návykové látky, ale chtějící se vyléčit

⁴⁹ Volšavský zámek pořádá pravidelně přednášky, sportovní akce.

⁵⁰ Staženo 12.2.2010 <http://www.charitasusice.cz/>

⁵¹ Staženo 12.2.2010 <http://www.auritus.cz/>

⁵² Staženo 23.2.2011 <http://www.auritus.cz>

- experimentátoři s návykovými látkami, kteří si uvědomili, že chtějí být detoxikováni a jsou ochotni docházet na ambulantní léčbu
- rodiče a blízké osoby
- rodiny, ve kterých se vyskytují nějaké problémy (alkohol, drogy, prostituce)
- děti a dospívající, které užily či užívají drogy a chtějí být detoxikováni
- sociálně stabilizované osoby, které využívají ambulantního léčení
- bývalí trestanci, psychiatricky léčené osoby apod.
- osoby, které byly svědky traumatizující situace
- široká veřejnost, která potřebuje s něčím poradit

Mezi hlavní cíle centra patří navázání kontaktu s klientem (většina drogově závislých nebo lidí žijících se prostitutí žije ve svém světě a bojí se prokouknout na svět, ve kterém se nacházejí sociální pracovníci anebo psychologové – to je ještě o 80 % horší u dětí. Navázání kontaktu a získání důvěry s těmito osobami je velice obtížné), stabilizace klienta, snížení zdravotních a sociálních rizik, změna rizikových způsobů užívání drog, podpora při abstinenci a i motivace k ní.

Kontaktní centrum je první oddělené pracoviště od centra Auritus⁵³ a zprostředkovává pro své klienty kontaktní práce, výměnný program, potravinový a vitamínový program (velice vhodný pro bezdomovce nebo pro drogově závislé), hygienický servis, poradenství a krizová intervence, sociální práce (klienti pomáhají klientům), testy HIV a dalších přenosných chorob (žloutenka typu B – C, syfilis apod.), základní ošetření a i zprostředkování léčby.

Ruku v ruce s kontaktním centrem jde také poradenské centrum, které poskytuje svým klientům individuální terapie, poradenství pro rodiče, příbuzné i pro děti, sociální práce, individuální programy s klienty po ukončení léčebných procesů a výtvarnou dílnu.

Pro klienty, kteří se navracují z psychiatrické léčebny, nebo z výkonu trestu si tábořská oblastní charita připravila centrum, které se specializuje na resocializační programy, které poskytují svým klientům substituční léčbu tzv. suboxonem⁵⁴, pracovní programy – veřejně-prospěšné práce a v neposlední řadě i tzv. probační programy⁵⁵ pro bývalé trestance nebo lidi, nacházející se ve výkonu trestu (podmínečné propuštění).⁵⁶

⁵³ Staženo 12.2.2010 <http://www.auritus.cz/>

⁵⁴ Suboxon je terapie užívaná při léčbě na opiátech a drogách.

⁵⁵ Probačním programem pro mladistvé, tj. programem ve smyslu znění § 17 zákona č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen zákon č. 218/2003 Sb.) se rozumí „zejména program sociálního výcviku, psychologického poradenství, terapeutický program, program zahrnující obecně prospěšnou činnost, vzdělávací, doškolovací, rekvalifikační nebo jiný vhodný program k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti mladistvého, a to s různým režimem omezení

Pracovníci Oblastní charity Tábor, díky svému dalšímu oddělenému pracovišti, pracují na primární prevenci, která se poskytuje většinou základním a středním školám či případně i soukromým mládežnickým oddílům a to formou jednorázových besed, interaktivních a intenzivních speciálně upravených programů pro speciální skupiny, besed s rodiči či klasických vzdělávacích programů.

Centrum Auritus poskytuje také svým klientům terénní program, jenž pracuje jako oddělené pracoviště.⁵⁷ Odborníci z řad sociálních, právních a psychologických služeb pravidelně vyjíždějí a vytvářejí klientům z ghett kontaktní práce, výměnný program, informace, asistenci při sjednávání na úradech či u lékaře, krizovou intervenci a sběr infikovaného materiálu (injekční jehly, obvazy, vložky apod.).⁵⁸

Posledním odděleným pracovištěm je prodejní galerie s informačním centrem, kde je pro návštěvníky z řad veřejnosti připravena stálá prodejní výstava výrobků klientů pocházejících z pracovních dílen, prezentace celého centra, odborná literatura, pravidelné tematické výstavy a videotéka.

Centrum Auritus v Táboře bylo vytvořeno na konci roku 1997 při farní tábořské charitě v pronajatých městských prostorech. Oficiálně bylo centrum po rekonstrukci a vytvoření základních programů otevřeno v květnu 1998. Ke konci roku 1998 mělo centrum už stálou a stabilní klientelu, která rok od roku rostla. V roce 2000 nabídlo pomoc i město Tábor, které charitě darovalo nové, daleko větší prostory, kde mohly vzniknout další nové programy.

3.1.15 Projekty Oblastní charity Třeboň

Malá jihočeská rybníková obec, jak se mnohdy nazývá, se prostřednictvím oblastní charity stará celkem o tři projekty. Mezi první projekty patří klasická občanská poradna, která je součástí téměř každé oblastní charity v České republice. Posláním této charity je nezávisle, bezplatně a diskrétně pomáhat lidem, kteří se ocitli v nouzi.⁵⁹ Poradna nabízí podporu a orientaci při zvládání obtížných a krizových situací. Služba je vhodná i pro invalidní občany, nově zde totiž byl zřízen bezbariérový přístup a to otevírá cestu k pomoci všem, kteří ji opravdu požadují.

v běžném způsobu života, který směřuje k tomu, aby se mladistvý vyhnul chování, které by bylo v rozporu se zákonem, a k podpoře jeho vhodného sociálního zázemí a k urovnání vztahů mezi ním a poškozujícím“ (zákon č. 218/2003 Sb., § 17 odst. 1).

⁵⁶ Staženo 12.2.2010 <https://www.pmscr.cz/mladistvi-probacni-programy/>

⁵⁷ Staženo 12.2.2010 <http://www.auritus.cz/>

⁵⁸ Staženo 12.2.2010 <http://www.auritus.cz/>

⁵⁹ Staženo 15.6.2011 <http://trebon.charita.cz/>

Za nejdůležitější službu v Oblastní charitě Třeboň je považována tzv. pečovatelská služba Astra, jež umožňuje osobám z Třeboňska, které mají sníženou soběstačnost z důvodu vysokého věku, nemoci či svého zdravotního stavu, zůstat ve svém sociálním prostředí a necítit se tak samy. Pracovníci se snaží pomáhat v každodenních situacích – v oblasti hygieny, dovozu obědů, nákupů, doprovodů apod. Rodinným příslušníkům, kteří se starají o své nemocné seniory, je pečovatelská služba Astra vítaným prostředkem, jenž jim pomůže načerpat nové síly.

Poslední službou je půjčovna kompenzačních pomůcek, která byla zřízena počátkem roku 2007. Aby si služba zajistila vyšší ekonomiku, pořádá jednou do roka charitativní ples se smyslem prezentovat uplynulou práci.

3.1.16 Projekty Farní charity Veselíčko

Farní charita Veselíčko pracuje pouze na jednom projektu, kterým je stejnojmenný azylový dům Veselíčko – Domov sv. Alžběty⁶⁰. Posláním domova je převážně pomoc všem matkám, které se ocitly v problémové životní situaci. Tyto azylové pobyty jsou poskytovány v rozmezí od 6 – 12 měsíců. Dále je poskytována zdravotní a pomocná služba, podpora při problémech s výchovou a péčí dětí a dospívajících, poradenská činnost v sociálně-právních vztazích a volnočasové aktivity. Azylový dům klade důraz na ochranu zájmu dítěte.

3.1.17 Projekty Oblastní charity Vimperk

Projekty Oblastní charity Vimperk jsou velice rozšířené a pracují na několika úrovních. Mezi hlavní vimperské projekty patří Dům klidného stáří Pravětín, pečovatelská služba, ošetrovatelská služba, služba pro rodiny s dětmi, mateřské centrum Budulínek a v neposlední řadě charitní šatník.⁶¹

Posláním Domu klidného stáří Pravětín je poskytovat ubytování a sociální služby seniorům, kteří se nemohou o sebe postarat z důvodů nemoci nebo fyzického postižení. Pracovníci domu se snaží zpříjemnit svým klientům poslední chvíle v jejich životě aktivním a důstojným způsobem. Dům se zaměřuje na pomoc převážně seniorům, ale i osobám s tělesným, smyslovým, duševním či mentálním postižením. Snaží se poskytovat svým klientům pomoc při hygieně, stravování, oblékání, pohybu z lůžka a na lůžko nebo i při

⁶⁰ Staženo 15.6.2011 <http://www.azyldumveselicko.cz>

⁶¹ Staženo 12.2.2010 <http://www.fch-vimperk.cz/>

zařizování osobních záležitostí (pochůzky u lékaře, na úřadech apod.). Služba se snaží nejenom podporovat své klienty a pomáhat jim při každodenních činnostech, ale snaží se také podporovat aktivní život – samostatné nakupování, účast na společenském dění ve městě či velkoměstě, pravidelné procházky, ruční práce či pečení a vaření.

Dům klidného stáří Pravětín má rodinnou atmosféru se vzájemnou důvěrou, klidem a bezpečným zázemím. Pracovníci domu zde využívají nejmodernější psychologické postupy.

Služba však není určena osobám, které potřebují nepřetržitou péči, které jsou agresivní, pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek nebo osobám, které se nechtějí podrobit pravidlům v pečovatelském domě.

Za zmínku zcela určitě také stojí organizace Čhave Devlestar⁶², což je projekt, který je financovaný z dotace Úřadu vlády ČR a z grantu Jihočeského kraje. Je to program, který pomáhá v integraci příslušníků romských komunit – podporuje sociální začleňování osob ohrožených sociálním vyloučením na území celého Jihočeského kraje. Cílem projektu je napomoci romským menšinám v zapojení se do společenského života. Pracovníci usilují o to, aby romští občané měli pocit, že mají stejná práva a možnosti jako občané bílé pleti. Usilují také o to, aby se ostatní občané na ně dívali bez předsudků.⁶³

Pro maminky a děti nebo otce na mateřské dovolené je připraveno Mateřské centrum Budulínek, kde je možné se setkávat. Činnost centra napomáhá rodičům vypořádat se s problémy, se kterými se nedokážou vyrovnat. Mateřské centrum také nabízí způsob, jak s dětmi trávit svůj čas smysluplně a tak posilovat rodinné vztahy, získávat a předávat si poznatky o výchově, zdraví a psychologii rodinného života, obohatit děti o nové kamarády, vztahy a zkušenosti a vytvořit v mateřském centru prostředí vzájemné důvěry. Pro své dětské i dospělé klienty poskytuje Mateřské centrum Budulínek tyto služby:

- zájmové aktivity pro rodiče a i děti
- odlehčovací služby pro rodiny
- hlídání dětí
- relaxační techniky
- cvičení pro rodiče i pro děti a to už od 6 měsíců
- výlety
- jednorázové akce (plesy, koncerty apod.)
- vzdělávací kurzy
- masáže pro maminky

⁶² 12.2.2010 <http://www.fch-vimperk.cz/>

⁶³ 12.2.2010 <http://www.fch-vimperk.cz/>

Budulínek je cílem pro rodiče, prarodiče, pěstouny, děti – kojence, batolata a předškolní, osamělé matky, pro otce či rodiny v nepříznivé sociální nebo právní situaci.⁶⁴

3.1.18 Projekty Charita Zliv

Charita Zliv se v současné době zaměřuje na projekty jako je nízkoprahové centrum pro děti a mládež, jenž se nazývá Dominus Tecum a také na centrum sociálně-právní pomoci.⁶⁵

Nízkoprahové centrum mohou navštěvovat všechny děti a dospívající od 6 do 26 let. Centrum je však cíleno hlavně na osoby, které pocházejí ze sociálně vyloučených rodin nebo ze sociálně slabých rodin. Centrum nenahrazuje však školní družinu, zájmové kroužky a ani rodinnou péči. Svým uživatelům nabízí organizované i neorganizované volnočasové aktivity jako jsou např. stolní hry, kulečnick, stolní fotbal, šipky, počítače nebo jiné aktivity a to jak interní tak i externí.

Celková denní návštěvnost centra se pohybuje mezi 12 – 15 dětmi či dospívajícími. Cílem pracovníků je vytvořit takové zázemí pro děti a dospívající, které jim bezpečně, atraktivně a motivačně pomůže zlepšit jejich život a vývoj jejich osobnosti. Centrum se snaží na děti působit i preventivně a tím se jim daří potlačit kriminální projevy (drobné krádeže, ničení veřejného či soukromého majetku), zdravotnické a sociální projevy (předčasné těhotenství, přenos HIV viru, alkoholové a drogové závislosti apod.).

Pro dospělé jedince, kteří se ocitli v nějaké problémové životní situaci, je připraveno sociálně-právní poradenství, jenž pomáhá lidem řešit problémy při ztrátě zaměstnání, pomoc při řešení dluhů, exekucí nebo půjček, problémy s bydlením či žádosti o sociální dávky. Snaží se také řešit problémy, které se objeví během mimořádné situace (po vichřici, po povodni apod.).

⁶⁴ Staženo 23.3.2011 <http://www.materska-centra.cz>

⁶⁵ Staženo 23.3.2011 <http://www.charitazliv.blog.cz>

3.1.19 Souhrn

Českobudějovická diecéze má rozlohu 12 500 km², počet obyvatel je dle sčítání lidu z roku 2001 751 700.⁶⁶ V českobudějovické diecézi se Charita nejvíce zaměřuje na pečovatelskou, respektive sociálně-poradenskou službu (18 z 25 uvedených charit, respektive 12 z 25). Dále se intenzivně věnuje humanitární pomoci a to jak v ČR, tak i v zahraničí. V mnoha městech se také objevuje i charitní šatník. Naopak zde chybí charitativní zaměření na následnou péči pro mladé, které reprezentují domy na půl cesty. Méně se pak objevuje činnost v oblastech denních stacionářů, azylových domů, chráněného bydlení a dalších.

V této kapitole jsem se více nerozepisoval o FCH Boršov nad Vltavou, FCH Český Krumlov, CH Kaplice, FCH Katovice, FCH Malenice, FCH Týn nad Vltavou, FCH Vyšší Brod a to z důvodu omezené možnosti rozsahu této práce a též z důvodu nezískání bližších informací. Přesto jsem se snažil zmapovat veškerou charitativní činnost v této oblasti a zpracoval jsem celkový přehled do níže uvedených tabulek.

⁶⁶ Staženo 1.3.2011 www.bip.cz

DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE

DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE SOCIÁLNÍ SLUŽBY	PEČOVATELSKÁ SLUŽBA	ODLEHČOVACÍ SLUŽBA	OSOBNÍ ASISTENCE	DOMOVY PRO SENIORY	CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ	CENTRA DENNÍCH SLUŽEB	DENNÍ A TÝDENNÍ STACIONÁŘE	AZYLOVÉ DOMY	NOCLEHÁRNÝ	NÍZKOPRAHOVÁ DENNÍ CENTRA	DOMY NA PŮL CESTY	NÍZKOPRAHOVÁ ZARÍZENÍ PRO MLÁDEŽ	KONTAKTNÍ CENTRA	TERÉNNÍ PROGRAMY PRO PROBLÉMOVÉ SKUPINY	SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY PRO SENIORY A HANDICAPOVANÉ	SOCIÁLNÍ REHABILITACE	INTERVENČNÍ CENTRUM	SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	CHARITNÍ ŠATNÍK
FCH BORŠOV NAD VLTAVOU	•																		•
MCH ČESKÉ BUDĚJOVICE	•		•		•	•		•	•	•		•		•		•		•	
FCH ČESKÝ KRUMLOV	•																		
OCH HORAŽŘOVICE	•																	•	
FCH JINDŘICHŮV HRADEC														•			•	•	
FCH KAMENICE NAD LIPOU	•																		•
CH KAPLICE	•											•				•			
FCH KATOVICE		•																	
CH MALENICE	•																		
FCH MILEVSKO	•																		•
FCH PACOV	•		•									•							
OCH PELHŘIMOV	•		•															•	•
OCH PÍSEK	•																	•	•
FCH POČÁTKY	•																		
FCH PRACHATICE								•						•				•	•
FCH PROTIVÍN										•		•							
OCH STRAKONICE	•		•	•			•	•										•	
OCH SUŠICE	•	•	•						•						•			•	
FCH TÁBOR										•			•	•				•	
OCH TŘEBOŇ	•	•																•	
FCH TÝN NAD VLTAVOU	•		•									•						•	
FCH VESELÍČKO								•											
OCH VIMPERK	•			•															•
FCH VYŠŠÍ BROD	•																		
CH ZLIV												•						•	
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	18	3	6	2	1	1	1	4	2	3	0	6	1	4	1	2	1	12	8

DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE ZDRAVOTNÍ SLUŽBY A OSTATNÍ SLUŽBY	OŠETŘOVATELSKÁ SLUŽBA	HOSPICOVÁ SLUŽBA	DOBROVOLNICKÁ CENTRA	MATEŘSKÉ CENTRUM	HUMANITÁRNÍ POMOC
FCH BORŠOV NAD VLTAVOU					
MCH ČESKÉ BUDĚJOVICE	•		•		•
FCH ČESKÝ KRUMLOV					
OCH HORAŽDOVICE	•				
FCH JINDŘICHŮV HRADEC					
FCH KAMENICE NAD LIPOU					•
CH KAPLICE					
FCH KATOVICE					
CH MALENICE					
FCH MILEVSKO					•
FCH PACOV					
OCH PELHŘIMOV		•			
OCH PÍSEK	•				•
FCH POČÁTKY				•	
FCH PRACHATICE					
FCH PROTIVÍN					
OCH STRAKONICE					
OCH SUŠICE					
FCH TÁBOR					
OCH TŘEBOŇ					
FCH TÝN NAD VLTAVOU					
FCH VELEŠÍN			•		
FCH VESELÍ NAD LUŽICÍ					
FCH VESELÍČKO				•	
OCH VIMPERK	•				
FCH VYŠŠÍ BROD					
CH ZLIV				•	
FCH ŽELEZNÁ RUDA					
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	4	1	2	3	4

3.2 Diecézní katolická charita Hradec Králové

Diecézní charita Hradec Králové si zvolila za své motto: „Pomáháme lidem, kteří si pomoci nemohou anebo neumějí.“ Tato organizace svou činnost provozuje od 1.1.1992 jako přímý pokračovatel diecézní charity, která působila v královéhradecké diecézi před II. světovou válkou a po ní, až do násilného přerušení činnosti v 50. letech. Nyní poskytuje sociální a zdravotní služby pro nemocné a potřebné a to od narození až do konce života. Seniorům a dlouhodobě nemocným jedincům nabízí královéhradecká Charita pečovatelskou službu přímo doma v rodinném prostředí, kde žili celý život. Toto je pro klienta asi nejlepší psychologický efekt, který může být, klient není vytrhnut z prostředí, kde se narodil a žil celý život. Zdravotní sestry nebo pečovatelky pravidelně dochází do domu a aplikují léky anebo pomáhají s domácností. Diecézní charita Hradec Králové nabízí samozřejmě ještě další alternativy pro ulehčení života pro staré a nemohoucí lidi a to stacionáře (denní i týdenní), hospice, zdravotní a sociální zařízení. Handicapovaným lidem se zase nabízí chráněné dílny a pracoviště, která jsou upravena přesně pro život těchto lidí. Pracovníci Diecézní charity v Hradci Králové vytvořili zázemí i pro děti (domovy pro matky s dětmi bez domova, centra pro děti a dospívající), lidé v tísní a etnické menšiny, které jsou za svou rasu perzekuovány. V neposlední řadě Diecézní charita v Hradci Králové zajišťuje v kooperaci s ČČK a dalšími organizacemi humanitární pomoc všude na světě, kde je zrovna „pomoc“ vyžadována. Mezi hlavní projekty této Diecézní charity patří: Adopce na dálku[®], pomoc uprchlíkům, pomoc v rozvojových zemích a také půjčovna kompenzačních pomůcek pro nevléčitelné „Huntingtonovou chorobou“⁶⁷.⁶⁸

3.2.1 Projekty Oblastní charita Havlíčkův Brod

I přesto, že Oblastní charita Havlíčkův Brod funguje už od roku 1991, tak pod sebe sdružuje jen projekty ve formě vzdělávacích a sociálních center (Zvoneček, Rolnička a Ledňáček – mateřské centrum, Astra – denní centrum pro seniory). Oblastní charita, samozřejmě i jako ostatní, několikrát do roka pořádá sbírku ošacení a poté ho poskytuje

⁶⁷ Huntingtonova choroba je dědičné neurodegenerativní onemocnění mozku, jenž se charakterizuje trhavými pohyby těla a snížením mentálních schopností jedince. Nemoc není smrtelná, ale silně ovlivňuje imunitní systém člověka. Dědí se na obojí pohlaví. Celé toto onemocnění snižuje délku života a to zhruba o 20 – 30 let. Nemoc se nemusí projevit už při narození, ale s postupem života a to v době puberty anebo i mnohem později – nejčastěji se nemoc projevuje ve věku 40 let. Celkem touto nemocí trpí každý sedmý člověk ze 100 000.

⁶⁸ Srov. <http://hk.caritas.cz/o-nas/>

potřebným jedincům z řad bezdomovců, sociálně slabým rodinám nebo osobám, které přišly v rámci mimořádné situace o všechno oblečení.

3.2.2 Projekty Oblastní charity Hradec Králové

Tato oblastní charita je specifická v tom, že jednak je oblastní a jednak leží přímo v centru celé diecéze a proto její projekty jsou osobité v tom, že jich je požehnaně. Tato charita se převážně zabývá sociálními projekty – pomoc lidem v tísní, bezdomovcům, rodinám s dětmi, osobám ohroženým domácím násilím, nemocným, seniorům, lidem s dluhy a také i obětmi trestních činů.

O lidi a rodiny bez domova se stará v Hradci Králové projekt s názvem – Dům Matky Terezy, který nejenom to, že poskytuje ubytování pro muže, ženy a i někdy matky s dětmi, tak poskytuje těmto klientům i možnost navrátit se zpět do sociálního prostředí, v němž žijeme i my a to díky sociální rehabilitaci, charitativnímu šatníku a zprostředkování prodeje časopisu Nový Prostor.

Projekt Střediska rané péče Sluníčko pomáhá matkám s postiženými dětmi do sedmi let věku dítěte. Pracovníci tohoto domu se snaží matkám eventuelně otcům vštípit, jak se mají nejlépe postarat o svého postiženého potomka.

Obětmi domácího násilí Oblastní charita Hradec Králové poskytuje fyzickou i psychickou pomoc v intervenčním centru, kde je klientům nabídnuto další vzdělávání, pomoc ve formě poradny, fyzickou pomoc při návštěvě úřadů, lékaře apod. Mezi poslední projekty této charity patří i poradna pro zadlužené klienty.

3.2.3 Projekty Farní charity Chrudim

Farní charita Chrudim se svou působností od roku 1991 zabývá jen třemi sociálními projekty, mezi něž patří charitativní ošetrovatelská péče (starající se o osoby se sníženou mobilitou v jejich přirozeném prostředí), osobní asistence (tato služba je poskytována z větší části terénním způsobem) a občanská poradna.

3.2.4 Projekty Oblastní charity Jilemnice

Oblastní charita Jilemnice se nejvíce zabývá projekty, které se zaměřují na děti. Mezi nejhlavnější projekt této charity patří mateřské centrum Rodinka, jenž pomáhá rodinám všeho

druhu – dokonce poskytuje i pomoc rodinám, které chtějí jet na dovolenou. Mezi další projekty patří i charitní šatník, který poskytuje oblečení všem znevýhodněným jedincům.

3.2.5 Projekty Oblastní charity Kutná Hora

Oblast Kutné Hory pod sebe sdružuje města jako je Havlíčkův Brod (významná krajská nemocnice), Chotěboř (centrum vojensko-špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského), Ledec nad Sázavou, Světlá nad Sázavou, Příbrav a Golčův Jeníkov.

Celá tato oblastní Charita nabízí svým klientům řadu projektů, mezi které patří i charitativní ošetrovatelská služba, jež je obdobou zdravotní péče, kterou zajišťují kvalifikované zdravotní sestry, pohybující se v terénu po domech klientů. Péče může být hrazena ze soukromých zdrojů klienta, je však drahá, a proto ji vždy předepisuje ošetřující lékař, vydaje si charita strhává ze zdravotního pojištění. Podobný systém zahrnuje i obdobný program s názvem „pečovatelská služba“. Pro osoby, které nepotřebují přímou lékařskou pomoc, je připravena v Kutné Hoře „občanská poradna“, jež poskytuje pomoc v rámci sociálních problémů a to dle zákona č. 108/2006 Sb.

Pro matky s dětmi v posledních letech v rámci Evropské unie a města Havlíčkův Brod, Oblastní charita Kutná Hora vytvořila charitativní domov, jenž je právě financovaný z Evropského sociálního fondu. Posláním celého zařízení je pomáhat těhotným ženám, matkám s dětmi anebo osobám, které se staly obětmi domácího násilí.

Pro velice malé děti od 2 do 4 let se provozuje několik center, která pomáhají v jejich rozvoji – Zvoneček v Havlíčkově Brodě, Rolnička ve Světlé nad Sázavou a Ledňáček v Ledči nad Sázavou.

Centrum osobní asistence je připraveno pro všechny osoby, které si neumí zajistit potřebné doklady, vyřídit lékařské pochůzky anebo se postarat o své vlastní děti. Dobrovolníci dochází ke klientům a snaží se je naučit základním sociálně-právním návykům, které nemají ze svého předešlého života. Podobný projekt je řešen i v tzv. „eNCéčku“, což je nízkoprahové centrum pro děti a mládež ve Světlé nad Sázavou - toto centrum se zabývá prací s romskými občany.

Kutnohorská oblastní charita dále pod svá andělská křídla sdružuje domov pro seniory Astra, byty pro sociální rehabilitaci (dotováno z Evropských fondů), sousedskou výpomoc, domácí hospicovou péči, CHOS (Charitativní ošetrovatelskou službu) a AC dílny (pro dospělé osoby s mentálním postižením).

3.2.6 Projekty Farní charity Litomyšl

Farní charita Litomyšl pracuje v současné době celkem na šesti projektech a zaměřuje především na sociální programy, které pracují se situacemi, jež zatěžují životy jak klientů, tak i osob, které se s těmito situacemi setkávají zprostředkovaně.

Mezi hlavní projekty této farní charity patří například: respitní péče (program, který poskytuje krátkodobé odlehčující pobyty pro pečující o seniory a zdravotně postižené jedince), charitativní ošetrovatelská a pečovatelská služba, půjčovna kompenzačních pomůcek, charitní šatník a v neposlední řadě program s názvem Sanace rodiny, jež poskytuje pomoc rodinám, které se nacházejí v tíživé životní situaci.

3.2.7 Projekty Oblastní charity Pardubice

Oblastní charita Pardubice se nejvíce specializuje na pečovatelskou službu, svou činnost směřuje především k seniorům a osobám po hospitalizaci v nemocnici, u nichž je nutná následná domácí péče anebo zdravotní asistence. Zdravotní služby jsou v Pardubicích zajišťovány ve dvou centrech, z nichž se objíždějí klienti, kteří vyžadují domácí péči, centra zároveň slouží i jako sklady a půjčovny kompenzačních pomůcek (polohovací postele, invalidní vozíky, berle apod.).

V Oblastní charitě Pardubice pracují jen zkušení pečovatelé a zdravotní sestry, kteří u klientů provádí veškeré potřebné zdravotnické služby (ošetření a převazy ran, bércových vředů, prevence a léčba proleženin, nitrosvalové a podkožní aplikace injekčních sond, aplikace inzulínu, infuze, aplikace klyzma, odběry a rozvoz krve, moči, měření krevního tlaku apod.), které lze poskytnout v domácím prostředí. Péče však musí být vždy předepsána ošetřujícím lékařem, aby poté mohla být hrazena příslušnými zdravotnickými pojišťovnami. Je to z důvodu, že prostý člověk s důchodem nebo invalidním důchodem by nikdy nemohl pokrýt zdravotní a pečovatelskou pomoc. Ošetrovatelská péče je prováděna v různém rozsahu od 60 – XX let a to dle doporučení ošetřujícího lékaře ve spolupráci s jednotlivými středisky a s Krajskou nemocnicí v Pardubicích. Pomoc je klientům poskytována do úplného zlepšení zdravotního stavu, což je zhruba 15% z celkového počtu. Některým jedincům se podaří z dlouhodobé nemoci vyléčit. Péče o klienta však může být ukončena i jinými životními změnami a to přestěhováním pacienta do nemocnice nebo mimo území působení Charity, nebo v nejhorším případě úmrtím klienta.

Pro rodiny s handicapovanými členy, nebo i pro seniory, se každý den mezi 7. hodinou ranní a 16. hodinou odpolední otevírá v Třebosicích zařízení odlehčovacích služeb Červánky anebo také denní a pobytový stacionář Červánky. Je to víceúčelové zařízení nedaleko Pardubic, které nabízí svým klientům příjemné prožití dopoledního anebo odpoledního času, kdy jejich příbuzní jsou v práci. Cílovou skupinou pro tento stacionář jsou osoby od 27 nad 80 let, které jsou postiženy zdravotně, tělesně, demencí, nebo potřebují stálý dohled. Výjimkou nejsou samozřejmě senioři, kteří mnohdy pro ostatní pomáhají chystat pohoštění i jiné věci, jež jsou potřeba, a tím si přijdou i pro své okolí potřební.

Pro maminky a jejich děti je připraveno rodinné a vzdělávací centrum Holoubek a DaR v Luži u Pardubic (domov vznikl z několika pavilonů bývalé nemocnice a léčebny pro děti s „Parthesovou chorobou“. Nemocnice byla po pádu komunismu v roce 1989 zprivatizována a rozkradena). Tato rodinná centra otevírají dveře všem dětem, maminkám, i tatínkům, které zůstali na výchovu svých dětí sami a to za účelem aktivního společného trávení volného času – tato centra spíše plní funkci sociální a výchovně vzdělávací. Děti i rodiče se vzájemně učí od druhých.

Pro posílení sociálně aktivizačních služeb je v Oblastní charitě Pardubice projekt „Sanace rodiny“, jenž je otevřen všem rodinám s dětmi, u kterých je rapidně ohrožen vývoj v důsledku dopadu obtížné životní situace, kterou rodiče nedokážou vyřešit. Projekt má sice své centrum, ale je poskytován terénní formou a to od 8:00 do 18:00 hodin každý všední den – soboty a neděle jsou jen po dohodě.

Díky paní Zlesákové, která je pracovnící Oblastní charity Pardubice, zde vzniklo „Dobrovolnické centrum“, které sdružuje všechny zájemce o pomoc druhým.

3.2.8 Projekty Oblastní charity Polička

Oblastní charita Polička právně náleží do Diecézní katolické charity Hradec Králové, pod sebe celkem sdružuje devět projektů, které se zaměřují jak sociálně, tak i zdravotně – největší počet projektů však spadá do sociální sféry.

Mezi projekty Oblastní charity Polička, zaměřené na zdravotní charakter, patří charitativní ošetrovatelská služba, která se zaměřuje na ošetřování klientů v domácí anebo hospicové péči – součástí tohoto projektu je také půjčovna kompenzačních pomůcek. K sociálním projektům se na druhou stranu řadí charitativní pečovatelská služba a osobní asistence (docházení do domů, pomoc osobám se sníženou soběstačností), AC-Dílny (jsou sociální terapeutické dílny pro klienty s lehkou či střední demencí), denní stacionář pro osoby

se středně až těžkým mentálním postižením, občanská poradna, humanitární šatník a nízkoprahové centrum pro bezdomovce. Mezi specifické projekty této oblastní charity patří také Šance pro rodinu (sanace rodiny), což je program, jenž pracuje na socializaci celé rodiny. Dalším specifickým projektem je služba nazvaná - Otevřené dveře. Tato služba pomáhá a stabilizuje životní osudy lidí s duševním onemocněním.

3.2.9 Projekty Oblastní charity Trutnov

Posláním oblastní charity Trutnov je umožnit uživatelům setrvat ve svém přirozeném prostředí i za nepříznivých sociálních situací, které se vyskytnou v jejich životě. Cílem je také podporovat lidi v nezávislém životě při zachovávání přirozených sociálních vazeb.

Pracovníci oblastní charity Trutnov se zaměřují především na osoby s chronickým onemocněním, s jiným zdravotním postižením nebo na rodiny s dětmi či na seniory. Oblastní charita se snaží poskytovat tu nejlepší činnost, kterou mohou sami nabídnout.

3.2.10 Souhrn

Rozloha diecéze Hradec Králové je 11 650 km², počet obyvatel dle sčítání lidu v roce 2001 je 1,260 milionu.⁶⁹ Diecézní charita Hradec Králové v současné době zastřešuje síť 22 farních a oblastních charit. Území královéhradecké diecéze svou rozlohou zasahuje do 6 krajů - Královéhradeckého, Pardubického, Středočeského, Libereckého, Jihočeského a kraje Vysočina.

V této diecézi je velmi rozšířena ošetrovatelská služba. Oproti předchozí českobudějovické diecézi tu je i častá hospicová péče. Ale stejně, jako českobudějovická diecéze se hodně zaměřuje na pečovatelskou péči a služby s ní spojené, kterou nabízí 19 z 22 oblastních a farních charit. Časté je též sociální poradenství. Na druhou stranu se v diecézi vyskytuje málo domovů pro seniory a též pro lidi s handicapem. Stejně tak tu je málo azylových domů a nocleháren.

Humanitární pomoc poskytuje v tomto regionu pouze Diecézní charita Hradec Králové a Oblastní charita Pardubice. Hlavním projektem je Adopce na dálku[®] a rozvojové projekty - domky a školy pro chudé v Indii.

Mimo níže uvedené tabulky, které mapují charitativní činnost v této diecézi, se musím též zmínit i o dalších aktivitách oblastních a farních charit jako jsou např. poutě, jarmarky,

⁶⁹ Staženo 1.3.2012 <http://www.bihk.cz>

různé vzdělávací programy apod. Zde mohu zmínit např. Farní charitu Neratov, která je zajímavá tím, že provozuje hospůdku. Tato Charita poskytuje chráněné bydlení pro lidi s lehkým a středně těžkým mentálním postižením a snaží se zapojit tyto lidi i do různých činností. Výsledkem jsou např. výrobky, které jsou prodávány buď na jarmarcích, nebo i ve zmíněné hospůdce. Dále jsou ve zdejší diecézi časté aktivizační služby pro rodiny s dětmi (např. Charita Přelouč) a půjčovna kompenzačních pomůcek (např. Oblastní charita Ústí nad Orlicí), které též tabulka neuvádí.

DIECÉZNÍ KATOLICKÁ CHARITA HRADEC KRÁLOVÉ

DIECÉZNÍ CHARITA HRADEC KRÁLOVÉ SOCIÁLNÍ SLUŽBY	PEČOVATELSKÁ SLUŽBA	ODLEHČOVACÍ SLUŽBA	OSOBNÍ ASISTENCE	DOMOVY PRO SENIORY	CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ	CENTRA DENNÍCH SLUŽEB	DENNÍ A TÝDENNÍ STACIONÁŘE	AZYLOVÉ DOMY	NOCLEHÁRNY	NÍZKOPRAHOVÁ DENNÍ CENTRA	DOMY NA PŮL CESTY	NÍZKOPRAHOVÁ ZAŘÍZENÍ PRO MLÁDEŽ	KONTAKTNÍ CENTRA	TERÉNNÍ PROGRAMY PRO PROBLÉMOVÉ SKUPINY	SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY PRO SENIORY A HANDICAPOVANÉ	SOCIÁLNÍ REHABILITACE	INTERVENČNÍ CENTRUM	SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	CHARITNÍ ŠATNÍK	
	OCH ČERVENÝ KOSTELEČ	•	•	•										•		•	•		•	
FCH DOBRUŠKA	•		•																•	
FCH DOLNÍ ÚJEZD	•																			
FCH DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM	•		•			•						•	•		•	•			•	
OCH HAVLÍČKŮV BROD	•	•				•	•	•				•	•		•	•			•	
OCH HRADEC KRÁLOVÉ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
FCH CHRUDIM	•		•										•	•		•			•	
OCH JILEMNICE						•							•			•			•	•
OCH JIČÍN	•											•								
OCH KUTNÁ HORA	•	•	•			•				•		•		•	•	•			•	•
FCH LITOMYŠL	•	•	•											•		•			•	•
FCH NÁCHOD	•	•	•					•			•									
FCH NERATOV					•															
OCH NOVÉ HRADY	•	•	•				•			•				•	•					
OCH PARDUBICE	•	•	•							•			•	•	•	•			•	
OCH POLIČKA	•	•	•				•			•			•	•	•	•			•	
FCH PŘELOUČ	•	•	•									•	•	•	•	•			•	
FCH RYCHNOV NAD KNĚŽNOU		•					•													
FCH STUDENEC	•	•	•											•					•	•
OCH TRUTNOV	•	•	•											•	•	•			•	
FCH TŘEBĚCHOVICE POD OREBEM	•																			
OCH ÚSTÍ NAD	•	•	•				•			•		•				•			•	•

ORLICÍ																				
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	19	14	15	1	2	5	6	3	1	5	2	7	9	10	10	13	1	15	5	

DIECÉZNÍ CHARITA HRADEC KRÁLOVÉ ZDRAVOTNÍ SLUŽBY A OSTATNÍ SLUŽBY	OŠETŘOVATELSKÁ SLUŽBA	HOSPICOVÁ SLUŽBA	DOBROVOLNICKÁ CENTRA	MATEŘSKÉ CENTRUM	HUMANITÁRNÍ POMOC
OCH ČERVENÝ KOSTELEČ	•	•			
FCH DOBRUŠKA					
FCH DOLNÍ ÚJEZD	•				
FCH DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM					
OCH HAVLÍČKŮV BROD		•		•	
OCH HRADEC KRÁLOVÉ	•		•		•
FCH CHRUDIM	•				
OCH JILEMNICE				•	
OCH JIČÍN					
OCH KUTNÁ HORA			•		
FCH LITOMYŠL	•				
FCH NÁCHOD	•				
FCH NERATOV			•		
OCH NOVÉ HRADY		•		•	
OCH PARDUBICE	•	•	•	•	•
OCH POLIČKA	•				
CH PŘELOUČ			•	•	
FCH RYCHNOV NAD KNĚŽNOU					
FCH STUDENEC	•				
OCH TRUTNOV	•	•			
FCH TŘEBECHOVICE POD OREBEM					
OCH ÚSTÍ NAD ORLICÍ	•	•		•	
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	11	6	5	6	2

3.3 Diecézní charita Litoměřice

Diecézní charita v Litoměřicích pracuje podle Kodexu kanonického práva a je samostatnou právnickou osobou přidruženou k římskokatolické církvi. Samotná diecéze byla založena litoměřickým biskupem ke dni 4.11.1991 a charita vznikla o několik dní později jako samostatný správní orgán, který se dále dělí na deset samostatných pracovišť (Česká Lípa, Litoměřice, Lovosice, Česká Kamenice, Liberec, Most, Rumburk, Sobotka, Teplice a Ústí nad Labem), jejichž hlavním orgánem je právě litoměřická diecéze.

Přímo diecézní charita pod sebe sdružuje několik projektů. Velmi rozšířené jsou v této diecézi poradenské služby. Mezi hlavní centra patří tzv. poradna pro uprchlíky a migranty. Cílem poradny je poskytovat pomoc cizincům v nouzi, kteří pobývají legálně na území České republiky a zmírňovat tak nepříznivé sociální situace u cizinců. Mezi cílové skupiny patří státní příslušníci třetích zemí, kteří dodržují zákon o pobytu cizinců č. 326/1999 Sb., občany Evropské unie a také pro státní příslušníky třetích zemí, kteří požádali o mezinárodní ochranu. Charitativní pracovníci poskytují cizincům služby v oblasti sociálního a právního poradenství, tlumočnické a překladatelské služby, doprovázení a asistence při jednání na úřadech či v institucích.

Pro dlužníky je připravena speciální poradenská činnost, která pomáhá najít vhodné řešení pro situaci zadlužených klientů. Speciálně proškolení pracovníci z charity se snaží svým klientům zpřehlednit celou jejich dosavadní finanční situaci. Poradna však pomáhá jen těm, kteří jsou ochotni otevřeně diskutovat o své sociální a finanční situaci, nevytváří si žádné nové finanční závazky, aktivně spolupracují a jsou otevření k dohodě, kterou pro ně pracovníci zajistí. Součástí poradny je také primární prevence pro základní a střední školy.

Pro cizince s vízem je připravena speciální ubytovna, která byla založena litoměřickou diecézí v roce 2003. Provoz je připraven pro cizince s vízem za účelem strpění pobytu.⁷⁰ Cílem tohoto projektu jsou podobné principy, jaké jsou dodržovány centrem pro migraci. Ubytovna je realizována na základě smlouvy se „Správou uprchlických zařízení MV ČR“^{71 72}.

Charita pracuje také na sociálních a zdravotnických programech, do kterých nepochybně patří níže zmíněné:

a) Projekt Magdala

⁷⁰ Služba je poskytována cizincům, kteří si podali kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu proti rozhodnutí o neudělení azylu.

⁷¹ Staženo 12.4.2010 <http://www.suz.cz>

⁷² Správa uprchlických zařízení MV ČR je provozovatelem přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek. Poskytuje zejména ubytovací, stravovací, psychologické, sociální, vzdělávací a poradenské služby. A nabízí také volno-časové aktivity.

Magdala je terénním projektem, jehož prostřednictvím je nabízena pomoc všem ženám a dívkám, které se živí prostitucí anebo jsou k prostituci nuceny. Hlavními cíli programu je snižovat zdravotní a bezpečnostní rizika. Pracovníci se snaží mezi tyto dívky a ženy pravidelně distribuovat zdravotnický a hygienický materiál a zprostředkovávat ošetření, zajišťovat prevenci v oblasti hygieny a zdraví, sociálně-právní poradnu a zřizovat integrační programy či azylové bydlení.

Kontaktní práce s klientkami je realizována v pravidelných čtrnáctidenních intervalech a to převážně v odpoledních a nočních hodinách. Projekt Magdala je realizován v okolí měst Teplice a Chomutov.

b) Domov svaté Máří Magdalény v Jiřetíně pod Jedlovou

Domov svaté Máří Magdalény je azylové zařízení, které je zřizováno duchovními a řeholnicemi pro handicapované matky s dětmi a také i pro handicapované těhotné ženy z celé České republiky. Dům byl zřízen pod záštitou litoměřické diecéze 1.10.2002 v Jiřetíně pod Jedlovou. Velkou výhodou pro rodinu v tomto domě je to, že děti zůstávají pohromadě a nejsou rozesety v dětských domovech po celé republice. Součástí služeb v domově je i odborný psychiatr, psycholog, psychoterapeut. Všichni tyto pracovníci společně pracují a dohlíží na to, aby se matky s dětmi dostaly brzo zpět do prostředí, ve kterém jsou zvyklé žít. Cílem domova je pomoci matkám, aby se dobře postaraly o své potomky. Je zde poskytována výchovná činnost, asistenční služba během návštěv úřadů, soudů a návštěv lékaře. Pracovníci charity poskytují také pomoc při zařizování sociálních dávek a při prosazování práv a zájmů. Pro klienty jsou připraveny různé kurzy, které je připraví na samostatný život.⁷³

Součástí domu je také poradna, která pomáhá znevýhodněným osobám (trpící chronickým onemocněním, kombinovaným postižením, mentálním postižením, tělesně postižením, zdravotně postižením a rodičům s dětmi) při řešení jejich nepříznivé situace. Dům tak nabízí příchozím klientům zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, poskytování široké škály informací z různých oblastí a také pomoc při uplatňování práv.

c) Sociální rehabilitace Jiřetín

⁷³ <http://dchltm.cz/file/dchltm-kousek-obycejne-lasky.pdf>

Cílem služby je pomáhat znevýhodněným osobám, kterými jsou převážně osamělé ženy a matky s dětmi k tomu, aby dosáhly samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti a to během rozvoje jejich specifických schopností.

Centrum rehabilitace je převážně určeno pro čtyři osamělé ženy s handicapem a jednu matku s dětmi. Sociální rehabilitace vhodně doplňuje služba tzv. „Odborného poradenství“ pro stejnou cílovou skupinu, jenž klientkám nabízí psychologické, sociální a právní poradenství. Služba „odborného poradenství“ zahrnuje níže zmíněné činnosti, které jsou součástí každodenního života:

- nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu
- nácvik obsluhy běžných spotřebičů, nácvik péče o domácnost,
- nácvik péče o děti,
- nácvik dovedností potřebných k úředním úkonům,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- doprovázení do zaměstnání, k lékaři, do úřadů a institucí, nácvik chování v různých společenských situacích,
- nácvik běžných způsobů komunikace, kontaktu a práce s informacemi,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- poskytnutí ubytování,
- poskytnutí podmínek k zajištění stravy (v zařízení je k dispozici kuchyňka), pomoc při přípravě stravy
- poskytnutí vhodných podmínek pro osobní hygienu

d) CHOPS – charitativní ošetrovatelská a pečovatelská služba

CHOPS je nestátním zdravotnickým zařízením, které poskytuje komplexní péči klientům v domácím prostředí. Zahrnuje odborné a ošetrovatelské úkony, jimiž mohou být aplikace injekcí, převazy ran, měření krevního tlaku, pravidelné i nepravidelné odběry krve, rehabilitace, prevence proti proleženinám, ale také i pomoc při nákupu, úklidu a vaření. CHOPS se přímo stará o ty klienty, kteří by jinak končili v hospicových zařízeních anebo bez finančních prostředků na ulici.

Pracovníci CHOPS jsou speciálně proškolení lidé, kteří mají i patřičné vzdělání. CHOPS je tvořen vrchní sestrou, mobilní sestrou a rehabilitační pracovníci. Všechny tyto

pracovnice spolupracují s lékařem metodikem, rodinným lékařem klienta, s duchovními a s příbuznými klientů. CHOPS pracuje v Chomutově, Mladé Boleslavi a také v Litoměřicích.

e) Asistenční služba Mnichovo Hradiště

Pracovníci osobní asistence z Mnichova Hradiště se snaží pomáhat osobám se zdravotním postižením k tomu, aby mohly žít plnohodnotný život v prostředí, na které jsou zvyklí.

Nabízejí pomoc při zvládnání běžných úkonů, v péči o vlastní osobu, pomoc při každodenní hygieně, zajištění každodenní stravy a chodu domácnosti. Pomáhají doprovázet děti do škol, k lékaři, na úřady a do různých institucí.

Diecézní charita Litoměřice pracuje také na humanitární a rozvojové pomoci a své aktivity zaměřuje víceméně na Slovensko a do Mongolska. Na Slovensku se charita stará o romskou osadu Kojatice.

Cílem projektu „Romská osada Kojatice“ je přispět ke zlepšení sociální a hygienické situace romské komunity v okrese Prešov. Celkem do projektu spadá celková populace obyvatel obce, což je 150 hlášených obyvatel. Skutečný počet obyvatel je však samozřejmě několikrát vyšší než počet hlášených. Největším problémem v obci je nevyhovující bydlení, kterému se říká „valkové chýže“⁷⁴. Tyto domy a dokonce ani vesnice nedisponují kanalizací, vodovody a elektrickými rozvody. Prakticky všichni obyvatelé v obci jsou v produktivním věku a trvale bez zaměstnání, vzhledem k nízké anebo nulové vzdělanosti. Mezi dospělými a dětmi je rozšířen alkoholismus a kriminalita.

Slovenský kojatický projekt začal pracovat v roce 2002 a do obce se začali dostávat vzdělání charitativní pracovníci, kteří nabízejí lidem zde žijícím alespoň částečné poučení v sociálně-právních vztazích, prevenci kriminality, výuku hygienických a zdravotních návyků.⁷⁵ Cílovou skupinou jsou všichni obyvatelé celé obce a to bez rozdílu věku.

Diecézní charita Litoměřice se dále věnuje projektu s názvem „podpora dětského domova Savio Children's Home v Mongolsku“. Na tomto projektu spolupracují i salesiáni Dona Bosca a na základě darovací smlouvy vždy darují výtěžek z Tříkrálové sbírky ve výši 7000 USD na účet domu „Savio Children's Home“. Tyto finanční prostředky jsou použity na prostředky a rekonstrukci domu pro děti v Mongolsku.

Cílem projektu „Savio Children's Home“ je poskytovat ubytování, stravu a vzdělání mongolským dětem. Salesiáni, kteří na projektu stále spolupracují, říkají, že jejich jedinými

⁷⁴ Domy postavené bez kolaudace na obecním pozemku.

⁷⁵ Salesiánské středisko Dona Bosca pracovalo v Mongolsku už od roku 2001.

prostředky na živobytí jsou skromné podmínky.⁷⁶ Díky jejich pomoci ubyl počet dětí, které žily na ulici a dalším důležitým prvkem je ten fakt, že děti, které opustí domov zakládají v dospělosti fungující rodinné svazky. V současné době žije v domově 24 chlapců a 6 dívek ve věku od 7 do 15 let – mnohdy zůstávají děti i do 18 až 22 let a pomáhají salesiánům v práci a ve výchově.⁷⁷

Prostřednictvím Tříkrálových sbírek se tomuto projektu dostávají základní finance, které pomohou dalším dětem přežít a začít nový život.⁷⁸

3.3.1 Projekty Oblastní charity Česká Kamenice

Mezi základní dva projekty, které jsou součástí Oblastní charity Česká Kamenice je „domov se zvýšenou ostrahou“ a „nizkoprahové denní centrum“. Domov se zvýšenou ostrahou je poskytován mužům a ženám nad 45 let a je zacílený na lidi, kteří mají problémy se svou sexuální orientací, závislostí na drogách a alkoholu s chronickou duševní nemocí (výjimkou není ani Alzheimerova demence) a nacházejí se ve špatných životních podmínkách. Domov tak poskytuje sociální služby na základě režimových opatření. Nachází se zde také práce s komunitními prvky a lidé tak mají možnost se zapojit do vlastní komunity a získávat tak novou důvěru a pochopení.

Posledním projektem je nizkoprahové centrum pro lidi bez přístřeší. Způsob poskytování pomoci je zde ambulantní⁷⁹ a je zaměřen pro všechny klienty, kteří se nacházejí bez domova a potřebují pomoci v sociálním poradenství a při uplatňování práv. Centrum nabízí klientům také hygienické zázemí anebo pomoc při osobní hygieně.

3.3.2 Projekty Charita Česká Lípa

Mezi první charitativní projekty patří „Dům Jonáš“, který pracuje na pomoci ženám a matkám s nezaopatřenými dětmi v tísní. Dům poskytuje svým klientům sociální služby a bezplatnou sociálně-právní poradnu. Součástí domu Jonáš je pro děti připraven projekt s názvem „Klub velryba“, který je rozdělen celkem do čtyř kategorií:

⁷⁶ Staženo 26.2.2010 <http://old.dchltm.cz/pics/podekovani-mongolsko-2009.jpg>

⁷⁷ Staženo 26.2.2010 <http://old.dchltm.cz/pics/podekovani-mongolsko-2009.jpg>

⁷⁸ Staženo 26.2.2010 <http://old.dchltm.cz/pics/podekovani-mongolsko-2009.jpg>

⁷⁹ Ambulantní znamená, že je to centrum, kde jsou poskytovány služby na docházku a ne tedy trvale - není zde lůžkové centrum.

a) Volnočasové aktivity

Jsou určeny pro školní děti ve věku od 6 do 13 let a to v době od pondělí do čtvrtka v čase od 13 do 16 hodin. Pracovnice charitativního projektu „Klub velryba“ se k dětem chovají s láskou, pochopením a dokonce i s individuálním přístupem.

Děti prostřednictvím klubu zažívají čínorodé akce – výlety na kolech, divadelní představení, výlety do přírody. Tento projekt je výrazně financován projektem České televize „Pomoc dětem“.

b) Klubík pro maminky s dětmi

Klubík funguje jako zařízení pro předškolní děti a to vždy v doprovodu rodičů od 9.30 do 11.00 hodin. Pracovníci tzv. „Klubíku“ společně s dětmi a rodiči se zde mohou účastnit různých cvičení, zpívání anebo různorodým tvořícím činnostem – z papíru, vosku, sádry, keramiky apod.

V Klubíku probíhá také individuální práce s matkou a i s dítětem ve věku od 1 do 7 let, vždy 120 minut od pondělí do čtvrtka. Cílem této práce je rozvíjet osobnost dítěte podle cílů, které byly předem stanoveny (rozvíjí se třeba vnímání geometrických tvarů, manuální zručnost, rozvíjení slovní zásoby a upevňují se hygienické návyky. Dětem od 6 do 7 let je spíše věnována předškolní výchova.

c) Dům Jonáš pomáhá dětem při doučování

Jak už nadpis napovídá, tak Dům Jonáš skutečně pomáhá při doučování dětem od 6 do 14 let. Tento program je pro děti připraven vždy odpoledne po vyučování a děti program navštěvují vždy dle svých potřeb a možností.

Pokud se dítě rozhodne navštěvovat Dům Jonáš pravidelně, tak si získá pravidelné návyky v jeho budoucím školním životě.

d) Chráněná dílna - Dům Jonáš

Cílem chráněné dílny je poskytovat pracovní příležitosti pro zdravotně handicapované osoby, které pobírají částečný anebo plný invalidní důchod a mohou pracovat na zkrácený úvazek. Dílna disponuje celou řadou technických nástrojů – paletový vozík, ocelový rudl, nůžky na živé ploty, křovino-řezy, sekačka na trávu apod. Přetrvávajícím problémem je velký nedostatek dlouhodobějších pracovních zakázek.

Farní charita Česká Lípa dále nabízí pro lidi v nouzi ubytování v Dobranově. Zařízení vzniklo ke konci roku 2010 a poskytuje střechu nad hlavou i celým rodinám s dětmi, které tíží ubytovací tíseň anebo jiné sociálně-právní problémy. Ubytování je klientům nabízeno na nezbytně nutnou dobu ve dvoupatrovém domě s deseti pokoji, kde se nachází společné sociální zařízení, automatem řízené sprchy, prádelna a kuchyňka. Do budoucna se chystá zřídit v ubytovně víceúčelovou hernu, jež bude zaměřena jak na děti, tak i na dospělé – nejedná se však o hrací automaty. Tato herna by ubytovně suplovala mateřskou školu.

Velkou součástí a pomocnou prodlouženou rukou je pro Dům Jonáš tzv. „sociální automobil“⁸⁰, jenž dopravuje zdravotně handicapované děti do školy a ze školy. Sociální automobil však není určený jen pro zdravotně postižené děti, ale i pro žáky mateřských a základních škol, které mají problém s dopravou domů. Cílem je snížit sociální izolaci cílových skupin, zvýšit možnosti pro lepší zaměstnanost rodičů, utužit sociální vztahy mezi žákem a školou a také zlepšit samostatnost dětí. Svoz dětí je realizován každý všední den mimo prázdnin a víkendů. Sociální automobil má speciálně vytýčenou trasu a na svozových místech (zastávkách) nabírá děti a předává do škol anebo institucí (bazény, rehabilitační centra apod.).

Pro lidi bez domova nebo pro rodiny se silně slabou sociální strukturou je připraven projekt s názvem „šatník“, který zahájil svůj provoz teprve nedávno v roce 2007. Pro klienty je poskytováno oblečení, spodní prádlo i obuv. Šatník je otevřen klientům z ulice každý všední den mimo úterý od 7:30 do 14 hodin. A je možnost si bezplatně odebrat ošacení potřebné pro život.

Součástí šatníku je také tzv. „humanitární sklad ošacení“, který nabízí ošacení i uprchlickým zařízením MV ČR. V humanitárním skladu mohou klienti obdržet i hračky, kočárky a literaturu.

Pro děti a mládež z vyloučených komunit je připraveno v Domě Jonáš také nízkoprahové centrum zvané „Koule“, které je poskytováno dětem a mládeži zcela zdarma. Smyslem a přínosem pro celou společnost je, že mladý člověk se prostřednictvím služby seznámí se skutečným chodem společnosti a je schopen se v ní orientovat. Je to i prevence proti vytváření pouličních dětských gangů, dětské kriminalitě a také proti používání drog. Díky nízkoprahovému klubu Koule se děti a mládež učí orientovat ve svém životě a stěžejním principem služby jsou přirozené a individuální přístupy k jedinci. Služeb centra je

⁸⁰ Jedná se o Ford Transit, který byl vyrobený v roce 2003 a konstrukčně je přizpůsoben na to, aby mohl převážet tělesně handicapované osoby. Obsahuje nájezdovou rampu s možností bezpečného připoutání po dobu převozu. Bezpečnost však za děti nesou podle přepravní smlouvy plně rodiče dětí.

možno využívat anonymně a to bez uvedení jména a jiných osobních údajů. Do klubu není nutné vyplňovat žádnou přihlášku ani skládat finanční závazek – klub je anonymní a zcela zdarma. Mezi základní principy, které by měl každý návštěvník klubu dodržovat patří dobrovolnost⁸¹, rovnost⁸² a odpovědnost⁸³. Cílovou skupinou klubu Koule je mládež od 15 do 26 let, ale klub je z větší části naplněn i mladšími dětmi z řad jejich sourozenců. Zhruba polovina navštěvujících se pravidelně účastní preventivních akcí v klubu – besedy, přednášky, konzultace s psychologem, školení. Téměř 80 % klientů dochází do určitých vzdělávacích institucí anebo pracuje na různé pracovní úvazky (HPP, VPP, brigáda, veřejná služba, veřejně prospěšné práce anebo DPČ). Celkem 10 % návštěvníků centra žije ve stálých sociálně-právních problémech, a proto se jim snaží pracovníci věnovat.

Klub Koule neplní funkci školy, hospody, náhradního domova, družiny, kroužků anebo domovů mládeže, ale je to centrum, kde se sdružují děti a dospívající, kteří potřebují výrazným způsobem pomoci.

3.3.3 Projekty Oblastní charity Liberec

Mezi první projekty patří nepochybně Domov svaté Anny a Domov svaté Moniky. Oba tyto domovy poskytují pomoc matkám s dětmi v tísní, které se díky své životní situaci dostaly do sociálních a právních problémů tzn. „ztráta bytu, exekuce, rodinné problémy – násilí na ženě anebo na dětech“. Domy svaté Anny a Moniky nabízejí ubytování na nezbytně nutnou dobu, pomoc při zajištění stravy, při uplatňování práv a oprávněných zájmů. Podávají také základní a odborné sociálně-právní poradenství.

Klientky domu svaté Anny a Moniky se mohou také setkat s pomocí při zajištění chodu domácnosti, s výchovnými a vzdělávacími činnostmi (práce na PC, výchova dětí, program na ochranu nenarozeného dítěte, duchovní programy pro zájemce anebo s řadou dětských her a soutěží. Pracovníci se snaží také klientkám a jejich dětem zprostředkovat kontakt se společenským prostředím a to převážně odjezdy na víkendy k rodičům, prodloužené vycházky, delší dovolené o svátcích, volný vstup do mateřského centra Arabela, zlevněné vstupy do ZOO anebo do aqua centra Babylon. Pro ženy, které mají zájem se

⁸¹ Aktivita spojená s klubem jsou naprosto dobrovolné a návštěvník je využívá na základě svého vlastního rozhodnutí a uvážení v souladu se svými zájmy a potřebami. Nikdo z dětí a mládeže není k ničemu nucen ani přesvědčován.

⁸² Služby klubu jsou poskytovány cílově skupině bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a politického smýšlení či sociálního původu. Klienti se svým vstupem zavazují, že nebudou dělat žádné rozdíly mezi již zmíněnými klasifikacemi.

⁸³ Služba vede své klienty z řad dětí a dospívajících k odpovědnosti za své jednání anebo za jednání skupiny. Odpovědností se rozumí uvědomit si důsledky každého svého činu.

zdokonalit ve svých manuálních dovednostech je připraven lektor odborných činností. Pomoc v domovech je poskytována nepřetržitě. Dům svaté Anny nabízí celkem šest pokojů pro šest matek a celkem dvanáct dětí. Dům svaté Moniky je určen pro sedm matek a také dvanáct dětí.

Cílem projektu je integrovat klienty do běžného prostředí a pomoci jim znovuzískat samostatnost, návyky a dovednosti potřebné k tomu, aby mohli znovu převzít zodpovědnost za sebe a za své jednání, ale i za své děti a jejich jednání. Primárně jsou domovy určeny k tomu, aby zabránily týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, které žijí v neúplných anebo v nefunkčních rodinách. Mnohdy tyto rodiny jsou ohroženy a to jak po sociální stránce – ztráta bydlení, ztráta vazeb na další rodinné příslušníky anebo ztráta klasického primárního i sekundárního vzdělávání. Ohrožení však přichází i po právní anebo také mravní stránce – děti z nefunkčních rodin často mají problémy s důvěrou a financemi a proto se snáze mohou dostat na šikmou plochu (dětská prostituce⁸⁴ – nucená i nenucená, drogová⁸⁵ a alkoholová⁸⁶ závislost). Takto ohroženým dětem umožňují domovy svaté Anny a Moniky zůstat v péči matky a v krajních případech je jim zajištěna náhradní péče bez ztráty kontaktu s přirozeným prostředím. Klienty se většinou stávají osoby ohrožené násilím, těhotné ženy, matky s dětmi, které nemají dostatek zkušeností, aby se mohly postarat o své ratolesti.

Domovy svaté Anny a Moniky poskytují jak bezpečný pobyt pro ohrožené ženy a jejich potomky, tak i prostředí, kde se narušená psychika osob stabilizuje a ony jsou schopny se po čase vrátit zpět do přirozeného prostředí.

Dalším projektem je Domov sv. Vavřince, který je zaměřený na klienty z řad seniorů a poskytuje jim tak celoroční ubytování s ošetrovatelskými službami.

Služby Domu sv. Vavřince jsou poskytovány klientům v přirozeném prostředí, jenž simuluje jejich domovy a to hlavně z důvodu, že to má pro klienty léčebný psychologický účinek. Pro zajištění komplexní péče o seniory je zajišťován také rozvoz ke kadeřníkovi, na pedikúru, pravidelné návštěvy rodiny pokud ji klient má, roznášení obědů přímo na pokoje,

⁸⁴ Dětská prostituce je buďto nucená a to ze strany rodiče anebo nějakého člověka, nebo nenucená a to hlavně za účelem získání financí anebo mnohdy citového zázemí. Homosexuální prostituce u dětí zhruba od 7 do 14 let je vedena ne za účelem sexuálního uspokojení anebo získání financí, ale hlavně za účelem získání citové vyrovnanosti .. Tyto problémy jsou pro rodiče a sociální pracovníky téměř nezjistitelné. V České republice je tento problém nejvíce patrný v Praze, kde se nachází podle kriminalistických statistik cca 2360 dětských prostitutů a z toho zhruba 75 % je chlapců s homosexuálním citěním.

⁸⁵ U dětí z rozvrácených a nefunkčních rodin vzniká velká pravděpodobnost závislosti a to hlavně na drogách, které získávají od rodičů, kteří mohou být drogově závislí. Mnohdy tyto děti tráví také většinu svého volného času na ulici, kde je další možnost se setkat s drogami. Podle pana Doc. Kaliny z lékařské fakulty marihuanou vše začíná a na heroinu vše končí.

⁸⁶ S alkoholem se děti mohou setkat nejenom doma, kde je vidět nadměrné pití jak u sourozenců anebo rodičů, tak i na ulici mezi kamarády anebo dokonce i ve škole. Sklony k alkoholismu mají děti, které pocházejí z rozvrácených rodin, kde jeden z rodičů anebo oba jsou závislí na alkoholu. Mnohdy rodiče tuto situaci neřeší rázně, jak by měli a vinu svalují na učitele, sociální pracovníky i státní bezpečnostní složky a to jen z důvodu, že se chtějí problému vyhnout a proto jim některé charity nabízejí svou pomoc v osobně rozvíjejících se projektech.

možnost využívání kuchyňky pro přípravy snídaní anebo večeří, aktivizační činnosti (pravidelné návštěvy podobných zařízení), sociálně terapeutická činnost (individuální terapie, chráněná dílna) a kontakt se společenským prostředím. Dům svatého Vavřince poskytuje celkem dvacet lůžek a z toho šest lůžek je připraveno pro ošetřovatele, kteří zde drží 24 hodinové turnusové služby. Rodinné klima, je zajištěno ve dvojlůžkových pokojích. Domov svatého Vavřince byl vybudován v prostorách bývalé fary v Chrastavě, jenž kdysi fungoval i jako klášterní komplex. Prostor je zde kompletně bezbariérový a poskytuje lidem příjemné a pokojné stáří.

3.3.4 Projekty Farní charita Lovosice

Farní charita Lovosice byla zřízena v roce 1993. Posláním této instituce je pomáhat tak, jak je tomu i u ostatních charit lidem v nouzi a to prostřednictvím tradic, které vycházejí z křesťanství a to bez ohledu na rasu, národnost, náboženství, státní a politickou příslušnost.

Součástí charity jsou tyto projekty: Amicus – předškolní klub pro děti od 1 do 7 let, Amicus – nízkoprahové centrum pro děti a dospívající od 7 do 26 let, charitativní pečovatelská služba pro seniory nad 65 let anebo pro zdravotně handicapované osoby, terénní služba, půjčovna kompenzačních pomůcek – invalidní vozík anebo polohovací postel a charitní šatník, dále také samozřejmě Tříkrálová sbírka a taneční soubor s názvem Lacho Amicus⁸⁷.

3.3.5 Projekty Oblastní charity Most

Mostecká charita v současné době pracuje na několika projektech, mezi něž patří například nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby v Mostě, středisko azylových domů, azylový dům pro muže a ženy v Oseku, sociální rehabilitace, azylový dům v Duchcově, centrum pro rodiny v tísní v Oseku, středisko asistenčních služeb, středisko společného soužití, sociálně aktivizační služby v Litvínově, nízkoprahové centrum v Chomutově a administrativní středisko.

Nízkoprahové centrum pro děti a mládež se nazývá „Sovička“ a je situováno do města Most na severozápadě České republiky. Centrum bylo otevřeno pro děti a mládež v roce 2000 a patří mezi nejznámější projekty celé litoměřické diecéze. Nízkoprahové

⁸⁷ Název „Lacho Amicus“ je složenina vzniklá z latiny a z romštiny a do českého jazyka to znamená „svatý přítel“.

centrum Sovička je zacíleno na děti ze sociálně slabých rodin anebo rodin, které jsou vyloučené svou rasou, politickými názory anebo náboženstvím, ze společnosti – prostředí je zde otevřeno chlapcům a dívkám ve věku od 6 do 15 let. Nacházejí se zde převážně děti z rodin, které žijí např. v holobytech⁸⁸ anebo kde příjem matky či otce nepřevyšuje 4000 – 6000 Kč měsíčně. Pracovníci dětského centra Sovička si kladou za cíl zlepšit a zpříjemnit kvalitu života dětí, podporovat jejich růst a rozvoj osobnosti, minimalizovat záškoláctví, projevy šikany, lichvářství⁸⁹, snížit riziko ohrožení dětí kriminalitou, přispět ke zlepšení školní docházky a výsledků žáků. Pracovníci charity také usilují o to, aby se děti pravidelně připravovaly na výuku a prohlubovaly své dosavadní znalosti či si upevňovaly společenské mravy a komunikační dovednosti. Každý čas, který zde dítě stráví není prohýřený, ale smysluplně využitý, aby zde nedocházelo k rozdílným věkovým konfliktům. Centrum otevřeno pro děti předškolního věku od 6 do 7 let a to od 8:00 do 12:00 a poté pro děti a dospívající školního věku od 13:00 do 17:00 hodin. Denním programem pro děti jsou převážně hry, zpěv, výtvarné činnosti, rukodělné činnosti a doučování či jiné aktivizační metody. Pravidelné setkávání dětí, dospívajících a charitativních pracovníků je obohaceno organizovanými jednorázovými akcemi a to jak pro děti, tak i pro rodiče (na akce velice rádi chodí rodiče z romských rodin, které často přispívají i svým uměleckým dílem). Centrum pro děti a mládež je v současné době celkem dobře finančně i materiálně zajištěno a to převážně díky sponzorům z řad veřejnosti, kterých je celkem 21 a mezi ty hlavní patří nepochybně Magistrát města Most, Krajský úřad Ústeckého kraje, Městská policie Most, Tesco DS a Most, MPSV a UPC.

Dalším programem jsou sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi v Mostě, které se nazývají „Rozmarýnek“. Je to služba, která je zaměřena převážně na rodiny s dětmi, které jsou vyřazeny ze společnosti – často je centrum navštěvováno matkami na mateřské. Pracovníci „Rozmarýnku“ umožňují rodinám řešit sociální otázky a pomáhají matkám v základním sociálním poradenství – umožňují tak rodinám vymanit se z izolace, kam se po celodenní péči o děti samy dostanou. Rozmarýnek je pro matky s dětmi v krizových situacích skutečným spasením – ženy jsou zde vítány a děti zde nacházejí přirozené společenství mezi svými vrstevníky. Pracovníci centra Rozmarýnek posilují v ženách sebevědomí a pomáhají nalézat nové přátele. Rozmarýnek nabízí pomoc všem matkám na mateřské dovolené, poskytuje osobní asistenci při jednání na úřadech a orientaci v základních sociálně-právních

⁸⁸ Byty nacházející se mimo město, které jsou určené pro neplatiče nájemného, potencionální bezdomovce, bývalé vězně anebo prostitutky, kterým se narodily děti anebo je prostředí, v němž doposud žily, vyloučilo. Holobyty jsou víceméně stavěné z montovaných dělnických budek se společným sociálním zařízením.

⁸⁹ Půjčování určitých peněžních částek druhé anebo třetí osobě s viditelně vyšším ziskem, než je půjčená částka.

vztazích, poskytuje hlídání dětí v době práce matky a seberealizaci při aktivních a manuálních činnostech v centru.

Dalším projektem je tzv. „Azylový Domeček“, který byl otevřen v roce 2002 a poskytuje přístřeší pro lidi bez domova a to jen na přechodnou dobu. Pracovníci charity společně s každým klientem si vytvoří individuální plán, díky kterému se mohou znovu začlenit do společnosti. Mezi cíle azylového domu patří snaha získat pro klienty zaměstnání, jeho udržení po delší dobu, zajištění vhodného bydlení, obnovení příbuzenských a přátelských vztahů, vyřešení závazků s věřiteli a také kompletní vyřízení potřebných úředních záležitostí, mezi které nepochybně patří OSV, ÚP, ČSSZ a další potřebné materiály. Cílovou skupinou jsou muži a ženy od prahu dospělosti po 80 let – poté jsou klienti umísťováni do speciálních zařízení a to většinou s hospicovou péčí. Stejně tak neposkytují ubytování a pomoc osobám se zdravotním postižením, je-li jejich stav klasifikovaný do ústavní péče (k tomu samozřejmě patří i osoby s infekčním onemocněním). Pomoc těmto osobám neplyne z neposkytnutí křesťanské solidarity, ale je to hlavně z důvodu, že azylový dům není pro podobné pacienty vybaven a ani zabezpečen.

Jako volnočasové aktivity nabízí azylový dům řadu aktivizačních a manuálních činností: výrobu drobných předmětů, výzdobu domu a práci na společné zahradě apod. Filozofie azylového domu je postavena na šesti principech, které zde musejí být dodržovány a to jak pracovníky tak i klienty: princip dodržování lidských práv podle základní listiny práv a svobod člověka, etický princip (etický kodex formuluje chování se k lidem podle křesťanských zásad), individuální princip založený na rovném přístupu (každý klient je vnímán jako osobnost, nikoli zboží a dle toho je s ním také jednáno a to bez ohledu na náboženství, etnikum, politický názor, ekonomickou situaci anebo sexuální orientaci), princip svobodné volby (každý má právo řešit situaci dle svého konkrétního etického rozhodnutí), princip mlčenlivosti (každý zaměstnanec charity je vázán mlčenlivostí, neboť má možnosti nahlížet do osobních a zdravotních složek klientů) a princip návratu do běžné společnosti (s klientem musí být nakládáno tak, aby se neprohlubovala jeho závislost na poskytovaných službách). Součástí azylového domečku je společná tvorba na individuálním plánu, zapojení se do aktivit domu, realizaci stanovených úkolů a individuálního plánu a v závěru terapie je nutno společně vyhodnotit tento individuální plán.

V roce 2008 se začal v azylovém domečku realizovat projekt sociální rehabilitace, jehož posláním je plné zapojení klientů nacházejících se v nepříznivé sociální situaci do stabilního ekonomického, sociálního, kulturního a právního povědomí. Cílem celého projektu je, získat u klientů nejvyšší míru samostatnosti a nezávislosti na okolí a poskytovaných

službách. Sekundárním cílem je poskytovat výše zmíněné služby za účelem zvýšení sociální adaptace a sebeúcty jedince. Pobyt v zařízení je také omezen dřívější činností v domově – pokud klient překročil určité etické zásady, není mu při opětovné žádosti povolen pobyt v domě.

Mezi další domy patří „Azylový dům v Duchcově“, jenž zahájil svou činnost v polovině července 2005. Domov je určen pro lidi bez přístřeší anebo se zdravotním postižením (ne však pro osoby, které musejí být hospitalizováni v ústavech či nemocnicích) od 18 do 64 let. A celkem je dům situovaný pro 30 osob. Ubytování je na nezbytně nutnou dobu. Po příchodu do domu je nutné si vytvořit společně s pracovníky individuální plán a ten plně dodržovat – jakékoliv nedodržení plánu vyloučí klienta z domu zpět do jeho přirozeného prostředí, v kterém žil před vstupem do domu. Proto, aby se nevrátil do situace, kde žil, tak se pracovníci snaží u klientů udržet či obnovit jejich dovednosti, které jsou nezbytné pro běžný způsob života a to pomocí aktivizačních metod. Zaměstnanci dále spolupracují s klientem a úřady na tom, aby si mohli klienti bezproblémově najít vhodné ubytování, zaměstnání a pomáhají jim také získat další doklady a vyřešit potřebné finanční závazky. Samotný průběh služby je dále rozdělen celkem na tři procesy, které se dále dělí na další body:

a) proces jednání se zájemcem o službu

- zjištění informací o klientovi a potřeb, které od zařízení očekává
- stručné představení azylového domu a poskytovaných služeb
- seznámení s podmínkami
- seznámení s řádem domu
- dohodnutí možného nástupu a podmínek

b) proces uzavření smlouvy o pobytu

- dohoda o individuálních podmínkách domova
- podpis smlouvy o službách a pobytu

c) proces o poskytování služeb klientům

- vytvoření individuálního plánu
- zapojení do aktivit domu
- vyhodnocení individuálního plánu

3.3.6 Projekty Oblastní charity Rumburk

Rumburská oblastní charita se drží hesla „žijeme spolu“ a od toho také vycházejí projekty, které žijí v rodinném duchu. Mezi první rumburské projekty patří nízkoprahový klub, který patří do české asociace streetwork⁹⁰. Centrum je cíleno pro děti a dospívající a poskytuje tak pomoc, podporu a rodinné podmínky pro všechny od 6 do 26 let, kteří potřebují pomoci anebo se nacházejí v nevyhovujícím⁹¹ prostředí. Cílem centra je prevence možných rizik souvisejících s jejich způsobem života. A také společná orientace v sociálním prostředí, v němž se děti a dospívající nacházejí. To jim pomůže do budoucna vytvořit si potřebné podmínky pro následující život.

Pracovníci nízkoprahového centra se věnují těmto činnostem: výchovným a vzdělávacím činnostem (nabídka základního vybavení a volnočasových činností v chráněných dílnách), zprostředkovatelským činnostem v rámci společenských akcí (aktivity umožňující lepší orientaci ve vztazích, soutěže a besídky), sociálně terapeutickým aktivitám, které směřují k udržení a rozvoji sociálních schopností či dovedností a poslední činností je pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů při obstarávání sociálních záležitostí. Nízkoprahové centrum nabízí bezpečný prostor pro aktivní trávení volného času bez jakékoli formy diskriminace. Vstupné do klubu není žádné, což je výhodné pro finančně zatížené rodiny. K dispozici je široká nabídka her a aktivit, ale žádný klient není k návštěvám a účasti nucen a proto to vytváří tak kouzelnou atmosféru, že klub je stále naplněný. Pracovníci nabízejí pro děti a dospívající také formu individuálního doučování, což značně snižuje záškoláctví a další problémy se školou.

Dalším projektem je tzv. „asistenční služba pro rodiny s dětmi“, jež byla vytvořena pro pomoc a podporu soběstačnosti rodin s dětmi v jejich přirozeném prostředí. Většina těchto rodin se nachází ve velice tíživé sociální situaci, kterou v žádném případě nezvládá sama a díky pomoci ze strany sociálních pracovníků se jejich situace značně zlepšila.

Hlavním cílem služeb je posilovat sociální dovednosti jedince anebo celé rodiny v jejich domácím prostředí a také motivace k aktivním činnostem či pomoc při začleňování dětí, které se navrací z ústavní péče zpět do rodiny. Děti i rodiče, kteří si vyžádají asistenční službu, se naučí respektovat autonomii rodin a odkrývat tak vnitřní zdroje a silné stránky. Cílovou skupinou jsou rodiče - pěstouni bez omezení věku, ale děti jen do dovršení 18 let. Asistenční služba se snaží poskytovat takové aktivity, které vzdělávají a aktivizují myšlení

⁹⁰ Asociace nízkoprahových klubů, která uděluje osvědčení o kvalitě nabízených služeb.

⁹¹ Děti ze znevýhodněných i neintegrováných rodin.

dětí, dospívajících i jejich rodičů. Dále služba poskytuje terapeutickou a sociálně-právní poradnu.

Přímo v Oblastní charitě Rumburk se nachází sociálně-občanská poradna, která je stejně tak jako nízkoprahový klub členem asociace občanských poraden. Občanská poradna poskytuje služby, které jsou bezplatné, diskrétní, nezávislé a nestranné. Samotným posláním je pomáhat každému člověku v jeho nepříznivé situaci a zabezpečit podporu při sociálně-právních službách, bydlení a stravování. Podobná služba je též ve Šluknově a poskytuje téměř totožné poradenství.

Cílem projektu je aktivace občanů, kteří jsou v sociální izolaci a postrádají jakékoliv sociální kontakty. Poradna, domovy a charita těmto lidem nabízí zapojení do přípravy pro život a poté i samostatnou realizaci plánovaných a oblíbených životních aktivit.

Charitě se během posledních třech let podařilo rozšířit své služby i v oblasti výletů a mediální⁹² pomoci. V roce 2009 bylo uvedeno do divadel představení s názvem „Bez předsudků“, které se hrálo v Rumburku a mezi předními umělci České republiky vystoupil i Miroslav Zedníček a Jana Paulová – představení mělo velký úspěch. Mezi další významné akce patří například Betlémská noc, televizní soutěže AZ kvíz anebo Bingo, Den žen v Žitavě (je zaštitěna mezinárodní organizací Frauen-Euro-Zentrum Zittau), koncertní představení sólistky Pavly Břínkové a Jana Ježka anebo také Vánoce v Žitavě⁹³.

Oblastní charita Rumburk je známá také tím, že do svých programů včlenila obecně prospěšné práce (dále jako OPP), což je velice výhodné jak pro město, charitu, tak i pro pracující osoby. OPP nejsou však programem pro osoby v tíživé situaci, ale fungují jako alternativní trest pro delikventy, kteří místo výkonu trestu dostanou OPP. Tento alternativní trest je zadáván za méně závažné trestné činy⁹⁴ nebo osobám, které ještě nebyly ve výkonu trestu. Rozsah hodin je převážně 50 – 400 u dospělých osob a u mladistvých je to 50 – 200 hodin. Výhodou OPP pro město i pro charitu je to, že pracovníci odvádějí svůj výkon osobně (nikoliv v zastoupení), bezplatně, ve svém volném čase a to nejpozději do jednoho roku od převzetí usnesení o výkonu trestu. Výkon práce je delikventovi vždy určen obcí anebo probačním⁹⁵ pracovníkem. Práce je pro delikventy určitou seberealizací – ti zručnější mohou pomoci při tvorbě tříkrálových kostýmů, pokrývek na PC, karnevalových masek, výzdobě

⁹² Mediální pomoc je poskytování informací o charitě prostřednictvím mediálně známých osobností a tím i zajištění vysoké sledovanosti daného pořadu. Výsledkem je například vyšší procento odeslaných dárcovských SMS než by tomu bylo, pokud by charita čekala na příspěvky od státu anebo od civilního obyvatelstva.

⁹³ Setkávání v Žitavě je založeno na mezinárodní spolupráci, kde se občas sejdou přední mediální osobnosti třeba jako Karel Gott.

⁹⁴ Trestní hranice nesmí převýšit pět let.

⁹⁵ Pracovník pracující s osobami v trestním řízení.

prostor v místech, kde charita pracuje anebo mohou pomoci při péči o zahradu, dále výrobou rukodělných darů pro donátory charity či v praktických dovednostech – truhlářina, zedničina apod. Pro méně zručné delikventy je připravena práce v podobě balení, vydávání ošacení v šatníku, úklidu nebo při drobné údržbě různých budov.

Prostřednictvím OPP se v minulém roce podařilo vybudovat tzv. „Zahradu snů“, na kterou rumburská charita získala dar 100 000 Kč od Nadace Vodafone ČR. Poté opravila vstupní prostory do počítačové studovny, na níž přispěla Nadace ČS částkou 250 000 Kč.

3.3.7 Projekty Oblastní charity Sobotka

Oblastní charita Sobotka se specializuje na program „Domova pokojného stáří“ teprve od roku 2005, v kterém poskytuje pobytové služby osobám se sníženou soběstačností a jelikož jsou osoby zde ubytované vyššího věku tak domov zajišťuje i pomoc jiných fyzických osob.⁹⁶ Domov je určený i pro klienty, kteří jsou schopni a ochotni žít ve svém přirozeném prostředí a charitativní pracovník k osobám jen dochází. Cílem služby je zajistit klientům bezpečné a pokojné stáří ve spokojenosti domova anebo v jejich sociálním prostředí, na které jsou zvyklí. Ti klienti, kteří se rozhodnou žít v domově mají zajištěnu celodenní péči a to jak ošetrovatelskou, tak i sociální. Domov jim dále poskytuje pravidelné lékařské služby, celodenní stravu, duchovní pomoc a poradenství anebo i řadu doplňkových služeb – kadeřnictví, manikúra či nákupy.⁹⁷

Díky aktivizačním a kulturním programům se daří u klientů zlepšovat soběstačnost a samostatnost.⁹⁸

Cílovou skupinou jsou senioři a zdravotně postižení jedinci, kteří se nacházejí v tíživé sociální situaci a díky charitativní pomoci se jim daří opět najít porozumění⁹⁹, přátele stejného věku, soběstačnost¹⁰⁰ a hlavně pomoc v nemoci^{101 102}.

Pracovníci poskytují lidem nadstandardní péči a respektují i jejich svobodnou vůli, důstojnost, soukromí a další lidská práva či náboženské vyznání anebo rasovou a politickou příslušnost.¹⁰³

Mezi charitativní pečovatelskou službou a klientem je uzavřena smlouva CHPS o poskytování objednané služby – mezi však nejžádanější službu v okolí Sobotky patří dovoz

⁹⁶ Od roku 2006 se v Domově pokojného stáří rozběhla i terénní sociální pomoc.

⁹⁷ Staženo 30.5.2010 <http://www.sobotka.charita.cz>

⁹⁸ Staženo 30.5.2010 <http://www.sobotka.charita.cz>

⁹⁹ Pro klienty je připravena pomoc v podobě psychologického a duchovního poradenství.

¹⁰⁰ Pomoc při svlékání, stravování anebo při každodenní hygieně.

¹⁰¹ Pracovníci charity nabízejí i 24 hodinový servis pro těžce nemocné klienty.

¹⁰² Staženo 30.5.2010 <http://www.sobotka.charita.cz>

¹⁰³ Staženo 27.3.2010 <http://www.sobotka.charita.cz/res/data/000150.pdf>

obědů do domácího prostředí klienta. Mezi druhé žádané služby patří pomoc při osobní hygieně, úklid domácnosti, doprovody k lékařům apod.

Teprve v roce 2010 Oblastní charita Sobotka vytvořila další kontaktní dům, který byl nazván „Dům společenských funkcí“.¹⁰⁴ Jedná se o městský dům, který má podobné poslání jako „Dům pokojného stáří“ akorát s tím detailem, že jsou klientům nabízeny volnočasové aktivity v podobě besed, kaváren, kulturních akcí apod.¹⁰⁵

3.3.8 Projekty Oblastní charity Teplice

Oblastní charita Teplice se angažuje v různých oblastech, kde je potřeba pomoc anebo sociální citění. V minulých letech se nejvíce angažovala během povodní v České republice a v Rumunsku (2005), při zemětřesení v Indonésii v roce 2006 anebo o rok dříve v Pákistánu. Jejich pomoc přišla lidem postižených vlnou tsunami v jihovýchodní Asii v roce 2004.

Mezi stálé projekty, které sem náleží, patří celkové zlepšení sociální situace romské komunity v obci Kojatice na Prešovsku. Cílem projektu je provoz romského komunitního centra a pořádání letních prázdninových pobytů dobrovolníků v kojatické osadě za účelem pomoci sociálnímu rozvinutí a právnímu povědomí místních občanů. Charita také spolupracuje na zavádění studijních programů v mongolském Ulánbátaru, kde je nedostatek kvalifikovaných učitelů a odborníků, a podporuje také mongolskou mateřskou školu v Erdenetu.¹⁰⁶

3.3.9 Projekty Oblastní charity Ústí nad Labem

Oblastní ústecká charita se zabývá celkem jedenácti projekty, které se vzájemně proplétají a podporují. Mezi první projekty patří nepochybně „Azylový dům Samaritán“, který nabízí přístřeší a pomoc všem osobám od 18 let bez rozdílu pohlaví, náboženské anebo politické příslušnosti, které se nacházejí v tíživé životní situaci - pracovníci domu poskytují klientům také sociální poradenství.¹⁰⁷ Mezi hlavní cíle azylového domu patří začlenění klientů zpět do společnosti, zmírnění negativních dopadů souvisejících se sociálně-právní situací klientů, návrat klientů na trh práce, pomoc při získávání nového ubytování a nepochybně i

¹⁰⁴ Staženo 27.3.2010 <http://www.sobotka.charita.cz/res/data/000151.pdf>

¹⁰⁵ Staženo 27.3.2010 <http://www.sobotka.charita.cz/res/data/000151.pdf>

¹⁰⁶ Staženo 12.4.2010 <http://www.old.dchltn.cz/pics/podekovani-mongolsko-2009.jpg>

¹⁰⁷ Azylový dům Samaritán poskytuje své služby jen osobám s platným průkazem totožnosti.

pomoc se zdravotním¹⁰⁸ stavem klientů. Azylový dům si vyhrazuje právo neposkytovat pomoc agresivním osobám anebo lidem s akutním infekčním onemocněním¹⁰⁹. Otevírá však dveře pro celkem 43 klientů, kterým nabízí nepřetržitou službu.

Součástí domu je také další projekt, jenž nese název „Centrum pomoci Samaritán“, který nabízí pomocné služby právě lidem, kteří se stanou jeho klienty. Tato služba poskytuje pomoc s osobní hygienou a v sociálně-právních službách. Centrum pomoci nabízí svým klientům důvěru, důstojnost a bezpečný prostor pro načerpání nových sil do dalšího životního cyklu.

Centrum pro rodinu Archa anebo také Ovečka je dalším důležitým projektem Oblastní charity Ústí nad Labem. Cílem těchto projektů je podporovat nezastupitelnou úlohu a funkci rodiny či rodičovské výchovy. V centru Archa a i v centru Ovečka se setkávají místní komunity, kde se podporuje komunikace, výměna zkušeností ve výchově a vzdělávání, děti zde mají prostor ke hře a vyplnění volného času. Čas od času se zde uspořádá nějaká kulturní akce, která za vydělané peníze pomůže další prospěšné činnosti. Podobný projekt, jako je centrum Archa a Ovečka, je v Ústí nad Labem ještě jeden a říká se mu Světluška. A je to spíše nízkoprahový klub pro rodiče a děti z vyloučených komunit. Posláním tohoto klubu je posilovat prvořadou a nezastupitelnou úlohu rodiny a pomáhat těm rodičům, kteří se nacházejí ve svízelné situaci a nedokážou bez pomoci problémy překonat.¹¹⁰ Cílem projektu Světluška je umožnit rodinám ze sociálně vyloučených rodin efektivně využít jejich volný čas a pomoci jak rodičům, tak i dětem. Klub Světluška nabízí svým dětským i dospělým klientům anonymitu, diskrétnost, respekt a profesionalitu. Cílovou skupinou jsou zde samozřejmě děti od 6 do 18 let, ale klub je otevřený i jejich rodičům či prarodičům anebo pěstounům.

Stejně tak jako Azylový dům Samaritán, tak i funguje „Dům pokojného stáří svaté Ludmily v Chabařovicích“, který je určen osobám v seniorském věku.¹¹¹ Pracovníci domu poskytují své služby jak individuálně, tak i hromadně a to prostřednictvím pobytové služby tak i v rodinném prostředí. Mezi hlavní cíle¹¹² domova nepochybně patří:

- umožnění důstojného a klidného prožití stáří
- zachovávání a rozvíjení samostatnosti a soběstačnosti
- zachovávání kontaktu s příbuznými a známými, případné nahrazení kontaktů

¹⁰⁸ U osob bez přístřeší se nejvíce objevují v době od podzimu do začátku jara omrzliny horních i dolních končetin, akutní bolesti zubů, problémy s astmatem anebo nemoci, které se projevují během stáří.

¹⁰⁹ Mezi infekční nemoci patří například syfilis, mononukleosa, AIDS/HIV, žloutenka apod.

¹¹⁰ Staženo 18.7.2010 <http://www.charitausti.cz>

¹¹¹ Staženo 18.7.2010 <http://www.charitausti.cz>

¹¹² Staženo 18.7.2010 <http://www.charitausti.cz>

- zachovávání a rozvíjení fyzické, sociální a duševní schopnosti klientů
- poskytování bezpečných a odborných služeb
- spolupráce s klienty a jejich příbuznými
- podpora v různých aktivitách a bohatý kulturní program
- zamezování porušování práv

Pro děti, které se nacházejí v tíživé situaci a pocházejí z oblasti Ústí nad Labem je přichystaný nízkoprahový klub Tykadlo, který je umístěný v Doběticích, což je 15 minut jízdy z centra Ústí nad Labem. Klub je určen dětským a dospívajícím klientům ve věku od 6 do 15 let a nabízí podporu na základě individuálního přístupu.

Cílem a formou volnočasových aktivit je vytvářet bezpečný prostor pro trávení volného času. Klub Tykadlo tak zajistí dětem a mládeži prostor pro vzájemné setkání, komunikaci, vzdělávání a výměnu zkušeností. Klub zajišťuje dětem a dospívajícím také pravidelné kulturní akce a vzdělávací semináře v oblasti sociální a právní prevence¹¹³. Mezi hlavní cíle klubu Tykadlo patří řešení obtížných životních situací, snižování rizik, které vyplynou z rizikového chování dětí a mládeže a zvyšování dovedností. Většina klientů nízkoprahového klubu Tykadlo pochází ze sociálně slabých rodin anebo z prostředí, kde se jejich rodiče rozvádějí či žijí jen s jedním rodičem. Klub je samozřejmě otevřen i těm, kteří mají velice špatnou finanční situaci anebo se o ně jejich rodiče nezajímají – občas to jsou i děti velice bohatých podnikatelů, kteří výchovu a lásku ke svým ratolestem řeší jen finančním odškodněním.¹¹⁴ Většina těchto dětí poté hledá lásku jinde a podle paní Vaníčkové končí zhruba 27 % těchto dětí jako homosexuální prostituti a dalších 13 % si vyhledává lásku stejného pohlaví.¹¹⁵

Pracovníci nízkoprahového klubu Tykadlo nabízejí svým mladým klientům řadu sociálně terapeutických služeb, mezi které patří i rozhovor se sociálním pracovníkem, kontakt s rodinou (tzn., že sociální pracovník kontaktuje rodiče dětí), informační servis a poradenství v nejširším poli působnosti. Pro děti i dospívající je občas organizována i řízená práce, která pomáhá dětem i dospívajícím v osobním rozvoji a žene je tak k zodpovědnosti.

Mezi další projekty Oblastní charity Ústí nad Labem patří „Noclehárna Samaritán“, jejímž posláním je nabídnout pomoc, přístřeší a zajištění základních životních potřeb mužům

¹¹³ Prevence v sociálním a právním systému je v nízkoprahovém klubu velice důležitá a to zejména proto, že klub je umístěn do prostředí, kde vznikají primární delikty a pracovníci klubu tak mohou působit pozitivně na děti a tím jim i změnit jejich budoucnost.

¹¹⁴ Srov: VANÍČKOVÁ, Eva: Dětská prostituce, Praha: Grada, 2002.

¹¹⁵ Srov: VANÍČKOVÁ, Eva: Dětská prostituce, Praha: Grada, 2002.

od 18 do XX let bez přístřeší či jakéhokoliv zázemí. V rámci tohoto projektu se časem vytvořila i další pomocné služby, které se nazývají „terénní programy“. Díky těmto programům je pomoc lidem nabízena v prostředí, v němž se nacházejí. Pracovníci se zde zaměřují spíše na prevenci infekčních chorob, snaží lidem zprostředkovat pomoc, jak v osobní hygieně, zdravotnictví, tak i v sociální či duchovní službě. Často se pracovníci setkávají s osobami nakaženými žloutenkou, virem HIV/AIDS anebo se syfilisem. Proto mnohdy pracovníci, aby zabránili rozšiřování tak nebezpečných virů anebo nechtěnému těhotenství těmto lidem ve spolupráci s Českým červeným křížem distribuují prezervativy anebo pesary. A to i přesto, že tyto ochranné pomůcky nejsou součástí křesťanské morálky a výchovy o početí života.¹¹⁶

Velice zajímavým projektem Oblastní charity Ústí nad Labem, až netypického názvu pro křesťanství, je projekt „Vědma“, který pomáhá přispět ke společenskému a profesionálnímu uplatnění žen.¹¹⁷ Projekt Vědma se snaží vytvořit podmínky pro soulad mezi rodinou a pracovní morálkou každé ženy, která potřebuje pomoc a také se snaží podpořit zaměstnanost všech žen v každém věku a za jakéhokoliv stavu¹¹⁸. Mezi hlavní cíle projektu Vědma patří umožnění plnohodnotného návratu všem ženám v tíživé situaci do pracovního procesu, přispění ke společenskému a profesnímu uplatnění všem ženám, které se nacházejí v problémové situaci.¹¹⁹ Oblastní charitě se dokonce v roce 2011 podařilo otevřít zahrádku pro rodinné příslušníky s názvem Ovečka, kde se nachází řada herních prvků, které mohou rodiče s dětmi využívat.¹²⁰

3.3.11 Souhrn

Rozloha liberecké diecéze je 9 380 km², počet obyvatelů dle sčítání lidu v roce 2001 je 1,3352 milionu¹²¹. Tato diecézní charita se zaměřuje na sociální poradenství v různých oblastech života svých klientů. Z 10 oblastních a farních charit vykonávají 4 pečovatelskou službu a s ní spojené další služby. Ale méně častá je v této diecézi humanitární pomoc a ani jedna charita nevykonává ošetrovatelskou službu a hospicovou službu. Dále je zde provozováno jen jedno mateřské centrum, oproti tomu se tu často objevují sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (např. Most). Šest oblastních či farních charit provozuje

¹¹⁶ Staženo 27.7.2011 <http://www.osel.cz/index.php?clanek=4374&akce=show2&dev=1>

¹¹⁷ Staženo 25.3.2010 <http://www.vedmausti.cz>

¹¹⁸ Snaží se pomáhat osobám, které jsou starší 35 let a mají problém nalézt práci, ale i mladším ženám, které kvůli tomu, že jsou samoživitelky, musí starat o své potomky.

¹¹⁹ Staženo 25.3.2010 <http://www.vedmausti.cz>

¹²⁰ Staženo 23.2.2010 <http://www.charitausti.cz/aktualne>

¹²¹ Staženo 1.3.2012 <http://www.dltm.cz/>

azylové domy. Stejně tak tu je možné nalézt noclehárny, nízkoprahová denní centra, ale i domy na půl cesty.

I pro tuto diecézi jsem vytvořil níže uvedené tabulky. V této diecézi navíc – kromě 10 oblastních a farních charit uvedených v tabulkách – také působí dobrovolné charity (Oblastní charita Frýdlant, Oblastní charita Chomutov, Oblastní charita Jestřebí, Oblastní charita Mělník, Oblastní charita Mšeno u Mělníka, Oblastní charita Přepere, Oblastní charita Varnsdorf, Oblastní charita Žatec, Farní charita Jablonec nad Nisou, Farní charita Jirkov, Farní charita Libochovice, Farní charita Mladá Boleslav, Farní charita Vratislavice). Tyto dobrovolné charity se často podílejí na Tříkrálové sbírce a mnoho z nich provozuje charitní šatník.

DIECÉZNÍ CHARITA LITOMĚŘICE

DIECÉZNÍ CHARITA LITOMĚŘICE SOCIÁLNÍ SLUŽBY	PEČOVATELSKÁ SLUŽBA	ODLEHČOVACÍ SLUŽBA	OSOBNÍ ASISTENCE	DOMOVY PRO SENIORY	CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ	CENTRA DENNÍCH SLUŽEB	DENNÍ A TÝDENNÍ STACIONÁŘE	AZYLOVÉ DOMY	NOCLEHÁRNY	NÍZKOPRAHOVÁ DENNÍ CENTRA	DOMY NA PŮL CESTY	NÍZKOPRAHOVÁ ZARÍZENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ	KONTAKTNÍ CENTRA	TERÉNNÍ PROGRAMY PRO PROBLÉMOVÉ SKUPINY	SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY PRO SENIORY A HANDICAPOVANÉ	SOCIÁLNÍ REHABILITACE	INTERVENČNÍ CENTRUM	SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	CHARITNÍ ŠATNÍK
OCH ČESKÁ KAMENICE										•	•					•			•
FCH ČESKÁ LÍPA			•					•				•						•	•
OCH LIBEREC				•				•											
DCH, FCH LITOMĚŘICE	•		•	•		•	•	•	•	•					•			•	
FCH LOVOSICE	•											•		•					•
OCH MOST	•		•					•	•		•	•				•		•	
FCH RUMBURK												•						•	•
OCH SOBOTKA	•			•															
OCH TEPLICE								•											•
OCH ÚSTÍ NAD LABEM				•				•	•	•		•		•		•		•	
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	4	0	3	4	0	1	1	6	3	3	2	5	0	2	1	3	0	6	4

DIECÉZNÍ CHARITA LITOMĚŘICE ZDRAVOTNÍ SLUŽBY A OSTATNÍ SLUŽBY	OŠETŘOVATELSKÁ SLUŽBA	HOSPICOVÁ SLUŽBA	DOBROVOLNICKÁ CENTRA	MATEŘSKÉ CENTRUM	HUMANITÁRNÍ POMOC
OCH ČESKÁ KAMENICE					
FCH ČESKÁ LÍPA					
OCH LIBEREC					
FCH LITOMĚŘICE					
FCH LOVOSICE					
OCH MOST					
FCH RUMBURK					
OCH SOBOTKA					
OCH TEPLICE					
OCH ÚSTÍ NAD LABEM				•	
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	0	0	0	1	0

3.4 Diecézní charita Plzeň

Diecézní charita Plzeň (DCHP) byla založena několik let po pádu komunismu v Čechách a to začátkem listopadu roku 1993. Zpočátku fungovala jen v Plzni, rok poté se její činnost začala rozšiřovat do celého plzeňského kraje. Do roku 1995 bylo v Plzeňském kraji zřízeno jen několik farních charit, ale poté se počet farních a oblastních charit rozrostl celkem na 27¹²². V počátcích charity začaly také vznikat velké projekty jako: stacionáře, poradenské a pomocné služby apod. V roce 1996 DCHP získala od kraje nové sídlo a řadu dalších nových

¹²² Ve své práci se snažím vypsát všechny nalezené oblastní či farní charity, které se mi podařilo najít.

objektů.¹²³ Po roce 2000 získala kolem 1500 dobrovolníků a Tříkrálové sbírky vydělávají zhruba kolem 2 milionů korun každý rok – Tříkrálová sbírka však byla poprvé uskutečněna v Plzeňském kraji až po roce 2003.¹²⁴

V roce 2004 se v charitě také začala rozvíjet tzv. „Krizová služba“¹²⁵, jež nabízí lidem pomoc při mimořádných situacích (požárech, povodních, haváriích apod.).¹²⁶

Mezi hlavní projekty plzeňské diecéze patří: Adopce na dálku, Tříkrálová sbírka, středisko rozvojové spolupráce, poradna pro cizince a uprchlíky, pomocné projekty a mnoho dalších akcí.

Adopce na dálku v DCHP je směřována do zemí Latinské Ameriky – do Bolívie, Paraguaye a Peru¹²⁷. Přestože je ekonomická úroveň v zemích Latinské Ameriky různá (hranice chudoby oproti bohatým čtvrtím ve velkoměstech apod.), snaží se charita pomáhat co nejlépe. Díky vlivu jezuitských misí před sto lety se podařilo pracovníkům DCHP napojit se na toto staré pouto a obnovit tak s místními lidmi kontakt. Děti do projektu „Adopce na dálku“ jsou vybírány dle sociálních a ekonomických kritérií a potřeb rodiny. Při výběru rozhodně nerozhoduje pohlaví, rasa či náboženská anebo politická příslušnost. Projekt Adopce na dálku byl z větší části vytvořen proto, aby pomohl vzkřísit vzdělání v těchto ekonomicky slabých oblastech. Adopce zaniká dnem, kdy dítě dokončí své vzdělávání a stává se soběstačným, ale také může zaniknout dnem, kdy jsou vážně porušena pravidla a smlouva, která je s tzv. „donátorem“ podepsána.

Projekt Tříkrálové sbírky, jak už jsem se výše zmínil, byl v DCHP poprvé zahájen v roce 2003. Tříkrálová sbírka konaná jednou v roce v Plzeňském kraji je rozdělena podle předem stanovených klíčů: 65 % vybraných financí je navraceno zpět do místa výběru, tzn. do Plzně a zbytek zůstává v Praze.¹²⁸

Dalším projektem, který v této DCHP má velký význam je tzv. Škola ve tvých rukou. Tento projekt úzce navazuje na Adopci na dálku a spočívá ve vytvoření vzájemných vazeb mezi českými školami či kolektivy a školami v Bolívii, Paraguay či v Peru, podporujících rozvoj těchto škol v nesnadných podmínkách. Tato podpora má dvě podoby – ekonomickou a

¹²³ Staženo 13.7.2011 <http://www.dchp.cz>

¹²⁴ Staženo 13.7.2011 <http://www.dchp.cz>

¹²⁵ Staženo 13.7.2011 <http://www.kadel.cz/dchp/mainsources/default.htm>

¹²⁶ Staženo 13.7.2011 <http://www.dchp.cz>

¹²⁷ Práce v Peru jsou zaměřeny na město zvané Iquitos, jenž je správním střediskem amazonské provincie Loreto. V tomto městě žije celkem 260 000 obyvatel a lidé jsou zde rozděleni na bohaté a chudé.

V chudinských čtvrtích přerůstá kriminalita, prostituce, drogy a bezpečnost zde vůbec neexistuje. Na druhou stranu v bohatých čtvrtích se každý přestupek proti zákonu trestá vysokými pokutami anebo odnětím svobody.

Společnost je zde tvrdě rozdělena – děti umírají hladem, musí pracovat anebo jsou nuceny k prostituci.

¹²⁸ Staženo 13.7.2011 <http://www.trikralovasbirka.cz>

sociálně-vzdělávací. Díky tomuto projektu byla vybudována už celá řada studní s pitnou vodou, postaveno několik obydlí pro více než 15 obyvatel, vystavěno či zrekonstruováno několik desítek škol apod.

Pro cizince a uprchlíky je v Plzni připravena poradna, jejímž posláním je poskytovat sociální a právní poradenství všem klientům na území Plzeňského kraje, kteří se ocitli v krizové či jinak problémové situaci. Cílem služby je také umožnit cizincům nalézt řešení, v jejich složité osobní situaci, posílit samostatné schopnosti, informovanost a orientaci cizinců v českém sociálním a institucionálním prostředí. Cizincům se pomáhá sociálně se začlenit do většinové společnosti – využívat dostupné zdroje, sítě a žít běžným životem. Služba je určena všem cizincům a jejich rodinným příslušníkům, uprchlíkům s rodinami a i českým občanům, kteří mají nějakou vazbu na cizince/uprchlíky – není však určena těm, kteří jsou drogově anebo alkoholově závislí či těm osobám, které mají agresivní chování anebo používají vulgární mluvu.

Dle § 49 zákona č. 108/2006 Sb. je v Plzni také poskytována sociální služba v Domově pokojného stáří sv. Alžběty. Pracovníci se zde snaží poskytnout komplexní a odbornou (ošetřovatelskou, pečovatelskou, ergoterapeutickou, asistenční, duchovní i sociální) péči všem svým klientům a to v nepřetržitém provozu. Služba je poskytována na doporučení ošetřujícího lékaře k tomu, aby sestry mohly klientům adekvátně předávat předepsané léky. Pečovatelská služba v Domě sv. Alžběty poskytuje také individuální služby v domech svých klientů.

Díky zajištění celodenní komplexní péče mohou klienti plnohodnotně trávit svůj volný čas a také podle chuti a svých zdravotních možností též využívat nabídky podpůrných motivačních a aktivizačních programů – např. ergoterapie¹²⁹, společné cvičení, trénování paměti apod. Pro věřící klienty je sloužena pravidelně jednou týdně mše svatá a jsou také zajištěny pravidelné zpovědi a to jak v prostoru kaple pro zdravotně způsobilé klienty, tak i v prostorách pokojíčků pro zdravotně postižené klienty. Ke společnému setkávání slouží jak kaple, tak i malý kulturní sál či venkovní altánek s grilem. Domov samozřejmě pracuje také s kontakty klientů mimo domov k tomu, aby jim zajistil anebo obnovil sociální zázemí. Pracovníci i klienti se už více než dva roky přátelí s domovem v Argentině, který se stará o seniory, kteří byli v roce 1988 postiženi rozsáhlým zemětřesením – v kontaktu s domovem

¹²⁹ Ergoterapie je psychologická metoda, v které se využívají dovednosti a zručnost klienta. Doslovně to znamená „léčba prací“ – dočasně se klientům navrácí i jejich paměť a mobilita.

jim pomáhá také humanitární sdružení ARCHA¹³⁰ anebo také regionální dobrovolnické centrum O.S.TOTEM^{131, 132}.

V roce 2009 prošel dům rozsáhlou rekonstrukcí díky sponzorskému daru českého Prazdroje a České spořitelny. Kapacita domu se tak mohla rozšířit o několik dalších míst (v současné době 30 míst – z toho čtyři lůžka jsou pro občany města Plzeň, kteří mohou být v následujících letech přímými účastníky mimořádné události). Do domova je však možnost se dostat jen díky pořadníkům.

Mezi další projekty DCHP patří tzv. „Středisko sociální rehabilitace“, které je určeno lidem bez přístřeší a také dlouhodobě nezaměstnaným. Služba usiluje o to, aby si klienti co nejdříve našli nové zaměstnání a sociální zázemí. Do roku 2010 byla služba otevřena pouze pro 12 klientů a po roce 2010 se počet zvýšil na 18 stálých klientů.

Terénní krizová služba je specifickým projektem Plzeňského kraje, tedy lépe řečeno DCHP, která nemá na území České republiky obdoby. Služba pomáhá lidem, kteří se ocitli v akutní životní situaci – pomáhá lidem v nepříznivé sociální či právní situaci, která je krizového charakteru a klienti ji neumí anebo nemohou akutně řešit. Služba je v pohotovosti 24 hodin denně a 365 dní v roce a doráží na místo vždy po telefonickém kontaktu a to ihned a bezplatně – stejně tak je bezplatné i telefonní číslo na službu.

Terénní služba poskytuje okamžitě při svém dojezdu na místo první psychickou pomoc a krizovou intervenci, základní sociálně-právní poradenství, doprovod při jednání s institucemi, poskytnutí nezbytné stravy a potřebného ošacení, zprostředkování krizového či azylového lůžka anebo i transport klienta do různých typů prostředí – domů, do azylového domu, k utajovanému pobytu (ve spolupráci s policií či jinými vládními složkami), k jednání a do zdravotnického zařízení. Po poskytnutí akutní pomoci, služba následně poté poskytuje svým klientům – podporu při řešení práv a zájmů klienta, zprostředkovává kontakt se společenským prostředím či následnou péči, duchovní pomoc anebo pomoc při zajištění ubytování. Zřizovatelem „Terénní krizové služby“ je DCHP a podporovatelem celý Plzeňský kraj. Službu zajišťují sociální pracovníci s výcvikem v krizové intervenci – dva pracovníci jsou rovněž i členy psychosociálního intervenčního týmu. Mezi lety 2002 – 2003 se většina pracovníků terénní služby účastnila také projektu „komplexní pomoci obětem povodní“ v Plzeňském kraji. Prostřednictvím tohoto projektu vznikl také povodňový štáb, na který přispěla německá partnerská charita ve Freiburgu právě po velkých povodních z roku

¹³⁰ Staženo 14.2.2010 <http://www.archa-hs.cz/>

¹³¹ Staženo 14.2.2010 http://admin.nadacecc.cz/web-data/files/Podporili-jsme-2009/totem_09.pdf

¹³² Staženo 14.2.2010 <http://www.totem-rdc.cz>

2002/2003. Koncem roku bylo krizovým štábem zaevidováno celkem 1200 domácností, které přišly o svůj majetek. Jelikož to byl značný počet a profesionální hasiči a záchranáři měli dostatek práce, tak charita nabídla svou pomoc a začala poskytovat krizovou pomoc.

V současné době charitativní povodňový štáb půjčuje obyvatelům Plzeňského kraje různé druhy pomocných prostředků k likvidaci živelných katastrof (vysoušeče, čerpadla, humanitární pomoc apod.). Pracovníci a dobrovolníci z řad DCHP nabízejí také osobní pomoc při likvidaci po povodních apod.

Součástí DCHP je také „Intervenční centrum“ zaměřené na osoby, které jsou ohrožovány domácím násilím. Služba je poskytována nonstop a nabízí krizovou pomoc pro tyto osoby, pomáhá koordinovat pomoc u obětí domácího násilí v celém Plzeňském kraji a podílí se na informování veřejnosti právě o domácím násilí. Poskytuje sociální služby, které se zaměřují na přechodnou odbornou pomoc a nehmotnou podporu osobám, jež jsou ohroženy. Pomoc centra je poskytována zejména v souvislosti s institutem vykazání Policie České republiky. Centrum poskytuje také služby na základě žádosti osoby ohrožené násilným chováním jiné osoby, obývající s napadeným společné bydlení. Pracovníci centra však nezasahují jako zásahová jednotka anebo Policie ČR, ale dojíždí na místo, kde k napadení došlo, a poskytují napadeným klientům orientaci v nečekané situaci, informují o možnostech jejího dalšího řešení a poskytují základní sociálně-právní poradenství navazující na státní odborné služby. Intervenční centrum poskytuje sestavení bezpečnostního plánu, první psychologickou pomoc a krizovou intervenci (rozhovor s proškoleným pracovníkem v oblasti sociální, právní a psychologické pomoci, poradenství, podporu v zájmech klienta, důležité informace a potřebné kontakty), základní sociálně-právní poradenství a zprostředkování návazné pomoci (azylové ubytování, odborná terapeutická pomoc a utajené pobyty).

3.4.1 Projekty Farní charity Aš

Západočeská Farní charita AŠ, položená na nejzápadnějším výběžku České republiky pracuje celkem na dvou projektech sdružených pod jeden. Farní charita Aš se stará o azylový Charitní dům sv. Zdislavy, který je určen pro matky s dětmi nacházející se v tísní. Součástí tohoto domu je také charitní šatník pro sociálně slabé občany.

3.4.2 Projekty Oblastní charity Blovice

Oblastní charita Blovice se v současné době stará pouze o jeden projekt a je to hlavně z důvodu, že obec a ani místní charita nedisponují velkým finančním ohodnocením z řad svých nadřízených orgánů. Projektem blovické charity je tedy pečovatelská služba, jež je poskytována ve dvou domech s pečovatelskou službou a to v Blovicích a v sousední obci Vlčice. Blovice však ještě navíc nabízejí i terénní službu pro všechny občany v okolí.

Služba zajišťuje základní pečovatelské úkony, rozvoz obědů a další doplňkové činnosti – praní, žehlení a půjčování kompenzačních pomůcek. Služba poskytuje také aktivizační činnosti, se kterými jim pomáhají žáci i učitelé místní základní umělecké školy a dále i řada místních podnikatelů apod.

3.4.3 Projekty Oblastní charity Bor u Tachova

Oblastní charita Bor u Tachova v plzeňském kraji se stará o projekt, kterým je Domov pro seniory.¹³³ Domov pro seniory v Boru je určen pro dospělé jedince od 65 let, kteří mají sníženou schopnost soběstačnosti a to prostřednictvím svého zdravotního anebo sociálního stavu.¹³⁴

Mezi základní poslání domova pro seniory patří prožití důstojného, kvalitního a plnohodnotného života, jenž je pro klienty velice důležitý. Senioři tak mohou prožívat svůj život stejně, jak do té doby, než se stali klienty domova. Mohou komunikovat se svými přáteli a příbuznými.¹³⁵ Všechny služby, poskytované prostřednictvím domova, jsou zaměřeny hlavně na udržení, popřípadě zlepšení stávajícího stavu klienta – jsou poskytovány podle jejich individuálních potřeb. Služby zahrnují pomoc při klasických potřebách – osobní hygiena, pomoc při vaření anebo obstarávání potravin, oblékání, podávání stravy apod. V domově pro seniory je také hodně využívaná ergoterapie, která nese pozitivní výsledky a také programy, které se zaměřují na pomoc při trénování paměti anebo při společném cvičení. Od roku 2003 zařízení také začalo spolupracovat s řadou ostatních spolků a institucí (např. ZŠ a MŠ Bor, dobrovolnickým sdružením Totem apod.).¹³⁶ Mezi základní zásady poskytování služeb patří:

- a) individuální přístup ke klientům

¹³³ Staženo 20.7.2011 <http://www.dchp.cz>

¹³⁴ Staženo 20.7.2011 <http://www.dchp.cz>

¹³⁵ Staženo 20.7.2011 <http://www.dchp.cz>

¹³⁶ Staženo 20.7.2011 <http://www.dchp.cz>

- b) ohleduplný postoj ke klientovi
- c) respektování práv a svobod klienta
- d) respektování duchovní úrovně klienta
- e) úcta ke stáří
- f) podpora samostatnosti a nezávislosti
- g) respektování vlastní volby klienta
- h) respektování soukromí
- i) zásada informovanosti
- j) zásada kvalitně poskytovaných služeb

Nutné je však podotknout, že služby v domově pro seniory se přizpůsobují potřebám jednotlivých uživatelů a jejich poskytování je založeno na vzájemné toleranci a důvěře.¹³⁷

3.4.4 Projekty Oblastní charity Domažlice

Oblastní charita Domažlice v současné době pracuje celkem na třech projektech, mezi které v první řadě patří organizace zvaná SOS Domažlice, jež pracuje podle zákona č. 108/2006 Sb. v oblasti sociální rehabilitace. Její činnost navazuje na terénní služby, které zde byly poskytovány ještě před rokem 2010. Díky daru farnosti z Meclova se mohla organizace SOS Domažlice rozšířit a poskytovat tak širokou paletu pomoci svým klientům.

V současné době tedy SOS Domažlice poskytuje jak ambulantní, tak i terénní službu a to nepřetržitě. Pracovníci služby spolupracují také s nedalekými psychologickými a psychiatrickými zařízeními. Zajišťují pomoc široké klientele od čerstvě propuštěných z vězení či léčebny pro občany, kteří přišli o domovy z důvodu mimořádné události – povodně apod.

Mezi další projekty Oblastní charity Domažlice patří Domov pro matky s dětmi v tísní. Posláním domova je pomáhat matkám s dětmi, nezletilým matkám a těhotným ženám, které se ocitly v tíživé životní situaci. Tento domov svým klientkám v obtížné situaci nabízí ubytování na nezbytně nutnou dobu, sociálně-právní poradenství a každodenní pomoc při výchově dětí anebo pomoc v jejich domácnosti. Služby domu většinou vyhledávají sociálně handicapované ženy, které samy nezažily normálně prosperující rodinu. Dále je domov navštěvován těhotnými ženami.

¹³⁷ Staženo 20.7.2011 <http://www.dchp.cz>

Mezi další projekty Oblastní charity Domažlice patří volnočasové kluby, kterým se říká Duha. Tyto kluby otevírají dveře všem zdravotně postiženým jedincům a tím je začleňují do přirozené komunity obyčejného života. Kluby jsou celkem dva – velký a malý.

Velký klub je určen pro mládež a dospělé, kteří mají z jakéhokoli důvodu plný invalidní důchod a mají tak ztíženou možnost navázat obyčejné přátelské a kamarádké vztahy jako zdraví lidé. Klienti klubu se podílejí na výrobě různých dekorativních prvků anebo navštěvují společenské akce: koncerty, výstavy, plesy, kina apod.

Malý klub je určen pro mentálně postiženou mládež a je jakousi alternativou zájmových kroužků u zdravých vrstevníků. Náplní jsou skupinové činnosti z oblasti výtvarné, hudební, pohybové a dramatické výchovy.

3.4.5 Projekty Oblastní charity Cheb

Oblastní charita Cheb v plzeňské diecézi se zaměřuje celkem na tři projekty, které spadají do sociální oblasti. Mezi první projekty patří „Středisko sociální rehabilitace“, které je určeno jen pro 8 klientů a to pouze ambulantní formou. Základními službami tohoto střediska je sociální poradenství, vytvoření sociálních i pracovních návyků a pomoc při návratu na trh práce.¹³⁸ Podmínky pro přijetí do střediska jsou celkem čtyři: ubytování v azylovém domě Betlém Cheb, trvalý pobyt v ČR, odpovídající zdravotní stav požadovaný pro výkon práce a dlouhodobé problémy s nálezem nové práce. Služba se tak snaží svým klientům vytvořit a znovu obnovit pracovní návyky, pomoci při hledání nového zaměstnání, naučit klienty hospodařit s penězi, oddlužit se a snažit se získat si nové bydlení.¹³⁹

Dalším projektem Oblastní charity Cheb je Azylový dům Betlém Cheb, který je otevřen pro své klienty po celý den a je zde celkem 18 lůžek + 4 lůžka pro ženy. Tato služba poskytuje základní sociální poradenství, ubytování za 90 Kč za jeden den, vykonání pravidelné hygieny, praní prádla a podmínky vhodné pro přípravu stravy.¹⁴⁰ Služby tohoto domu jsou určeny mužům a ženám bez přístřeší, kteří se dostali do životních problémů, lidem v tíživé ekonomické situaci, osobám po návratu z výkonu trestu či z ústavní péče, sociálně nepřizpůsobivým jedincům anebo osobám, které jsou čerstvě po rozvodu.

Na tuto službu navazuje také Noclehárna Betlém Cheb, která je určena pro celkem 17 osob bez přístřeší a to jak pro muže, tak i pro ženy. Služba je poskytována za finanční taxu 40

¹³⁸ Staženo 21.7.2011 <http://www.farnostcheb.cz/>

¹³⁹ Staženo 21.7.2011 <http://www.farnostcheb.cz/>

¹⁴⁰ Staženo 21.7.2011 <http://www.farnostcheb.cz/>

Kč za noc a klienti si zde mohou vykonat základní hygienu, poradit se s odborníky o své těžké životní situaci a možná i tak najít cestu do nového bydlení. Z darů je občas také nocležníkům vystrojena chudá snídaně.

U této služby je specifické to, že přijímá dokonce osoby, které mají do jednoho promile alkoholu pod podmínkou, že nesmí být na ostatní agresivní. Součástí služby je také poskytnutí ubytovacího zařízení v okolních církevních, státních i nestátních organizacích a pomoc při hledání nového zaměstnání či při jednání s úřady.¹⁴¹

3.4.6 Projekty Farní charity Karlovy Vary

Farní charita v městě císaře Karla IV. v Karlových Varech se díky svému vlivu z různých oblastí stará o několik projektů, které jsou zaměřené na sociální činnost. Mezi nejvýznamnější projekty patří Denní stacionář pro staré a zdravotně postižené (komplexně poskytuje ambulantní služby všem svým klientům), Denní stacionář pro zdravotně a mentálně postižené klienty z oblasti Karlových Varů (poskytuje služby klientům s mentálním či kombinovaným postižením, kteří ukončili školní docházku – tudíž je stacionář otevřen všem klientům od 15 let), Dům na půl cesty (tento projekt je otevřen všem mladým lidem od 18 do 26 let, kteří nemají rodinné zázemí a prožili svůj život z větší části v ústavní péči nebo byli ve VTOS), sociálně terapeutické dílny pro zdravotně postižené jedince, domov pro matky s dětmi v tísní (poskytuje služby jak matkám s dětmi, tak i těhotným anebo sociálně znevýhodněným ženám), farní poradna (slouží klientům jako informační kancelář během jakýchkoli potíží) a mezi poslední projekty patří moderní prvek s názvem PaySec, díky němuž se podařilo získat většinu finančních prostředků.

3.4.7 Projekty Oblastní charity Klatovy

Oblastní charita v Klatovech se nejvíce zaměřuje na ošetrovatelskou činnost a sociální pomoc. Ošetrovatelskou činnost poskytují pracovníci Oblastní charity Klatovy přímo v místě svého centra a dále také v oblasti zvané Chudenicko, Janovicko, Měčínsko, Plánicko a Švihovsko. V těchto oblastech pracovníci dojíždí do domů klientů, kde jim poskytují základní pomoc – vaření, donášku jídla, aplikaci léků apod. Charita však působí přímo i na osoby se sníženou mobilitou v Domově pokojného stáří Naší Paní. Sociální činnost poskytuje Oblastní charita Klatovy pro všechny věkové hranice a to v Domově sv. Zdislavy pro matky s dětmi a také v nízkoprahových centrech pro mládež – Chapadlo a Budík.

¹⁴¹ Staženo 21.7.2011 <http://www.farnostcheb.cz/>

3.4.8 Projekty Farní charity Mariánské Lázně

Farní charita v Mariánských Lázních se zabývá pečovatelskou a sociální službou a to ve formě návštěv u osamělých osob, předvánočními koncerty a besídkami, zařizování potřeb pro nemohoucí osoby apod. Dále pod sebe také sdružuje projekty jako: charitní šatník, humanitární pomoc (Adopce na dálku – Indie) a také klub pro seniory, jenž funguje tím způsobem, že senioři se setkávají každý měsíc při zajímavých přednáškách (duchovní povídání, občerstvení apod.).

3.4.9 Projekty Oblastní charity Ostrov nad Ohří

Tato oblastní charita pod sebe zahrnuje celkem čtyři oblasti – Ostrov nad Ohří, Hroznětín, Radošov a Stráž nad Ohří. Ve všech těchto oblastech pracovníci charity poskytují svým klientům jak sociální služby (Domov pokojného stáří blahoslaveného Hroznaty, Stacionář pro seniory), humanitární pomoc (pomoc lidem po povodni 2002, 2009 a 2010, pomoc pro Haiti 2010), tak i řadu rozličných aktivit (z větší části dobrovolnická činnost zaměřená spíše na pomoc potřebným a to nejenom z řad pracovníků charity, ale i z řad veřejnosti (mládeže). Mezi další aktivity patří také charitní šatník jménem Veronika, dobrovolnická služba Tereza, kontaktní místo sv. Vojtěch a společenská místnost Vyhlídka.

3.4.10 Projekty Oblastní charity Rokycany

Oblastní charita Rokycany se zaměřuje především na sociální a zdravotní služby a to díky své současné vedoucí Bc. Jiráskové, Dis. Pomocná ruka a ulehčení od těžkých životních situací je nabízena všem seniorům, zdravotně postiženým, bezdomovcům, sociálně slabým rodinám, a i imigrantům s dětmi. Přímo v Rokycanech charita nabízí asistenční služby u svých klientů (podávání léků, doprava potravy, vaření, úklid domácnosti, umývání seniorů, půjčovnu kompenzačních pomůcek apod.) a také Byt sv. Lukáše, který je určen pro lidi bez domova. Pro sociálně slabé rodiny a imigranty s dětmi Oblastní charita Rokycany má krizové zařízení OCHR, jenž pracuje přímo s rodinami v jakékoli životní krizi.

3.4.11 Projekty Farní charity Sokolov

Tato západočeská Farní charita Sokolov se převážně zaměřuje na pomoc zdravotně znevýhodněným klientům, osamělým seniorům a lidem, kteří se ocitnou v okamžité nouzi, a to jak morálně, tak věcným či finančním darem.

3.4.12 Souhrn

Plzeňská diecéze má rozlohu 9.236 m², počet obyvatel v této diecézi je 795 tisíc podle sčítání obyvatel v roce 2001.¹⁴² Plzeň jako krajské město má 181.634 obyvatel, v oblasti působí aktivně 15 diecézních charit různé velikosti. Charitativní pokrytí Plzeňského kraje je vyvážené, zaměřené především na pečovatelskou službu, sociální poradenství a rehabilitaci, tyto sociální služby poskytují všechny charity. Průměrné pokrytí (výskyt v sedmi či osmi charitách z 15) pak nacházíme u azylových domů, osobní asistence, denních stacionářů a dalších.

Výjimečně charity poskytují chráněné bydlení, domy na půl cesty, nízkoprahová zařízení a kontaktní centra.

DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ

¹⁴² Internetové stránky plzeňské diecéze uvádí tento počet dle sčítání obyvatel v roce 2001

DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ SOCIÁLNÍ SLUŽBY	PEČOVATELSKÁ SLUŽBA	ODLEHOVACÍ SLUŽBA	OSOBNÍ ASISTENCE	DOMOVY PRO SENIORY	DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ	CENTRA DENNÍCH SLUŽEB	DENNÍ STACIONÁŘE	AZYLOVÉ DOMY	NOCLEHÁRNY	NÍZKOPRAHOVÁ DENNÍ CENTRA	DOMY NA PŮL CESTY	NÍZKOPRAHOVÁ ZAŘÍZENÍ PRO MLÁDEŽ	KONTAKTNÍ CENTRA	TERÉNNÍ PROGRAMY PRO PROBLÉMOVÉ SKUPINY	SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY PRO SENIORY A HANDICAPOVANÉ	SOCIÁLNÍ REHABILITACE	INTERVENČNÍ CENTRUM	SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	CHARITNÍ ŠATNÍK
	FCH AŠ									•										
FCH BLOVICE	•		•																	•
OCH BOR U TACHOVA	•		•	•												•				•
OCH DOMAŽLICE	•	•	•		•		•	•	•		•				•	•	•	•	•	•
FCH CHEB	•						•		•	•	•			•	•	•	•	•	•	•
FCH CHLUM SV. MAŘÍ	•	•						•								•			•	•
FCH CHODOV	•																			•
FCH KARLOVY VARY	•							•	•		•	•			•			•	•	
OCH KLATOVY	•	•	•	•	•		•	•	•		•		•		•					
FCH KRASLICE	•																		•	•
FCH MARIÁNSKÉ LÁZNĚ	•	•		•										•		•	•		•	•
OCH OSTROV NAD OHŘÍ	•	•		•			•	•								•	•	•	•	•
OCH PLZEŇ	•	•	•				•	•	•		•					•	•	•	•	•
OCH ROKYCANY	•		•	•			•	•	•		•							•	•	•
FCH SOKOLOV	•	•	•														•	•	•	•
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	14	7	7	5	2	0	4	7	7	2	5	1	1	1	4	8	15	7	14	7

DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ ZDRAVOTNÍ SLUŽBY A OSTATNÍ SLUŽBY	OŠETŘOVATELSKÁ SLUŽBA	HOSPICOVÁ SLUŽBA	DOBROVOLNICKÁ CENTRA	MULTIFUNKČNÍ CENTRUM	MATEŘSKÉ CENTRUM	HUMANITÁRNÍ POMOC
FCH AŠ					•	
FCH BLOVICE	•					
OCH BOR U TACHOVA	•					
OCH DOMAŽLICE	•			•		
FCH CHEB			•	•	•	
FCH CHLUM SV. MAŘÍ						
FCH CHODOV	•					•

FCH KARLOVY VARY	•			•	•	
OCH KLATOVY	•					
FCH KRASLICE						•
FCH MARIÁNSKÉ LÁZNĚ						•
OCH OSTROV NAD OHŘÍ	•		•			•
OCH PLZEŇ	•		•			
OCH ROKYCANY						
FCH SOKOLOV						•
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	8	0	3	3	3	5

3.5 Arcidiecézní charita Praha

Arcidiecézní charita Praha pod zkratkou ADCH Praha byla založena v roce 1993 a je neziskovou humanitární organizací, jenž je zřizována arcibiskupstvím pražským podle Kodexu kanonického práva č.114 a č.116 jakožto církevní právnická osoba. ADCH Praha je členem Sdružení České katolické charity a také součástí Římskokatolické církve. Činnost pražské arcidiecéze se převážně zaměřuje na pražský kraj, ale pracuje také na humanitární pomoci pro rozvojové země.

Náplní ADCH je služba a pomoc lidem v nouzi a to bez ohledu na jejich příslušnost, rasu, národnost, náboženství, státní a politickou příslušnost. Pracovníci arcidiecézní charity se převážně soustřeďují na sociálně-zdravotní projekty, humanitární pomoc (stavbu a provoz nemocnic, stavbu silnic, adopce na dálku podporující děti z Indie, Thajska, Ugandy, Běloruska, Litvy a Kazachstánu)¹⁴³ a na tříkrálovou sbírku. Podle výroční zprávy z roku 2009 pražská arcidiecéze poskytuje také pomoc těm, jenž se ocitli v tíživé životní situaci anebo na okraji společnosti – zvláště rodičům s dětmi v tísní, lidem se zdravotním postižením, seniorům, lidem bez domova, dětem z dětských domovů, obětem obchodování s lidmi, obětem domácího násilí a migrantům.¹⁴⁴

Pražská arcidiecéze provozuje z vybraných peněz z Tříkrálové sbírky azylový dům svaté Terezie v Praze 8 – Karlíně a podporuje tzv. „projekt pomoci chudým dětem v Bělorusku“. Z poslední sbírky se podařilo pražské arcidiecézní charitě zaplatit stavební úpravy v charitativním domě pro seniory v Mukařově u Říčán a vystavět několik základních škol v Ugandě.

Díky ADCH Praha se pomoc potřebným může dostat až do míst, které jsou obtížně dostupné a to jak do Afriky, Asie, tak i do Indonésie. Humanitární pomoc působí všude, kde je potřeba. Nejvíce se však diecéze specializuje na charitativní pomoc přímo na území své působnosti a to v oblastech pro seniory, děti a lidi bez domova.

3.5.1 Humanitární a rozvojová pomoc

ADCH Praha se věnuje pomoci do zahraničí už od roku 1993, její aktivity jsou koordinovány tzv. „rozvojovým střediskem“, jehož posláním je podporovat chudé děti v rozvojových oblastech a to hlavně v jejich vzdělávání, osobním a sociálním rozvoji.

¹⁴³ Staženo 3.12.2010 <http://praha.charita.cz/res/data/001/000244.pdf?seek=1300970400>

¹⁴⁴ Staženo 3.12.2010 <http://praha.charita.cz/res/data/001/000244.pdf?seek=1300970400>

Hlavním cílem charitativních pracovníků je snaha o to, aby lidé v rozvojových oblastech dosáhli soběstačnosti a trvale se zvýšila jejich životní úroveň.

ADCH Praha se nejvíce zaměřuje na pomoc lidem v Indii, Ugandě, Zambii, Konžské demokratické republice, Bělorusku a v Thajsku. Humanitární pomoc směřuje do nejchudších zemí na celém světě a tam, kde je aktuálně nutná pomoc (tsunami, záplavy, hladomor apod.). Většinou to jsou země s vysokým počtem obyvatel, které se nacházejí pod hranicí chudoby.

Prioritní tematickou oblastí pro ADCH Praha je práce a podpora nejchudších dětí i dospělých v jejich vzdělávání.

V oblasti vzdělávání působí tzv. program Adopce na dálku, díky kterému získalo vzdělání již více než 26 tisíc dětí z celého světa. Vzdělání je ze strany ADCH Praha podporováno také pořádáním vzdělávacích kurzů pro dospívající i dospělé či společnou výstavbou, rekonstrukcí a vybavováním základních anebo odborných škol – tento pracovní vzdělávací systém je pro lidi z rozvojových zemí velice vhodný a to hlavně proto, že se naučí pracovat a své zkušenosti poté mohou předávat dále.

Pracovníci charity pracují také na tzv. „komunitních programech“, které pomáhají lidem formou osvěty – zdravotní prevence, mikrofinancování a výstavbou komunitních center. Zdravotní prevence je nejvíce zaměřena na ochranu před šířením viru HIV v cílových oblastech a to prostřednictvím osvětové činnosti a to jak mezi dětmi, tak i mezi dospělými. Charitativní pracovníci se snaží upozorňovat na vir HIV různými prostředky a na různých místech a to jak na pracovištích, tak i ve školách, snaží se bezplatně testovat všechny obyvatele, protože většina nakažených dětí se zpravidla ocitne na okraji společnosti a málokdo jim chce pomoci. S bojem proti viru HIV je spojena také prevence v dětské práci, která se často vyskytuje v Africe, Mongolsku, Indii a také v Rusku. Z větší části se jedná o fyzickou práci v lomech, lesích anebo na stavbách, jež je vykonávána většinou dětmi s předčasně ukončenou školní docházkou anebo dětmi, které nešťastnou okolností přijdou o rodiče. V nejkrajnějším případě se jedná o dětskou prostituci, kde jsou děti donuceny sociální situací v rodině k tomu, aby se prodávaly. Ať už se jedná o psychickou anebo fyzickou práci – myšleno u dětí – tak vždy dochází k narušování vývoje dětí a ničení osobnosti a proto se musí proti tomuto globálnímu problému bojovat.

ADCH Praha však pomáhá i v případě nečekaných přírodních katastrof anebo válečných konfliktů.

Prostřednictvím spolupráce s partnerskými organizacemi se podařilo pomoci lidem během velkých povodní v roce 2009 v Indii, severní Ugandě a v roce 2010 v Demokratické republice Kongo, během válečných konfliktů.

3.5.1.1 Bělorusko

V Bělorusku se snaží charitativní pracovníci z ADCH Praha pomáhat sociálně slabým rodinám, které se nacházejí na úrovni chudoby a to i přesto, že oba dva rodiče pracují od rána do večera a mnohdy jejich potomci kvůli tíživé sociální situaci nemohou navštěvovat školu a je pro ně problém i pravidelně navštěvovat lékaře. Některé děti, kterým se charitativní pracovníci snaží pomáhat jsou oboustrannými sirotky nebo pocházejí z rozvrácených rodin, a proto jsou svou situací donuceni žít v místních kanálech či polorozpadlých domech – většina těchto dětí se živí žebráním, drobnými krádežemi anebo prostitucí.¹⁴⁵ I přesto, že v Bělorusku¹⁴⁶ vládne z větší části demokracie, tak zde jsou jistá místa, tedy mimo hlavní město Minsk, kde ještě přežívají komunistické časy – charita zde má i váhu demokratizačních pracovníků, jenž se snaží vymýtit komunismus z malých usedlostí a naučit lidi, že je důležitá svoboda slova a vlastního rozhodnutí.

3.5.1.2 Indie

Indie patří mezi další země, které jsou součástí humanitární pomoci ADCH Praha. Indii, jako takové, se v posledních letech podařilo hodně rychle se hospodářsky rozvinout, tento rychlý postup se ale místních obyvatel dotýká nerovnoměrně. Na jedné straně nalezneme v Indii nejmodernější internetová a komunikační centra, v hlavním městě Dillí se pracuje na vesmírném projektu, který každoročně pohltné několik desítek milionů dolarů. A na druhé straně zde každý den umírají lidé bez lékařské péče a miliony dětí nechodí do školy. Téměř každá třetí rodina je bez práce a děti zde umírají hladem anebo na nejrůznější druhy nemocí. Mezi nejčastější nemoci patří žloutenka (typu A, B), malárie, úplavice, tyfus anebo tetanus.¹⁴⁷ Velice často děti z chudinských vrstev navštěvují skládky za městy, v kterých se přehrabují a hledají ošacení, zbytky jídla anebo něco, co by se nechalo dále finančně zvýhodnit třeba přijíždějícím turistům. Většina chudých rodin často své děti prodává do jiných rodin anebo i k prostituci. Heterosexuální i homosexuální prostitute je více patrná ve větších městech, ale na venkově se děti z chudých rodin musí živit zase fyzickou prací a to takovou, že od rána od 5 do 22 hodin pracují v místních dolech, kde jsou většinou využívány na stahování kamenných bloků. Právě na venkov se nejvíce zaměřuje pomoc ADCH Praha. V hlavních městech je pomoc nejvíce zaštitěna organizací UNICEF, která má velké zkušenosti s dětmi ulice a snaží se jim plně věnovat. Největší problémy jsou však podobně

¹⁴⁵ Srov: : VANÍČKOVÁ, Eva: Dětská prostituce, Praha: Grada, 2002

¹⁴⁶ Bělorusko se stalo republikou v roce 1991, ale i v současnosti lze zde najít komunistické postupy, které narušují demokratičnost běhu státu ,za co je i místní vláda hodně kritizována.

¹⁴⁷ Staženo 28.2.2010 <http://www.hindustan.cz/cestovani/nemoci-ockovani.aspx>

jako v Thajsku a v některých afrických zemích s místní legislativou. I přesto, že v mnoha zemích je žebrání a prostituce zakázána, tak je neustále praktikována a mnohdy i některými úřady podporována.

3.5.1.3 Uganda

Uganda je rozvojovou zemí v subsaharské Africe, v posledních letech prochází velkým obdobím nestability, která byla způsobena častými politickými převraty a diktátorskými vládami. Svou první nezávislost si vybojovala už v roce 1962, od té doby však země prošla několika občanskými válkami. V současné době je celkem stabilní bez jakýchkoliv politických či náboženských problémů.¹⁴⁸ Snad jediným problémem je komunikace – hovoří se zde více než 40 domorodými jazyky, ale úředním jazykem zůstává stále angličtina a svahilština.¹⁴⁹ Lingvistika má také vliv i na vzdělávání místních obyvatel. Některé rodiny odmítají posílat své děti do školy, neboť jsou zaujaty vůči angličtině, která se zde vyučuje.

Uganda patří mezi první africké země, kde byly prostřednictvím ADCH Praha vystavěny školy jen pro africké obyvatelstvo. Školy zde již samozřejmě stály, ale jen pro anglické přistěhovalce anebo pro rodiny, které využívaly internátní školy pro své ratolesti. Pro obyčejného Afričana zde nebylo místo. Na severu země se stále politické problémy vyskytují, ale na jihu Ugandy je už více jak deset let klid a vzdělanost zde stoupla na 90 %.¹⁵⁰

3.5.1.4 Zambie

Zambie se stala svobodnou republikou v roce 1964 a je typickým rozvojovým státem Afriky. V této zemi nalezneme snad obrovské bohatství v přírodních zdrojích i v nerostném průmyslu. Největším problémem je zde AIDS/HIV, který se lékařům nedaří podchytit a nakaženo je zde téměř 20 % obyvatelstva.¹⁵¹ Nemoci jako AIDS/HIV, tyfus a ebola zkrátily život místním obyvatelům v průměru na 37,8 let. Na druhou stranu v zemi neexistuje téměř žádný obchod s drogami anebo jiná kriminální činnost. Zambie se řadí v ukazatelích lidského rozvoje mezi 13 nejméně rozvinutých zemí na světě i přesto, že vzdělanost zde dosahuje 93 % a na území Zambie se nachází více jak 30 univerzit. Bohatství, které je součástí země, není sdíleno rovnoměrně – jsou se zde propastné rozdíly mezi bohatou elitou a čtvrtinou obyvatel

¹⁴⁸ Srov: JANDA, M. M. L.: Vzdělávací systém v Africe, Brno: Librix, 2011.

¹⁴⁹ Srov: tamtéž

¹⁵⁰ Srov: tamtéž

¹⁵¹ Staženo 11.1.2010 <http://www.educationzambia.com/>

žijících pod hranicí chudoby.¹⁵² ADCH Praha se nejvíce stará o duchovní a lékařskou pomoc v zemi.

3.5.1.5 Konžská demokratická republika

Demokratická republika Kongo patří mezi největší státy v Africe – svou nezávislost si vybojovala už v roce 1960 a gramotnost v zemi dosahuje 96 % i přes řadu problémů. Kongo je pověstné tím, že se zde nachází hodně nerostného bohatství a to převážně diamantových nalezišť, o které mají stále velký zájem Spojené státy americké.

V zemi od roku 1960 proběhlo mnoho občanských válek, nepokojů a vystřídala se zde celá řada vlád. Místní obyvatelé se bojí své děti pouštět do škol, a proto se snaží své děti vzdělávat sami. Podle Martina Maxmiliána L. Jandy tento strach pramení z polovojenských skupin, které už několik desítek let unášejí děti přímo ze školních lavic a dělají z nich nedobrovolné vojáky.¹⁵³ A to patří mezi největší problémy v zemi – podle organizace Amnesty International ozbrojené jednotky do svých řad unesou zhruba každý rok na 45 % dětí z místního venkova. Mezinárodními organizacím jako Amnesty International a i pracovníkům ADCH Praha se podaří zhruba polovinu dětí navrátit zpět do jejich domovů. Děti jsou však doživotně postiženy velkými psychickými problémy, které si musely prodělat během jejich únosu a výkonu nuceného vojenského povolání – mnohdy za neuposlechnutí rozkazu čeká dětské vojáky ponižování, mučení, bití, znásilnění, osahávání anebo i veřejná poprava.¹⁵⁴ To všechno v dětech pěstuje tvrdost a odhodlání i k hrůzným činům. Často bývalí dětské vojáky popisují útrapy, se kterými se setkali během svého mladého života:

„Byli jsme nuceni sledovat ubití dvou chlapců z naší roty. Celé mučení trvalo více jak hodinu, než zraněním oba podlehli a zemřeli.“

„Ve 12 letech jsem byl unesen od rodičů, vojáci se snažili ze mě a z ostatních chlapců vycvičit vojáky. Nechtěl jsem podlehnout jejich politickým záměrům, ale abych přežil, musel jsem. Ze zajetí jsem se dostal až o dva roky později, a to díky zásahu Cizinecké legie.“

Tyto a podobné příběhy jsou v Demokratické republice Kongo denním chlebem dětí i rodičů, kteří se musí každý den strachovat o své děti. Mezi další problémy v zemi patří

¹⁵² Staženo 3.12.2010 <http://praha.charita.cz/res/data/001/000244.pdf?seek=1300970400>

¹⁵³ Srov: JANDA, M. M. L.: Vzdělávací systém v Africe, Brno: Librix, 2011.

¹⁵⁴ Staženo 23.3.2010 <http://www.lekaribezhranic.cz>

chudoba – některé rodiny si nemohou dovolit ani primární vzdělávání dětí, neboť zápisné a školné je velice drahé.

Charitativní pracovníci z ADCH Praha se nejvíce zaměřují na vzdělávání chudých rodin, pomáhají v místech, která jsou postižena hladomorem a epidemiemi. Bohužel se zde nachází dosti korupční systém a ten nejvíce ztěžuje práci právě charitativním pracovníkům. Cizinecká legie, která zde má několik svých základen, se snaží pomocným křesťanským sborům vše ulehčit.¹⁵⁵

3.5.1.6 Thajsko

I přesto, že se v Thajsku v 90 letech 20.století zlepšila ekonomická situace, stále patří mezi rozvojové země a to hlavně z důvodu, že jsou zde stále vidět rozdíly mezi bohatými a chudými lidmi. Je zde zcela totožná ekonomická situace jako v Indii – na jedné straně se nachází mrakodrapy a obchodní centra a na druhé straně chudinské čtvrti, kde lidé žijí mezi odpadky. Jediné, co je zde navíc, jsou kriminální živly. Bohatí lidé parazitují na chudém obyvatelstvu, které také využívají skupiny mafiánů, které obchodují s lidmi, drogami, zbraněmi, tak i zlatem. I přesto, že jsou zde zákony s vysokou laťkou, tak je zvláštní, že se nedotýkají těch, kteří něco páchají stále, ale vždy jen tzv. „malých rybek“. Podle mezinárodní organizace UNICEF se v Thajsku nachází celá řada dětských nevěstinců, kde je možnost sehnat chlapce anebo dívku už od 5 let věku anebo místa, na kterých si můžete pořídit zbrojní pas či samotnou zbraň a to bez jakýchkoli potřebných povolení.

Charitativní pracovníci i přesto, že mají problémy s místní vládou snaží se pracovat v chudinských čtvrtích a pomáhat mladým prostitutkám a prostitutkám k tomu, aby se začali začleňovat do klasického života a přestal se šířit vir HIV. Církevní charita pomáhá lidem prostřednictvím Boha, finančních dotací a vzděláváním. Ostatní mezinárodní organizace jako UNICEF, Lékaři bez hranic anebo Červený kříž se snaží získávat důkazy o nelegálních nevěstincích a ty poté udávat místním orgánům.

3.5.2 Sociální a zdravotnické služby Arcidiecézní charity Praha

Arcidiecézní charita Praha poskytuje zdravotní a sociální služby celkem v devíti střediscích v Praze a ve Středočeském kraji. Pracovníci Charity pomáhají všem, kteří se ocitli v tíživé životní situaci anebo na okraji společnosti, starají se o seniory, matky s dětmi v tísní, o lidi bez domova, o osoby se zdravotním postižením, o oběti domácího násilí a obchodu

¹⁵⁵ Srov: MACDONALD, Peter: Cizinecká legie, Praha: Naše Vojsko, 2001.

s lidmi.¹⁵⁶ Dále také o mladé lidi v krizových situacích a o uprchlíky z ciziny. Na pomoci se samozřejmě podílejí i další farní charity rozestě po celé arcidiecézi, kterých je celkem 40.

3.5.2.1 Domov pro seniory v Mukařově

Pracovníci mukařovského domova pro seniory pomáhají všem klientům prožívat pokojné stáří a to v příjemném a bezpečném prostředí, kde lidé mohou dýchat rodinnou atmosféru s příjemným personálem. Domov podporuje běžný způsob života a snaží se udržovat u svých klientů soběstačnost.

Domov se byl postaven v malé obci zvané Mukařov a nachází se nedaleko lesa. Ve vlastnictví domu je i velká zahrada, která může být plně využívána klienty k odpočinku anebo k setkávání s rodinnými příslušníky či s přáteli. V hlavní budově mukařovského domku se nachází kaple, která slouží pro pravidelné bohoslužby a je i z větší části využívána obyvateli Mukařova a i široké veřejnosti. Dále se zde nachází společenská místnost, která je vybavena knihovnou, kde se obyvatelé domu pravidelně setkávají a využívají ji i k častým společenským akcím. Mukařovský dům je zacílený především na seniory od 65 let a mezi základní principy tohoto domu patří dodržování základních práv, respektování přání a volby klientů, respektování soukromí každého klienta, individuální přístup, podpora samostatnosti a vzájemná tolerance, profesionalita ve všech oborech, odbornost, zvyšování kvalifikace každého pracovníka domku a mezi další velice důležité principy patří podpora v duchovním životě svých klientů.

Celková kapacita domova je v současné době 39 lůžek a pomocná služba je zde praktikována ve dvou typech. Nenalezneme zde jen kapli, knihovnu a rozsáhlou zahradu, ale i plně vybavené pokoje s polohovacími lůžky a potřebným zdravotnickým materiálem. Jsou tu i výtahy k usnadnění chůze klientů a televizory. Pro klienty domu je pravidelně dovážena celodenní strava, včetně dietní, z kuchyně LDN Vojkov. V domě je také možnost využívat návštěv pedikérky, kadeřnice a lékaře, kteří do domova dojíždí pravidelně jednou týdně.

3.5.2.2 Stacionář pro seniory

Arcidiecézní stacionář je určený pro seniory převážně starší 65 let, kteří bydlí se svými blízkými nedaleko vytvořených stacionářů a mají zájem tato střediska navštěvovat. Zpravidla záleží na klientech, jakou frekvenci návštěv si zvolí – jednou týdně anebo i pravidelně každý den. V prostorách stacionáře se mohou přes den setkávat se svými přáteli. Zařízení není

¹⁵⁶ Staženo 25.4.2010 <http://iregistr.mpsv.cz/socreg/>

určeno pro nocování a ani není k tomu žádným způsobem vybaveno – po ukončení celodenních programů (malování, keramika, čtení, sport, procházky apod.) se senioři vrací zpět do svých domovů. Pro pobyty jsou určeny tzv. týdenní stacionáře, kde je možnost trávit i noc.

Prostředí stacionářů je pro klienty velice poutavé, najdete v nich spoustu zajímavých činností, jako třeba: kondiční cvičení, trénování paměti, rukodělné práce, besedy pro hosty, zpívání a mnoho dalších.

Stacionáře jsou vybavovány bezbariérovými přístupy a to hlavně proto, aby se návštěvníci mohli dostat do jakýchkoliv koutů domu – bazén, toaleta, zahrada, knihovna apod. Pro klienty je zajištěna odborná pomoc, pokud by došlo k náhlému zhoršení zdravotního stavu, a samozřejmě je i nadstandardní vybavenost hygienickými pomůckami.

Stacionář, který je v majetku ADCH Praha, je určený především občanům z Prahy 5, ale v zásadě je otevřen komukoli, kdo má zájem strávit příjemný den se stejně starými osobami.

3.5.2.3 Středisko s pečovatelskou službou

Středisko s pečovatelskou službou se věnuje převážně seniorům starším 65 let, jež jsou, vzhledem ke svému věku, zdravotní situaci a sociální situaci, závislí na pomoc druhých osob.¹⁵⁷ Pracovníci ve střediscích s pečovatelskou službou se snaží poskytovat podporu klientům tak, aby to nenarušilo celkovou osobnost a snížilo procento závislosti na druhých anebo na poskytované službě. Takové středisko nalezneme například v Brandýse nad Labem anebo v Praze v Karlíně či v jiných městech v okolí Prahy.

V Brandýse nad Labem se nachází Azylový dům sv. Gerarda, který je určený pro matky s dětmi v tísní (ženy bez přístřeší, ženy s dětmi, co jsou ohroženy domácím násilím, ženám závislých na drogách anebo těm, které jsou nuceny k prostituci). Pracovníci domu poskytují dočasné ubytování a základní vybavení pro kojence i dospívající děti. Středisko poskytuje i služby osobní asistence a je tvořeno převážně prostřednictvím dobrovolníků z řad seniorů. Azylový dům však neposkytuje jen pomoc matkám a dětem, ale i sociálně-právní poradnu v krizových situacích, asistenční pomoc pro seniory a lidi se zdravotním postižením. Práce charitativních pracovníků spočívá v pomoci při hledání nového ubytování anebo zaměstnání a také v pomoci při výchově dětí.

Azylový dům v Brandýse nad Labem je třípodlažní se společným příslušenstvím (kuchyně, koupelny a toalety) a je zde zavedený podobný systém jako v ženském klášteře.

¹⁵⁷ Staženo 23.5.2010 <http://www.charita.cz>

V suterénu domu se také nachází praktické místnosti, prádelna a také velice důležitá terapeutická místnost, kde se provádí celá řada společenských aktivit – terapie, oslavy, karnevaly a zábavné hry pro děti. Součástí domu je i velká zahrada a pískoviště pro nejmenší klienty. Azylový dům sv. Gerarda nabízí dlouhodobý pronájem pokojů za symbolickou cenu.

Charita v Brandýse nad Labem pomáhá také zdravotně postiženým seniorům, kteří svou vlastní silou nezvládají běžné denní i noční úkony všedního života – jedná se o pomoc s denní hygienou, vařením, úklidem apod. Součástí jsou i doprovody a pomoc v řadě institucí anebo ve zdravotnických zařízeních. Klienti, kteří vyžadují tuto službu, mohou trávit svůj čas v azylovém domě anebo je pravidelně navštěvují charitativní pracovnice. Cílovou osobou však nejsou jen senioři starší 65 let, ale i osoby s vážným onemocněním. Kapacita azylového domu je 25 klientů a proto nabízí i rodinné prostředí a příjemné prožívání života. Klienti, kteří žijí ve svých domácnostech a jsou navštěvováni charitativními pracovníky, mají možnost si od charity zapůjčit zdravotnický materiál a pomůcky jako polohovací postel, hrazdu k posteli pro lepší zvedání, invalidní vozík, chodítka a toaletní křeslo.

Součástí azylové domu jsou i pravidelné vzdělávací kurzy – základy PC, kurzy jazyků jako angličtiny, němčiny, španělštiny anebo italštiny, též řada seminářů a přednášek na rozličná témata.

3.5.2.4 Azylový dům svaté Terezie v pražském Karlíně

Pracovníci Azylového domu sv. Terezie pomáhají všem lidem v tíživé životní situaci. Většina klientů pochází z řad lidí bez domova. Azylový dům je rozdělen do několika částí: na klasický azylový dům pro dlouhodobé ubytování mužů a žen, na noclehárnu určenou pro krátkodobé ubytování mužů a žen, na tzv. šatník, jídelnu s hygienou a na poradnu pro lidi v tísní. Pro klienty tohoto centra je v nízkoprahové denní části připravena možnost se vysprchovat anebo si pořídit něco z šatníku. V jídelně je také připravena polévka, chléb, čaj a káva.

Sociální služba v azylovém domě poskytuje také možnost přenocování a osobní hygieny pro lidi bez přístřeší. Je to dobrá součást prevence proti sociálnímu vyloučení ze společenského života. Tato služba je pro klienty řešena individuálně a každý klient se ubytovává anebo využívá hygienu na sobě nutnou dobu, která představuje pro lidi bezpečí a odpočinek. Noclehárna je určena pro dospělé osoby, pro muže a ženy. Cílem noclehárny je

snižovat počet lidí, kteří přespávají na ulici hlavního města Prahy. Je to hlavně z důvodu, aby se začalo snižovat riziko šíření chorob¹⁵⁸ a parazitů¹⁵⁹ ve společnosti.

Pracovníci azylového domu se snaží snižovat rizika zdravotní újmy u lidí, kteří se nacházejí v tíživé sociální a zdravotní situaci. Snaží se také podporovat sociální začlenění klientů zpět do společnosti a to prostřednictvím různých projektů Arcidiecézní charity Praha. Azylový dům svaté Terezie má svá pravidla, která musí být dodržována:

- sociální služba je poskytována lidem, kteří jsou bez přístřeší a v situaci hmotné nouze, noclehárna nezastupuje levné komerční ubytování
- poskytovaná služba není anonymní. Může být uzavřena jen se souhlasem uživatele s poskytnutím osobních údajů (evidenční list) a na základě písemné dohody o dočasném přístřeší
- Noclehárna se poskytuje za úhradu (vnitřní předpis – Pravidla pro vybírání platby na noclehárně)
- práce je postavena na týmové spolupráci všech pracovníků v zařízení
- principem práce je celoživotní vzdělávání a směřování k profesionalitě při jednání s uživatelem (pravidelné porady, hodnocení zaměstnanců, supervize, videotrénink, předávání služeb)
- práce s klientem je založena na partnerském přístupu bez předsudků
- tým pracovníků se snaží motivovat uživatele k dalším krokům, které sice nejsou podmínkou pro poskytování sociální služby, ale vedou k řešení nepříznivé sociální situace klienta s respektem k osobní vůli klienta
- služba je tvořena veřejnými a jasnými pravidly pro poskytnutí sociální služby, pravidla jsou závazná pro všechny uživatele a zaměstnance Azylového domu sv. Terezie

Sociální program s názvem „šatník, jídelna a hygiena“ je poskytována jen v denním režimu lidem bez přístřeší – cílem programu je poskytovat klientům osobní hygienu a ošacení. Umytí a čistě ošacení klienti centra mohou snadněji zapadnout ve společnosti a najít si i nějakou práci a tím si i zajistit dlouhodobější minimální životní standard. Stejně tak i

¹⁵⁸ Choroby mohou být v podobě viru HIV/AIDS, mononukleozy, syfilisu. Velice častou chorobou mezi bezdomovci a narkomany je žloutenka, která vzniká z nemytí rukou, požívání nakažených potravin anebo z používání nesterilních zdravotních materiálů (injekční stříkačka). Vir HIV/AIDS se přenáší většinou mezi mladou populací lidí bez domova anebo tzv. „skvotery“, kteří mají nechráněný pohlavní styk anebo obdobně jako u žloutenky používají stejné injekční stříkačky.

¹⁵⁹ Parazitě mohou být v podobě vši, mušek anebo filcek.

poskytováním pravidelné hygieny a nového ošacení se snižuje riziko přenášení chorob a parazitů. K regulaci rizika viru HIV/AIDS a žloutenky pomáhá i středisko Drop-Inu, které poskytuje narkomanům nové injekční stříkačky. Pracovníci tohoto sociálního projektu své nové klienty seznamují i s využitím dalších programů.

Šatník je pro klienty otevřený každý všední den od 10 do 16 hodin. Klienti si zde mohou pořídit zdarma jakékoliv ošacení pro sebe a své blízké – od spodního prádla počínaje a po obuv konče. Poskytování šatníku by ale nebylo možné bez pomoci veřejnosti, která pravidelně odevzdává použité ošacení do sbírkových charitativních center. Azylový dům svaté Terezie nabízí pro klienty nepřetržitý provoz a proto je možné oblečení kdykoli do domu zanešt.

Pro klienty je také připravena jídelna, kde se poskytuje strava. Od 10 do 12 hodin je možnost zde získat za pouhých 8,- Kč teplou polévku dle denní nabídky, chléb a kávu z melty. Pracovníci jídelny azylového domu dodržují čtyři základní pravidla, mezi které patří:

- nehodnotit klienty podle toho, co si zaslouží a nezaslouží, ale poskytovat pomoc těm, kteří jí potřebují.
- poskytovat své služby anonymně tzn., že nevyžadují jména od svých klientů.
- své služby jako jídlo/šatník/hygienu poskytují za úhradu, ale nedostatek financí není důvodem neposkytnutí pomoci.
- služba jídelny/šatníku/hygieny je poskytována všem, kteří dodržují společenská pravidla.

Součástí azylového domu je také odborné sociální poradenství, které poskytuje sociálně-právní poradnu a lékařskou poradnu pro těžké případy – spíše to má funkci první pomoci. Zdravotníci se starají o omrzliny, okousané rány například od potkanů anebo o akutní bolesti způsobené průběhem života anebo hygienického stavu klienta. Sociálně-právní poradna se stará o pomoc při hledání nového zaměstnání, vytváření osobní dokumentace (životopis, průvodní dopis do zaměstnání, vyplňování dotazníků pro úřady apod.), poskytování základních právních porad během občanskoprávních soudů anebo při pomoci z dluhové krize. Dále také pracovníci poskytují poradenství v oblasti zdravotní péče a sociálního pojištění za pomoci mnoha dalších agentur, jež se starají o projekty ze státní sociální podpory anebo z Evropské unie. Snaží se také asistovat klientům mimo poradnu – doprovázet je do institucí a do zdravotních center. Mezi cílové skupiny klientů Azylového domu svaté Terezie patří osoby bez přístřeší, osoby v krizi, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, senioři, osoby

propuštěné z výkonu trestu a osoby, které vedou pochybný a rizikový způsob života. Základní heslem Azylového domu svaté Terezie je „solidarita, která vychází z křesťanského života“.

3.5.2.5 Centrum pro tělesně postižené Fátima

Hlavním posláním domu je poskytovat podporu lidem se sníženou soběstačností z důvodu tělesného postižení a to převážně míchy. Centrum nabízí klientům přechodné ubytování na dobu určitou a pomoc při opětovném získání soběstačnosti – pomoc při každodenní hygieně, oblékání, stravování, péči o vlastní tělo a také o pohyb v běžném prostředí. Pro klienty je také důležitá psychická podpora v době vzniku poranění a i poté – člověk se mnohdy uzavírá do sebe a někteří nedokážou přijmout osudy svého života. Programem domu Fátima je pomoc člověku zorientovat se v nových životních situacích, jež jim život přináší – je to dlouhodobý proces založený především na vlastní aktivitě jedince. Centrum je zacíleno na osoby, které chtějí nějakým způsobem změnit svou dočasnou životní situaci. Neumí však pomoci těm, kteří žádají trvalé bydlení anebo rehabilitaci ve smyslu intenzivní fyzioterapie anebo těm, kteří trpí akutními zdravotními problémy či stavem, jež vyžaduje trvalou lékařskou zdravotní péči. V takovém případě nabízí pracovníci centra potřebné kontakty na poskytovatele podobných služeb, jež mohou vyhovovat daným požadavkům. Bezbariérové prostředí a speciální přístup zaměstnanců umožňuje klientům během různě dlouhých pobytů se aktivně zapojovat do běžného života. Každý klient, který přichází do centra, má svůj osobní cíl, jež si předem určí a je mu i přidělen pracovník, co mu při příchodu do domu sestaví individuální plán, aby nabyl a získal potřebné dovednosti. Součástí programu centra je také nacvičování obyčejného života ve cvičném domě/bytě, který je bezbariérový a klient se zde naučí pracovat v rámci pravidelných programů a školení. Mezi hlavní zásady pro pracovníky patří křesťanský přístup ke klientům a konkrétní záměr, který podporuje klienty při řešení problémů. Dále se také pracovníci snaží pro návštěvníky vytvářet stabilní domácí prostředí, podobné jejich domovům. Zaměstnanci domu se snaží o to, aby byla zachována pro klienty co nejvyšší míra soběstačnosti a samostatnosti. Pilířem celého programu pomoci je tzv. „ergoterapie“, která je součástí běžného života klienta. Díky ergoterapii si klient stanovuje pravidelně individuální cíle, kterých chce pomocí služby dosáhnout.

3.5.2.6 Projekt Magdala

Dalším pomocným centrem ADCH Praha je tzv. projekt Magdala, který zajišťuje krizovou a komplexní následnou pomoc těm, kdo zažili domácí násilí, nucenou prostituci či práci a obchodování s lidmi. Služby v poradně zajišťují odbornou sociální a krizovou pomoc v rámci poskytnutí bezpečného ubytování s utajenou adresou a asistencí při jednání s úřady a terapeutickými centry. Projekt poradny Magdala není však jen záležitostí ADCH Praha, ale podobné služby jsou poskytovány i v jiných charitativních zařízeních po celé České republice. Posláním projektu Magdala je pomáhat těm, kdo byli zotročeni a zbaveni své vlastní vůle, o sobě rozhodovat a znovu nalézt vlastní důstojnost a svobodu, převzít plnou zodpovědnost za svůj další život. Poradna Magdala poskytuje odborné sociální poradenství (zahrnuje sociálně-právní poradnu a informace pro klienty), krizovou pomoc (psychologická pomoc, zprostředkování lékařského ošetření, materiální pomoc – bezpečné prostředí, tekutiny, základní potraviny, hygienické potřeby a ošacení), doprovody (asistence při kontaktu s úřady a lékaři), sociálně terapeutické služby (obnovení ztracených anebo získání sociálních dovedností), psychologické poradenství (zaměřuje se na zpracování traumatických událostí z předešlých zážitků – nucená dětská práce, nucená i nenucená prostituce, konflikty v rodině, trauma z věznic i z dětských domovů), asistované setkávání rodičů s dětmi a dokonce i rodinná mediace, což je proces vyjednávání s rodiči metodou rychlého a kultivovaného mimosoudního řešení rodinných sporů.

Provoz poradny je otevřen všem klientům od 10 do 17 hodin, ale v případě výjimečné krizové situace je možnost použít non-stop telefonní linku pomoci.¹⁶⁰ Stejně jako ostatní charitativní centra i tato poradna poskytuje naprostou anonymitu. Pro klienty je zde připravena naprostá diskrétnost a bezpečné prostředí, které je plně bezplatné a není potřeba žádného doporučení z jiné instituce.

3.5.2.7 Středisko Migrace

Je to projekt, který je zaměřený na pomoc pro migranty a uprchlíky – cílem projektu je poskytnout nezbytnou a kvalifikovanou pomoc lidem, kteří přicházejí ze zemí, kde jsou jejich životy, zdraví a rodiny ohroženy. A to prostřednictvím sociálního a právního poradenství – důležitou součástí pomoci je řešení problémů s českými úřady a institucemi. Projekt díky svému křesťanskému duchu ke každému jednotlivci přistupuje individuálně a dodržuje vždy humanitární hlediska a listinu základních práv a svobod člověka. Mezi služby poskytované

¹⁶⁰ Telefonní číslo na non-stop linku pomoci je 737234078

projektem patří: poradna pro migranty a uprchlíky, resocializační program pro cizince a oběti jakéhokoliv násilí, komplexní podpora svých klientů, spolupráce se Správou uprchlických zařízení, asistenční služby a tzv. „projekt MEDEVAC“. Projekt MEDEVAC se přímo zaměřuje na humanitární evakuace zdravotně postižených obyvatel z různých zemí, kde je klient ohrožen. Primárně je projekt zaměřen převážně na dětské klienty, kterým není v rodné zemi poskytována dostatečná a potřebná zdravotní a sociální pomoc a tím je klient silně ohrožen na životě. MEDEVAC je sice arcidiecézním projektem, ale z větší části je financovaný a zastřešený Ministerstvem vnitra České republiky a organizačně se na něm podílí pracovníci charity. Díky projektu se do České republiky dostane vždy alespoň jeden z rodičů, který svého potomka doprovází na lékařská vyšetření případně i na operaci. Středisko Migrace pro své dětské klienty a jejich doprovod zajišťuje veškerou potřebnou pomoc – dočasné ubytování, stravu, ošacení, hygienu, sociálně-právní pomoc a volnočasové aktivity. Po propuštění z nemocnic jsou dětem nabídnuty dětské léčebny, kde probíhá vždy téměř měsíční rekonvalescentní pobyt.

3.5.3 Souhrn

Pražská arcidiecéze má rozlohu 8.990 km², při sčítání lidu v roce 2001 do ní spadalo 2,1 miliónu obyvatel.¹⁶¹ Arcidiecézní charita Praha působí nejen na území Prahy, ale také ve Středočeském kraji. Součástí charitní sítě pomoci v pražské arcidiecézi jsou profesionální a dobrovolnické farní Charity, kterých zde pracuje 40.¹⁶² Arcidiecézní charita svými projekty však přispívá i v rozvojových zemích.

Ve výše uvedeném přehledu jednotlivých charitativních činností, které spadají do působnosti pražské arcidiecéze, jsem se věnoval neobvyklým a pro mne zajímavým projektům. Přehled dalších aktivit uvádím v níže uvedené tabulce, kde jsem vybral 23 farních charit, jejichž služby jsem dále analyzoval.

Z oblastních a farních charit pražské arcidiecéze vyčnívá činnost neratovické charity, která pod sebou sdružuje několik dalších farních charit a významně tak přispívá řešení sociální problematiky tohoto regionu. Zajímavé projekty ale nalezneme ve všech níže uvedených farních charitách, příkladem může být sbírka vyřazených autolékárniček nebo realizované projekty podpořené Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost.

¹⁶¹ Staženo 1.3.2012 <http://www.apha.cz>

¹⁶² Staženo 1.4.2012 <http://praha.charita.cz/sluzby/>

Všechny v tabulce uvedené Charity se věnují pečovatelské službě, sociálnímu poradenství a osobní asistenci. Častou službou je i sociální rehabilitace a terénní programy. V menším rozsahu jsou pak zastoupeny azylové domy, domovy pro seniory, denní stacionáře nebo nízkoprahová zařízení pro mládež. I s ohledem na tento fakt je nabídka sociálních služeb v tomto regionu velmi pestrá a rozsáhlá. Chybí zde ale zařízení hospicového typu, které pražská arcidiecéze neprovozuje. Pro farní charity by tato sociální služba byla finančně velmi náročná.

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA SOCIÁLNÍ SLUŽBY	PEČOVATELSKÁ SLUŽBA	ODLEHČOVACÍ SLUŽBA	OSOBNÍ ASISTENCE	DOMOVY PRO SENIORY	DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ	CENTRA DENNÍCH SLUŽEB	DENNÍ STACIONÁŘE	AZYLOVÉ DOMY	NOCLEHÁRNY	NÍZKOPRAHOVÁ DENNÍ CENTRA	DOMY NA PŮL CESTY	NÍZKOPRAHOVÁ ZAŘÍZENÍ PRO MLÁDEŽ	KONTAKTNÍ CENTRA	TERÉNNÍ PROGRAMY PRO PROBLÉMOVÉ SKUPINY	SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBY PRO SENIORY A HANDICAPOVANÉ	SOCIÁLNÍ REHABILITACE	INTERVENČNÍ CENTRUM	SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ	CHARITNÍ ŠATNÍK
FCH BENEŠOV	•		•												•				•	
FCH BEROUN	•		•				•	•	•	•						•	•		•	•
FCH BRANDÝS NAD LABEM	•	•	•		•				•						•	•		•	•	
FCH ČELÁKOVICE	•	•	•											•		•	•		•	
FCH ČERNOŠICE	•							•							•				•	
FCH DOBRŘÍŠ	•	•	•	•													•		•	•
FCH KLADNO	•		•					•							•		•		•	
FCH KLECANY	•		•												•		•		•	
FCH KOSTELEČ NAD LABEM	•		•												•		•		•	
FCH KRALUPY NAD VLTAVOU	•	•	•						•				•				•		•	•
FCH LIBIŠ	•		•												•		•		•	
FCH LYSÁ NAD LABEM	•		•												•		•		•	
FCH NERATOVICE	•	•	•					•					•			•	•	•	•	
FCH NYMBURK	•		•	•											•		•		•	
FCH OBŘÍSTVÍ	•		•				•	•							•		•		•	
FCH ODOLENÁ VODA	•	•	•	•				•											•	
FCH OTVOVICE	•		•												•		•		•	
FCH PŘÍBRAM	•	•	•					•							•		•		•	
FCH ROUDNICE NAD LABEM	•	•	•						•		•		•		•		•		•	
FCH ŘEVNICE	•		•												•		•		•	
FCH ŘÍČANY U PRAHY	•		•												•		•		•	•
FCH STARÝ KNÍN	•		•						•						•	•	•		•	

FCH VLAŠIM	•		•											•		•		•	•	
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	23	8	23	3	1	0	2	7	7	3	2	0	3	1	16	8	18	2	23	5

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA ZDRAVOTNÍ SLUŽBY A OSTATNÍ SLUŽBY	OŠETŘOVATELSKÁ SLUŽBA	HOSPICOVÁ SLUŽBA	DOBROVOLNICKÁ CENTRA	MULTIFUNKČNÍ CENTRUM	MATEŘSKÉ CENTRUM	HUMANITÁRNÍ POMOC
FCH BENEŠOV	•					
FCH BEROUN	•				•	
FCH BRANDÝS NAD LABEM	•					
FCH ČELÁKOVICE	•					
FCH ČERNOŠICE	•					
FCH DOBŘÍŠ	•					
FCH KLADNO	•					
FCH KLECANY	•					
FCH KOSTELEČ NAD LABEM	•					
FCH KRALUPY NAD VLTAVOU	•				•	
FCH LIBIŠ	•					
FCH LYSÁ NAD LABEM	•					
FCH NERATOVICE	•					•
FCH NYMBURK	•					
FCH OBŘÍSTVÍ	•					
FCH ODOLENÁ VODA	•					
FCH OTVOVICE	•					
FCH PŘÍBRAM	•					
FCH ROUDNICE NAD LABEM	•			•	•	
FCH ŘEVNICE	•		•			
FCH ŘÍČANY U PRAHY	•					•
FCH STARÝ KNÍN	•		•		•	
FCH VLAŠIM	•					•
SOUČET JEDNOTLIVÝCH VYKONÁVANÝCH SLUŽEB V DIECÉZI	23	0	2	1	4	3

3.6 Řeckokatolická charita

3.6.1 Stručné dějiny řeckokatolické církve v českých zemích

Řeckokatolická církev byla na území Čech, Moravy a Slezska zřízena už v roce 1818 a to při vzniku Československa v rámci prešovské eparchie. Ta byla založena na podnět papeže Pia VII.. Do střední Evropy se však řeckokatolická církev dostala už v roce 1596, a to díky brestlitevské unii, kde se dále vyvíjela až do doby, než se dostala na území Čech, Moravy a Slezska. Plně se však církev na území Čech rozvíjela až od 16. 12. 1933. V té době zde byla zřízena první stálá farnost (ústřední farnost u kostela sv. Klimenta v Praze), což vedlo k založení několika dalších farností a duchovních správ na Moravě a Slezsku. Na zřízení řeckokatolické církve neměl podíl jen papež, ale také prešovský biskup Pavol Peter Gojdič. Mezi lety 1933 – 1938 řeckokatolická církev za pomoci papeže a prešovského biskupa významně vzkvétala. První útlum přišel během druhé světové války a to mezi lety 1939 – 1945. V této době byla práce řeckokatolické církve značně omezena v rámci Protektorátu Čechy a Morava. Duchovní, kterým se podařilo přežít úklady války do roku 1950 na území Československa, vybudovali celkem šest duchovních správ a to v Liberci, Tachově, Plané, Jelení, Mikulově a v Bruntále. Poté se řeckokatolická církev opět dostala do velkých problémů. Slovenská komunistická strana dne 28. 4. 1950 zinscenovala tzv. „Prešovský sobor“, na němž celou řeckokatolickou církev zakázala, postavila mimo zákon a její věřící prohlásila za pravoslavné. To se však nelíbilo představeným celé církve a tak se snažili bránit svá svobodná práva na náboženské vyznání – ale marně. Kdokoliv vzdoroval stejně jako biskup Gojdič (zemřel ve vězení a v roce 2001 byl papežem Janem Pavlem II. beatifikovaný) byl zatčen, odsouzen na doživotí za velezradu.

Řeckokatolická církev byla obnovena až o 18 let později (1968 – s příchodem vojáků Varšavské smlouvy do Československa) od chvíle, kdy byl biskup Gojdič zatčen a to za účelem komunisticko-náboženské špionáže. Většina věřících však prohlédla systém dřívější vlády a proto se lidé k církvi hlásili jen sporadicky. Mezi lety 1968–1989 se v řeckokatolické církvi se nacházela jen hrstka věřících, kteří se nebáli těch, co pod svou klopou u saka skrývali malý odznáček STB.

Církev řeckokatolická byla oficiálně znovu obnovena až 1. 1. 1993, kdy byl v Praze zřízen český vikariát a o tři roky později 13. 3. 1996 samostatný apoštolský exarchát v České republice (vyhlášen papežem Janem Pavlem II). Znovuobnovení řeckokatolické církve si vzal na starost biskupský vikář Ivan Lijavec (v postu biskupa do roku 2003; jeho nástupcem se stal

biskup Hučko), který se hlásil k byzantskému obřadu a svým činem dal impuls k obnově a také společně s papežem Janem Pavlem II. pojistil řeckokatolickou církev, aby do budoucna nemusela už čelit podobným problémům jako dříve, tím způsobem, že převedl celou řeckokatolickou církev pod pravomoc Apoštolského stolce.

Podle ověřených výzkumů z roku 2012 se v současné době k řeckokatolické církvi (tzn. ve 25 farnostech) hlásí celkem 9927 obyvatel. Nutno ale dodat, že většina z nich je tvořena obyvateli, kteří v České republice dlouhodobě pracují (Slováci, Ukrajinci apod.). O všechny tyto lidi se stará celkem 35 duchovních. Řeckokatolická církev i přesto, že si prošla mnoha problémy v minulosti, dnes odevzdává kvalitní práci svým věřícím. Na počtu věřících je vidět, jak se lidé rádi vrací ke své staré rodinné tradici, jež jim byla nejdříve vytrhnuta nacisty a poté komunisty.

3.6.2 Činnost Řeckokatolické charity

Mezi Řeckokatolické charity v českém regionu se řadí charita v Praze a dále oblastní charity v Českých Budějovicích a v Liberci.¹⁶³

Hlavní činnosti řeckokatolické charity v Praze jsou:

- Charitativní: pořádání veřejných sbírek a dobročinných akcí, shromažďování finančních i jiných prostředků za účelem pomoci potřebným v ČR i v zahraničí.
- Sociální: zřizování a provozování sociálních služeb a zařízení, integrace cizinců, právní poradenství pro migranty.
- Vzdělávací, preventivní a výchovná: zřizování a provozování vzdělávacích, výchovných a preventivních služeb a zařízení i pro cizince a menšiny.
- Humanitární: koordinace a realizace pomoci v souvislosti s katastrofami, živelnými pohromami a válečnými konflikty.
- Zdravotnická: zřizování a provozování zdravot. služeb a zařízení, psychologické poradny.
- Duchovní: zajišťování služeb duchovní povahy a formace. Vytváření fondů na pomoc lidem v nouzi a zařízením, které se ocitnou ve stavu ohrožení nebo krize.
- Dobrovolná: organizování dobrovolnických aktivit na pomoc lidem v nouzi a na podporu a pomoc zařízením.

¹⁶³ Staženo 10.4.2012 <http://reckokat.cz/charita/>

- Doplnková činnost: činnost za účelem dosažení zisku, osvěta a propagace charitního díla, činnost kulturní, společenská, zájmová, aktivity volného času.

Řeckokatolická charita je součástí Charity Česká republika.

Oblastní Řeckokatolická charita v Českých Budějovicích se zabývá zejména pomocí cizincům, žijícím na území ČR. Přípravuje pro ně kurzy českého jazyka a v případě potřeby jim pomáhá komunikovat s úřady. Jinými slovy, snaží se stavět mosty mezi nimi a majoritní společností a integrovat je do naší společnosti. Kromě péče o cizince také například pořádá klub pro maminky s dětmi.¹⁶⁴

Řeckokatolická oblastní charita v Liberci nabízí duchovní pomoc, pomoc při vyřizování dokladů na cizinecké policii, pomoc při podávání žádostí za účelem zaměstnání, podnikání a sloučení rodiny na konzulátu ČR na Ukrajině, pomoc při hledání práce nebo ubytování, pomoc při tlumočení do českého jazyka a překlady dokladů nebo například konzultace v otázkách zdravotního pojištění a pomoc v případě úrazu.¹⁶⁵

3.6.3 Souhrn

Řeckokatolická charita patří mezi mladé charity v českém regionu, její činnost se zaměřuje především na pomoc v každodenním životě, ať už se jedná o duchovní nebo materiální pomoc. Výjimečnou součástí této charity je především pomoc cizincům: pořádání kurzů českého jazyka, integrace do společnosti, vyřizování dokladů na cizinecké policii a další výše uvedené. V současné chvíli je obtížné získat dostatečné množství podrobných informací, které bych mohl uvést v přehledové tabulce, proto jsem se v tomto případě omezil na detailní popsání činností v oblastních charitách a tabulku zde neuvádím.

¹⁶⁴ Staženo 10.4.2012 <http://www.proglas.cz>

¹⁶⁵ Staženo 10.4.2012 <http://reckokat.cz/charita/>

Závěr

Přítomná diplomové práce „Činnost charitativních organizací katolické církve“ si klade za cíl představit charitu jako takovou a vytvořit současný souhrnný přehled činností charitativních organizací katolické církve v české provincii a vyhodnotit, jak tyto činnosti odpovídají požadavkům regionů. Z důvodu omezení rozsahu se tato práce zaměřuje především na tyto diecézní charity: Diecézní charita České Budějovice, Diecézní katolická charita Hradec Králové, Diecézní charita Litoměřice, Diecézní charita Plzeň, Arcidiecézní charita Praha a Řeckokatolická charita.

Prvním cílem této práce je představit tedy podstatu charity. Charita, jak již bylo řečeno, je milosrdná láska. Touto projevenou láskou vůči strádajícím lidem, kteří hledají pomoc v charitativních organizacích, můžeme změnit sami sebe, neboť plníme tímto Boží vůli. Charitativní činnost patří už od počátku církve k její podstatné součásti. Křesťané mají následovat Kristova příkladu a pomáhat svým trpícím bližním, především nejchudším a nejpotřebnějším. Na tomto místě bych rád zmínil úryvek z Nového Zákona, který popisuje charitu:

*„Neboť jsem měl hlad, a dali jste mi najíst,
měl jsem žízeň, a dali jste mi napít,
byl jsem cizí, a ujali jste se mě,
byl jsem nahý, a oblékli jste mě,
byl jsem nemocen, a navštívili jste mě,
byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně.“*

(Mt 25,13-16)

I další příklady podobenství, ze kterých charita vychází, lze nalézt v Novém Zákoně jako je např. podobenství o milosrdném Samaritánovi, který se ujal potřebného, i když patřil ke zneprátelenému národu (Lk 10,25-37). Když se neprojevují skutky, je víra sama o sobě mrtvá (Jak 2, 14-17). Je tedy potřeba stále prohlubovat více sociální citlivost vůči potřebným, vůči lidem, kteří žijí na okraji společnosti a kteří se neumí o sebe postarat.

V České republice působí celá řada lidí, kteří bez nároku na uznání či ocenění pracují na poli charitního díla. Životní cesta těchto lidí je nelehká, ale je krásná a já obdivuji všechny, kteří si tuto cestu zvolí jako své poslání.

Druhým cílem mé diplomové práce, jak je již výše uvedeno, je zmapovat činnost charitativních organizací katolické církve v České republice. I když jsem se musel omezit pouze na českou provincii, protože jsem v průběhu analýzy zjistil, že je toto pole velmi široké a těžce zmapovatelné, byl jsem překvapen, jak moc je tato charitativní činnost pestrá. Charita Česká republika sama uvádí, že „pomáhá všem, kdo pomoc potřebují bez ohledu na barvu pleti, národnost nebo náboženství. Pomáhá chudým, opuštěným, nemocným, starým, tělesně, mentálně, psychicky či zdravotně postiženým, bezdomovcům, migrantům a uprchlíkům, matkám v tísní, opuštěným a týraným dětem, narkomanům, alkoholikům, prostitutkám, vězňům, utlačovaným menšinám, lidem postiženým katastrofami, válkou a vůbec všem, kteří se ocitnou v jakékoliv nouzi. Přitom základním principem, metodou práce, je vyhledávání jakékoliv nouze a snaha nalézat řešení jejího odstranění, a to doprovázet úctou k člověku a s Boží láskou.“¹⁶⁶.

V každé arcidiecézní či diecézní charitě je tedy základní složkou farní, oblastní nebo městská charita. Tyto charity mohou být malé jen s několika službami, ale i velké s mnoha projekty. Mohou být též charity jen dobrovolné, jejichž základní činností je organizování jednorázových charitativních akcí a sbírek. Liší se i míra jejich samostatnosti. Snažil jsem se ve své práci poskytnout orientaci v problémech, které dnešní společnost trápí. Každá jmenovaná diecézní charita, na kterou jsem se zaměřil v české provincii, má jinou rozlohu působnosti s jiným počtem obyvatel a různými potřebami. Proto je činnost charity v každé oblasti specifická něčím jiným. Velkou roli v poskytování charitativních služeb hrají i finance, jelikož každá z uvedených diecézí má i jiné finanční možnosti. Tato rozmanitost činností i forem existence zaručuje stálý vývoj a růst charity v ČR.

Ve třetí části přítomné práce jsem se snažil vytvořit souhrnný přehled poskytovaných charitativních služeb v jednotlivých diecézích prostřednictvím tabulek. Jedná se o služby typu – sociální poradenství, služby sociální a zdravotnické péče, služby sociální prevence, charitní služby, humanitární pomoc a pomoc cizincům v nouzi. Je důležité v jednotlivých souhrnech přihlédnout nejen k rozloze a počtu obyvatel diecéze¹⁶⁷, ale též k počtu mnou zvolených a posuzovaných oblastních či farních charit v daném regionu:

- Diecézní charita České Budějovice – 25 OCH/FCH
(Českobudějovická diecéze: rozloha – 12 500 km², počet obyvatel – 751 700)
- Diecézní katolická charita Hradec Králové – 22 OCH/FCH

¹⁶⁶ <http://charitaliberec.cz/o-nas/>

¹⁶⁷ Níže uvedené údaje k jednotlivým diecézím jsou staženy z internetových stránek jednotlivých diecézí, počet obyvatel je zaokrouhlen, součet je z roku 2001.

- (Královéhradecká diecéze: rozloha – 11 650 km², počet obyvatel – 1 260 000)
- Diecézní charita Litoměřice – 10 OCH/FCH
(Litoměřická diecéze: rozloha – 9 380 km², počet obyvatel – 1 335 200)
- Diecézní charita Plzeň – 15 OCH/FCH
(Plzeňská diecéze: rozloha – 9 236 km², počet obyvatel – 795 000)
- Arcidiecézní charita Praha – 23 OCH/FCH
- (Pražská arcidiecéze: rozloha – 8 990 km², počet obyvatel – 2 100 000)

Rád bych zde uvedl vlastní shrnutí a zhodnocení všech těchto diecézních Charit. Myslím si, že ve všech regionech je činnost Charity ČR evidentní a velmi pestrá. Je také vidět, že tyto organizace reagují na rozdílné požadavky té které diecéze, což je velice cenné. Např. Praha jako hlavní město má mnohem větší problémy než ostatní menší města, které dosahují nad národní rozměr (prostituce, bezdomovectví, drogy apod.).

Arcidiecézní charita Praha sdružuje kromě svých projektů (např. Adopce na dálku®) mnoho profesionálních i dobrovolnických Charit. Téměř všechny tyto Charity poskytují pečovatelskou službu a sociální poradenství či osobní asistenci. Často se v této oblasti objevují i terénní programy. Podle mě je nabídka služeb v tomto regionu velmi rozsáhlá. Stejně tak je tu věnována velká pozornost humanitární pomoci, která je asi největší ze všech zmíněných diecézí, dále tuto snahu můžeme vidět hlavně u Diecézní charity České Budějovice. Je nutné však znovu zmínit, že každá charitativní organizace čerpá úplně jiné finanční prostředky, např. Arcidiecézní charita Praha je nejvíce závislá na svých penězích či případně na některých dotacích, ale jelikož patří mezi bohaté regiony, nemůže čerpat z peněz příhraniční spolupráce jako třeba litoměřická a plzeňská Charita.

Diecézní charita Plzeň je především zaměřena na pečovatelskou službu, sociální poradenství a sociální rehabilitaci. Dle mého názoru nabízí průměrně stejné služby, co se týče kvantity pečovatelských služeb, jako Diecézní charita České Budějovice, Hradec Králové a Litoměřice. Diecézní katolická charita Hradec Králové je více zaměřená na ošetrovatelské služby a hospicové služby, které téměř neposkytuje Diecézní charita Litoměřice. Tato charita se i méně věnuje humanitární pomoci. V tomto regionu i postrádám více mateřských center. Na druhou stranu nabízí tato organizace rozsáhlé služby v oblasti sociálního poradenství. Je dokonce specifická tím, že poskytuje finanční poradenství. Diecézní katolická charita Hradec Králové a Diecézní charita České Budějovice poskytuje méně služeb v oblasti denních stacionářů a azylových domů.

Řeckokatolická charita je součástí Charity ČR, o této organizaci se okrajově zmiňují na konci třetí části. Tato Charita patří mezi mladé Charity v českém regionu, její činnost se zaměřuje především na pomoc v každodenním životě, ať už se jedná o duchovní nebo materiální pomoc. Výjimečnou součástí této charity je především pomoc cizincům: pořádání kurzů českého jazyka, integrace do společnosti, vyřizování dokladů na cizinecké policii apod.

Myslím si, že by bylo do budoucnosti dobré, kdyby vzniklo v ČR více domovů pro seniory a to ve všech regionech. Velmi silně na mne zapůsobil opravdu lidský přístup, který jsem cítil při návštěvách Domu pro seniory v Mukařově vůči všem jeho obyvatelům. Láskyplné přijetí, vlídné slovo, ochota naslouchat i zcela konkrétní skutky pomoci, pomáhají seniorům vyrovnat se svým stavem. Finanční zabezpečení nikdy nemůže vyřešit vše; potřební lidé touží ze všeho nejvíc po lidské blízkosti a vnímavé vstřícnosti ze strany druhých. Závěrem chci zdůraznit, že katolická charita poskytuje potřebným tu lásku, kterou potřebují a po které častokrát tolik touží.

Bedřich Vašek v Dějinách křesťanské charity uvádí myšlenku, se kterou se ztotožňuji: „*neorganizovaná charitativní práce by byla nerozumná, neúčelná a dnes skoro nemožná*“. Charita skutečně po stránce kvalitativní a kvantitativní je v České republice velmi dobře organizována.

Původně jsem považoval za důležité i účelné vytvořit souhrnný přehled činnosti všech organizací, které působí v oblasti charitativní služby v ČR. Chtěl jsem provést srovnání katolické charity s dalšími organizacemi s touto působností, což se mi z důvodu rozsahu nepodařilo. Přesto bych chtěl zmínit, že i lidé v Boha nevěřící, lidé, kterým víra nebyla předložena, jsou schopni konat skutky bliženské lásky, což mě při mé analýze velmi potěšilo.

Na konci mé diplomové práce bych chtěl zdůraznit, že úsilí všech pracovníků charitativních organizací pro mě představuje smysl a činnost křesťanské charity.

Použitá literatura

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona, podle ekumenického vydání z roku 1985, Praha: Česká biblická společnost, 1991

JANDA, M. M. L.: Vzdělávací systém v Africe, Brno: Librix, 2011.

MACDONALD, Peter: Cizinecká legie, Praha: Naše Vojsko, 2001.

PAPINI, Giovanni: Svatý Augustin, Praha: B.Rupp, 1947.

POSPÍŠIL, Ctirad Václav: Teologie služeb, Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

VANIČKOVÁ, Eva: Dětská prostituce, Praha: Grada, 2002.

Použité internetové odkazy

http://admin.nadacecc.cz/web-data/files/Podporili-jsme-2009/totem_09.pdf

<http://catholica.cz/svatosti-05.pdf>

<http://dchltm.cz/file/dchltm-kousek-obycejne-lasky.pdf>

<http://hk.caritas.cz/o-nas/>

<http://charita-strakonice.cz/>

<http://iregistr.mpsv.cz/socreg/>

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/14111/_s.155/701?l=94/1963

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=359/1999

<http://praha.charita.cz/res/data/001/000244.pdf?seek=1300970400>

<http://praha.charita.cz/sluzby/>

<http://reckokat.cz/charita/>

<http://trebon.charita.cz/>

http://www3.mkcr.cz/cns_internet/CNS/Seznam_cpo.aspx?id_subj=1386&str?zpet=Seznam_

<http://www.archa-hs.cz/>

<http://www.auritus.cz/>

<http://www.azyldumveselicko.cz>

<http://www.bip.cz>

<http://www.dchp.cz>

<http://www.diakonie.cz/vzdelavani/>

http://www.dkc.cz/syndrom_can.php

<http://www.educationzambia.com/>
<http://www.farnostcheb.cz/>
<http://www.fch-vimperk.cz>
<http://www.hindustan.cz/cestovani/nemoci-ockovani.aspx>
<http://www.charita.cz>
<http://www.charitasusice.cz/>
<http://www.charitausti.cz>
<http://www.charitazliv.blog.cz>
<http://www.kadel.cz/dchp/mainsources/default.htm>
<http://www.lekaribezhranic.cz>
<http://www.materska-centra.cz>
<http://www.obcanskeporadny.cz>
<http://www.old.dchtm.cz/pics/podekovani-mongolsko-2009.jpg>
<http://www.osel.cz/index.php?clanek=4374&akce=show2&dev=1>
<http://www.peceoseniory.cz/detail-zarizeni/754-dum-klidneho-stari-sv-anny/>
<http://www.prachatice.charita.cz/>
<http://www.proglas.cz>
<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
<http://www.sobotka.charita.cz>
<http://www.suz.cz>
<http://www.totem-rdc.cz>
<http://www.trikralovasbirka.cz/zamery-sbirky/>
<http://www.vedmausti.cz>
<https://www.pmscr.cz/mladistvi-probacni-programy/>

Přehled použitých zkratek

ADCH	Arcidiecézní charita
aj.	a jiné
apod.	a podobné, a podobně
čl.	článek
DCHP	Diecézní charita Plzeň
FCH	farní charita
např.	například
OCH	oblastní charita
srov.	srovnej
sv.	svatý
tj.	to je, to jsou
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný